

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
(HALK EĞİTİMİ PROGRAMI)

YETİŞKİNLERİN TELEVİZYON PROGRAMLARINDAKİ ŞİDDET
ÖĞESİ İÇEREN YAYINLARIN ETKİLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mehtap TANRIVERDİ

ANKARA
HAZİRAN, 2006

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
(HALK EĞİTİMİ PROGRAMI)

YETİŞKİNLERİN TELEVİZYON PROGRAMLARINDAKİ ŞİDDET
ÖĞESİ İÇEREN YAYINLARIN ETKİLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mehtap TANRIVERDİ

Danışman: Prof.Dr. Meral UYSAL

ANKARA
HAZİRAN,2006

İÇİNDEKİLER

Önsöz

Türkçe Özet

İngilizce Özet

BÖLÜM I

Giriş

Problem	1
Amaç	7
Önem	8
Sınırlılıklar.....	9
Tanımlar	9

BÖLÜM II

Kuramsal Çerçeve 10

İlgili Araştırmalar 26

BÖLÜM III

Yöntem

Araştırmanın Modeli	32
Evren ve Örneklem	32
Verilerin Toplanması	33
Verilerin Analizi	33

BÖLÜM IV

Bulgular ve Yorum

Katılımcıların Dağılım Özellikleri	34
--	-----------

BÖLÜM V

Sonuç ve Öneriler

Sonuçlar.....	100
Öneriler	103
Kaynakça.....	104
Ek 1. Anket Soruları.....	109

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1.	Katılımcıların Genel Dağılım Özellikleri	34
Tablo 2.	Katılımcıların Yaş Dağılımı	35
Tablo 3.	Katılımcıların Eğitim Durumu	35
Tablo 4.	Örneklem Grubunun İş Durumu Dağılımı	36
Tablo 5.	Örneklem Grubunun Hane Toplam Geliri Dağılımı	37
Tablo 6.	Katılımcıların Günlük Televizyon İzleme Süresi	37
Tablo 7.	Katılımcıların Günün Tv Seyretme Saat Aralıkları	38
Tablo 8.	İzlemek İçin Tercih Edilen Tv Kanalları	39
Tablo 9.	Katılımcıların İzlemeyi En Fazla Tercih Ettiği Tv Kanalları	40
Tablo 10.	Katılımcıların İzlemeyi Tercih Ettikleri Program Türleri	41
Tablo 11.	En Fazla İzlenilmesi Tercih Edilen Tv Program Türleri	42
Tablo 12.	Şiddet Kavramına İlişkin Algıları	43
Tablo 13.	Tv Programlarında Şiddet Kavramının Algılanışı	44
Tablo 14.	Tv Programlarının Şiddet İçerme Durumu	44
Tablo 15.	Şiddet Ögesi İçeren Yayınlardan Rahatsız Olma	45
Tablo 16.	Tv İzlerken Şiddet Ögesi İçeren Sahnelere Yönelik Tepkiler	46
Tablo 17.	Şiddet Ögesi İçeren Sahnelerden Etkilenen Kesim	46
Tablo 18.	Şiddet Ögesi İçeren Programların Yayınlanmasına İlişkin Görüşler	47
Tablo 19.	Şiddet Ögesi İçeren Programlarla İlgili Yasal Düzenlemelere İlişkin Görüşler	47
Tablo 20.	Çizgi Filmlerdeki Şiddet Unsuru İçeren Sahneleri Çocukların Seyretmesinden Rahatsız Olma Durumu	48
Tablo 21.	Filmin Kahramanının Halkın İyiliği İçin Kuvvet Kullanmasından Rahatsız Olma Durumu	49
Tablo 22.	Dizilerde Veya Filmlerde Çocuklara Karşı Uygulanan	

	Fiziksel Şiddetten Rahatsız Olma Durumu	49
Tablo 23.	Filmlerde Yer Alan Taciz, Tecavüz, Teşhir Vb. Sahnelerin Verilmesinden Rahatsız Olma Durumu	50
Tablo 24.	Magazin Programlarında Sosyetenin Ve Sanatçıların Yaşam Ve Eğlence Mekânlarının Tanıtımının Yapılmasından Rahatsız Olma Durumu	50
Tablo 25.	Dizilerde Veya Filmlerde Kadının Çalışmasının Engellenmesinden Rahatsız Olma Durumu	51
Tablo 26.	Tv Programlarında Genel Olarak Uygulanan Fiziksel Ve Sözel Şiddetten Rahatsız Olma Durumları	52
Tablo 27.	Haber Programlarında Kaza, Çatışma Vb. Olayların İzleyici Çekmek İçin Dramatize Edilmesinden Rahatsız Olma Durumu	52
Tablo 28.	Zor Koşullarda Bulunan Kişilerin Durumlarının Reytinq Amacı İle Dramatik Olarak Sunulmasından Rahatsız Olma Durumu	53
Tablo 29.	Dizilerde Veya Filmlerde Çocuklara Karşı Uygulanan Sözel Şiddetten (Hakaret, Bağırma, Küfür Vb.) Rahatsız Olma Durumu	53
Tablo 30.	Dizilerde Veya Filmlerde Kadınlara Karşı Uygulanan Sözel Şiddetten (Hakaret, Bağırma, Küfür Vb.) Rahatsız Olma Durumu	54
Tablo 31.	Kadının Cinselliğinin Sergilenmesinden Rahatsız Olma Durumu	55
Tablo 32.	Açık Oturum Vb. Tartışma Programlarında Katılımcıların Ve Sunucunun Birbirlerine Kaba Davranmasından Rahatsız Olma Durumu	55
Tablo 33.	Dizi, Film Ve Haber Programlarının Kan Davası, Kız Kaçırma, Evden Kaçma, Namus Uğruna İşlenen Cinayetleri İçermesinden Rahatsız Olma Durumu	56

Tablo 34.	İntiharı, Psikolojik Bunalımları Ve Sapık İlişkileri Konu Alan Programların Sunulmasından Rahatsız Olma Durumu	56
Tablo 35.	Reklâmların İnsanları Ulaşamayacakları Tüketim Maddelerine Özendirmesinden Rahatsız Olma Durumu	57
Tablo 36.	Çocuğunuzun Herhangi Bir Çizgi Film Kahramanını Örnek Almasından Rahatsız Olma Durumu	57
Tablo 37.	Televizyonların Ana Haber Bültenlerinde Magazin Haberlerini Vermesinden Rahatsız Olma Durumu	58
Tablo 38.	Günlük Tv İzleme Süreleri	58
Tablo 39.	Günün Hangi Saatlerinde Tv İzlenmesi Tercih Ediliyor	60
Tablo 40.	Haber Programı İzleme Durumu	62
Tablo 41.	Yerli Dizi İzleme Durumu	63
Tablo 42.	Yabancı Dizi İzleme Durumu	65
Tablo 43.	Örneklem Grubunun Belgesel İzleme Durumu	66
Tablo 44.	Örneklem Grubunun Eğitim Programı İzleme Durumu	68
Tablo 45.	Örneklem Grubunun Yarışma Programları Ve Şans Oyunları İzleme Durumu	69
Tablo 46.	Örneklem Grubunun Magazin Haberleri İzleme Durumu	71
Tablo 47.	Örneklem Grubunun Reality Show İzleme Durumu	73
Tablo 48.	Örneklem Grubunun Türk Filmi İzleme Durumu	74
Tablo 49.	Örneklem Grubunun Yabancı Film İzleme Durumu	76
Tablo 50.	Örneklem Grubunun Araştırma Haber Programı İzleme Durumu	77
Tablo 51.	Dini Programlar İzleme Durumu	79
Tablo 52.	Araştırma Spor Programları İzleme Durumu	80
Tablo 53.	Sabah Kuşağı Programları İzleme Durumu	81
Tablo 54.	Müzik Programları İzleme Durumu	83
Tablo 55.	Şiddet Kavramını Algılayış	84

Tablo 56.	Tv Programlarında Şiddet Kavramını Algılayış	86
Tablo 57.	Tv Programlarının Şiddet İçermesine İlişkin Görüşler	88
Tablo 58.	Şiddet Ögesi İçeren Yayınlardan Rahatsız Olma Durumu	90
Tablo 59.	Tv İzlerken Şiddet Ögesi İçeren Sahneleri İzleme Durumu	92
Tablo 60.	Tv Programlarında Şiddet Ögesi İçeren Sahnelerden En Çok Kimlerin Etkilendiğine İlişkin Görüşler	94
Tablo 61.	Şiddet Ögesi İçeren Programların Yayınlanmasına İlişkin Görüşler	95
Tablo 62.	Şiddet Ögesi İçeren Programlarla İlgili Yasal Düzenlemeler Hakkında Görüşler	97

ÖNSÖZ

Bu araştırma yetişkinlerin televizyon programlarındaki şiddetin etkilerine ilişkin görüşlerinin neler olduğunun belirlenmesi amacı ile yapılmıştır.

Televizyonun günlük yaşama girdiğinden bu yana ciddi toplumsal değişimlerin olduğu bilinmektedir. Dünyayı en ücra köşedeki insanın ayağına götürebilen televizyon insanların geleceğe dair beklentilerini, hayallerini değiştirmiş; adeta yeni yaşam tarzları önermeye başlamıştır. İnsan yaşamına bu denli giren televizyon sadece kişilerin dış dünyasını değil iç dünyasını da etkilemeye başlamıştır. Ancak ne var ki özellikle son zamanlarda televizyon kanalları izleyici kitlesini artırmak amacıyla şiddet ögesi içeren programları izleyicilerine sunmaya başlamıştır. Fakat genel olarak televizyonun ve özelde yayınlanan şiddet ögesi içeren programların kimler tarafından ne kadar izlendiği ve bu durumdan ne kadar rahatsız olduğu sorularını açıklığa kavuşturmak gerekmektedir. Bu araştırma, hedef grubun şiddet ögesi içeren programlara bakış açısını ortaya koyarak izleyici görüşünü belli düzeyde tanımlayacağından önemlidir.

Bu çalışmada yardımlarını gördüğüm ve beni yüreklendiren Prof. Dr. Meral UYSAL' a, Prof. Dr. F. Dilek GÖZÜTOK' a ve Yrd. Doç. Dr. İbrahim GÖKDAŞ' a teşekkür ediyorum.

Özet

Bu araştırmanın amacı, yetişkinlerin televizyon programlarındaki şiddetin etkilerine ilişkin görüşlerinin neler olduğunu belirlemektir.

Bu araştırmanın çalışma evrenini Ankara'nın farklı sosyo-ekonomik düzeyini temsil etmek üzere Çankaya ve Altındağ ilçelerinde yaşayan farklı yaş gruplarından (20-30 yaş,31-40 yaş ve 41 yaş üzeri),farklı eğitim düzeylerinden (ortaokul ve altı, lise ve üzeri), farklı sosyo-ekonomik düzeylerden ve farklı cinsiyetlerden yetişkinler oluşturmaktadır. Araştırmacının olanakları araştırmayı evren üzerinde yürütmek için sınırlı olduğundan, araştırma rastlantısal tabakalı örnekleme yöntemi ile belirlenen 200 kişi ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırma amaçları doğrultusunda bulgular, yaş, cinsiyet, mahalle, eğitim ve gelir durumu değişkenleri ile karşılaştırılmıştır.

Araştırmanın sonuçları şöyledir:

1. Katılımcıların genel dağılım özelliklerine bakıldığında, yaş grubunun 20-30 yaş aralığında bulunanların %40 oranla grubun büyük kısmını oluşturduğu, cinsiyet dağılımının erkeklerde %52 ve kadınlarda %48 olduğu belirlenmiştir. Grubun oturduğu mahallelere göre dağılım eşittir. Grubun eğitim düzeylerine ilişkin verilere bakıldığında %59,5 ile ortaokul ve öncesi grubun çoğunlukta olduğu, görülmüştür. Katılımcıların %82,5'İ alt gelir grubunda (1200YTL ve altı) yer almaktadır.
2. Katılımcıların ağırlıklı olarak tercih ettikleri ilk beş kanalın sırasıyla ATV, TRT 1, Kanal D, CNN Türk ve Star TV olduğu saptanmıştır.
3. Katılımcıların izlemeyi tercih ettikleri ilk beş programın sırasıyla haber programları, yerli dizi, belgesel, spor programı, yabancı filmler olduğu belirlenmiştir.

4. Katılımcıların, şiddet kavramını nitelemelerine bakıldığında, vurma, kırma, kapkaç, silah, cinayet vb, fiziksel şiddet türlerinin tüm değişkenlerde yoğunluk kazandığı görülmektedir. Duygusal ve psikolojik şiddeti de kapsayan birilerinin zarar görmesi nitelemesi kadınlarda, Çankaya ilçesinde, lise ve üzeri eğitimi olan grupta ve üst gelir grubunda daha yüksek orandadır.
5. Tüm değişkenlerde TV programlarının çok şiddet içerdiği görüşü ve şiddet ögesi içeren yayınlardan rahatsız olma durumu yoğunluktadır.
6. Tüm değişkenlerde, TV programlarında şiddet ögesi içeren yayınlardan rahatsız olma oranları ve yasal yaptırımların yeterli olmadığı görüşü yoğunluktadır. Ancak; şiddet ögesi içeren yayınları izleme oranlarına bakıldığında programda yer alan şiddet ögesine rağmen izlemeye devam edenlerin oranı oldukça yüksektir.
7. Tüm bileşenlerde, TV programlarında şiddet ögesi içeren programlardan en çok çocukların etkilendiği görüşü ağırlıktadır. Bu programlardan herkesin etkilendiği görüşü ikinci ağırlıklı görüş olarak gözükmektedir.

Abstract

The aim of this study is to determine the opinion of adults relating to the influence of violence displayed at the television programs.

The environment of this study comprises of adults from diverse age categories (of ages 20 - 30, 31 - 40 and over 41) from different educational levels (of secondary and lower, of high school and higher) with different socio – economical levels and various genders accommodating at Çankaya and Altındağ Districts in order to represent diverse socio – economical levels of Ankara. As the facilities of the researcher are restricted for execution of the study over the foregoing environment, the study is conducted with 200 individuals designated with randomized strata sampling method.

In accordance with the objectives of the study, the findings achieved are compared with parameters of age, gender, quarter, education and income status.

The outcomes of the study are as follows:

1. When general distribution characteristics of the participants are observed, it is determined that the individuals of 20 – 30 age category comprise the majority of the group with 40 % and the distribution of gender is determined as 52 % males and 48 % females. Distribution according to the quarters where the group resides is equal. If we observe the education levels of the group, the group comprising of secondary education and lower constitutes the majority with 59.5 %. 82.5 of the participants fall under lower income group (of 1200YTL and below).

2. The first five channels intensively preferred by the participants while watching TV are determined to be ATV, TRT 1, Kanal D, CNN Türk and Star TV, respectively.
3. The first five programs preferred by the participants are determined to be news programs, domestic series, documentaries, sports programs and foreign movies, respectively.
4. When the qualification of the participants with respect to violence concept is observed, it is seen that physical violence types such as smashing, breaking, purse snatching, armed assault, homicide etc. becomes intensified for all parameters. Qualification for “someone suffering harm” including emotional and psychological violence acts are demonstrated higher rates for the females, in Çankaya district, within the group with high school or higher education level and within high income level group.
5. Opinion regarding that TV programs contain excessive violence and discomfort with respect to broadcasts containing elements of violence are consistent for all parameters.
6. The rate of discomfort from broadcasts containing element of violence in the TV programs and the opinion regarding the insufficiency of legal sanctions is significantly high for all parameters. However, when we observe the rate of watching broadcasts containing elements of violence, the rate of participants continuing to watch the program despite the element of violence contained in the program also observed to be significantly high.
7. All parameters consistently stated the opinion that the TV programs containing element of violence mostly influence the children. The opinion regarding that everyone is influenced from such programs seems to be the secondary opinion.

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde yetişkinlerin televizyon programlarındaki şiddet içerikli yayınların etkilerine ilişkin görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan araştırmanın problemi açıklanarak, araştırmanın amacı, önemi, sayıtlıları, sınırlılıkları ve araştırmada yer alan bazı temel kavramların tanımları ile yapılan kısaltmaların açık anlatımlarına yer verilmiştir.

Problem

Bireylerin toplumsal gelişiminde, belli bir yaşam biçimi benimsemesinde, kendilerine ve çevrelerine karşı tutum ve davranışlarını belirlemelerinde kitle iletişim araçları önemli bir rol oynamaktadır. İletişim sözcüğü, Latince kökenli “communication” sözcüğünün karşılığıdır. Birbirlerine ortamlarındaki nesnelere, olaylar, olgularla ilgili değişimleri haber veren, bunlara ilişkin bilgilerini birbirine aktaran, aynı olgular, nesnelere, sorunlar karşısında benzer yaşam deneyimlerinden kaynaklanan, benzer duygular taşıyıp bunları birbirine ifade eden insanların oluşturduğu topluluk ya da toplum yaşamı içinde gerçekleştirilen tutum, yargı düşünce ve duygu bildirimlerine “iletişim” denir. (Aybek, web:<http://www.anafilya.net/y1>

so4/televizyon.htm) İngilizce'de "Mass Communication"olarak geçen kavram, Türkçe'ye "Kitle İletişimi" veya "Kitle Haberleşmesi" olarak yerleşmiştir (Gökçe, 1993, 77).

Kitle iletişim, iletişimin basın, sinema, film, radyo ve televizyon ile yapılmasıdır. Bir iletinin (mesaj) iletişim araçları aracılığı ile bir yerden (kişi,kuruluş,topluluk vb.) geniş kitlelere aktarılması işlemi ya da faaliyeti kitle iletişimin kapsamına girer (Aziz, 1982, 2). Maletek'e göre kitle iletişimi "kamusal iletişim"dir ve mesajların kamusal, dolaylı, tek yönlü, teknik bir araç sayesinde dağınık bir seyirci/dinleyici kitlesine iletildiği bir süreçtir (Gökçe, 1993, 80). Kitle iletişim araçları içerisinde eğitimde en yoğun olarak kullanılan araçlar, yazılı olmayan araçlardır. Bunların başında da radyo, televizyon ve sinema gelmektedir. Kitle iletişim araçlarından olan televizyon birden fazla duyu organına hitap etmesi nedeni ile önemli iletişim araçlarından biri olmuştur. Bu özelliğinden dolayı tutum ve davranış değiştirmede diğer kitle iletişim araçlarına göre daha etkin bir role sahiptir. TRT Kamuoyu Araştırması'nda televizyon, haberlerin en çok alındığı kaynak olarak belirlenmiştir. (1996, 6) Televizyon, Latince kökenli bir sözcük olup,uzağı görmek anlamına gelir. Televizyon, insanın görme yeteneğinin inanılmaz boyutlara erişmesi olarak tanımlanmaktadır. Uzağı görme (buna televizyon söz konusu olduğundan buna 'uzağı duymayı da eklemek gerekmektedir) insanın zaman ve mekân sınırlılıkları ile çizili gündelik yaşam deneyiminin nitel ve nicel örüntüsünde önemli değişikliklere yol açan teknolojik olanaktır (Mutlu, 1991, 15).

Televizyon, iletişimin en popüler ve etkin aracı olarak görülmektedir. Televizyon teknik özellikleri nedeni ile diğer iletişim araçlarından oldukça farklı ve bir çok üstün niteliğe sahiptir. Gazete, dergi, radyo gibi iletişim araçlarından farklı olarak sesi ve görüntüyü birlikte sunan bir araçtır. Özellikle görüntünün ön planda olması sunulanın daha kolay algılanabilmesini sağlamaktadır; Bu yönüyle televizyon, gazete gibi sadece okunarak algılanabilen,radyo gibi sadece dinlenerek anlaşılabilen iletişim araçlarından daha fazla ilgi çekmiştir (Cereci, 1992, 33).

Televizyon, geçmişte yalnızca gelir düzeyi yüksek ailelerin sahip olduğu lüks bir araç iken artık hemen her ev için bir gereksinim haline gelmiştir. Hemen her evde bulunmaktadır. Televizyon aracılığı ile geniş bir kitleye kısa zamanda bilgi aktarımı mümkün olmaktadır. Teknolojinin gelişimi ile beraber dünyadaki gelişmelerden ve değişimlerden haberdar olan insan için dünya küçülmüştür.

Televizyon kişiler için dünyaya, hatta uzaya açılan bir pencere gibidir (Esslin, 1991, 9). “Televizyonun insanoğlunun hayat tarzlarının, kültürünün ve sosyal alışkanlıklarının gelişiminde büyük bir devrime yol açtığına şüphe yoktur” demektedir.

Televizyon, kişilerin kendilerini tanıyabilmelerine, kişiliklerini geliştirebilmelerine ortam hazırlayan, zaman zaman onlara düşünme ve eleştirme fırsatı veren önemli bir araç olarak görülmektedir. Ozankaya (1985) televizyonun özelliklerini şu şekilde belirlemektedir;

- İzleyicilerin geniş, dağınık ve çok değişik özelliklerde olması
- İleticinin kişi değil cansız bir nesne olması.
- Gönderici kaynağın ise hangi toplumsal, ekonomik ve kültürel kesimlere seslendiğini bilen örgütlü bir kaynak olması.

Pek çok toplum bilimci kitle iletişim araçlarından televizyonun işlevleri konusunda benzer şeyleri ileri sürmektedir. Bu işlevler genelde: *Haber Alma ve Haber Verme, Kültür Aktarma ve Kültür Değiştirme, Eğlendirme Ve Dinlendirme, Kamuoyu Oluşturma, İnandırma ve Harekete Geçirme, Eğitim ve Öğretim* gibi noktalarda toplanmaktadır;

Haber alma ve haber verme ihtiyacı insanlığın var olması kadar eskidir. Toplumlar geliştikçe haber alma ve haber verme daha seri bir süreç olma özelliği kazanmıştır. Kişinin kendi sınırları çevresinden çıkıp, tüm dünyaya ulaşmasını sağlamaktadır (Aziz, 1981, 51).

Televizyon gelecek nesillere kültür aktarma ve toplumsallaştırma işlevinin yanı sıra evrensel kültür değerlerini topluma taşıyarak kültür

değişimini de sağlamaktadır (Geray, 1978, 94). Televizyon batılılaşma ve modernleşme çabalarının en etkili unsuru olarak gözükmektedir ve daha az emekle daha geniş kitleye ulaşılmaktadır.

Televizyonun eğlendirme ve dinlendirme işlevi geçmişte diğer işlevlerin yerine getirilmesinde yardımcı bir unsur olarak görülmekteydi. Eğlendirme hizmetini de ucuz olarak bireyin ayağına getirirken eğitim ve kültür programlarının da izlenme şansını artırmaktadır. Ancak son yıllarda "eğlence, bir çok televizyon kanalında yardımcı unsur olmaktan çıkmış, ana unsur durumuna gelmiştir. Bu konuda bir çok eleştiri yapılmaktadır ve yapılan araştırmalar bu eleştirileri doğrulamaktadır" (Aziz, 1981, 54).

Televizyon, her türlü siyasal ve bilimsel görüşlerin ortaya atılıp tartışılması ile demokratik yönetimde önemli etken olan, kamuoyu oluşmasını sağlamaktadır. Topluma belirli bir yaşam biçimi aşılama ve bireyi sistem ile özdeşleştirme girişiminde televizyonun önemli bir yeri vardır (Kazancı, 1982, 40).

Televizyonun haber verme, haber alma, eğitim, reklâm ve halkla ilişkiler işlevlerinin amacına ulaşabilmesi için verilen mesaja, kişileri inandırma ve bunun sonucunda mesaj doğrultusunda kişileri harekete geçirme işlevi vardır. Özellikle reklam işlevi için inandırma ve harekete geçirme, satışı artırabilmek açısından önemlidir. Yeni bir ürünün, kâr ya da hizmet ağırlıklı işletmelerin reklâm ve tanıtımının yapılmasını sağlar. Özellikle özel televizyon kanallarında reklâm işlevi çok önem kazanmış durumdadır. Yayınlanan haber ve diğer programların içeriğinde de bu işlevin yerine getirilmekte olduğu görülür (Örneğin, magazin programlarında sanatçıların kaset çalışmalarının anlatılması, bir firmanın açılış veya toplantılarının gösterilmesi vb.).

Televizyonların kamuoyu oluşturma ve bireyleri yönlendirme açısından etkin olduğu fikrinden yola çıkarak; Firmaların, tanıtım ve halkla ilişkiler konusunda televizyon kanallarına ve bu yayın organları yöneticileri ile iyi ilişkiler kurmaya ihtiyaçları vardır (Geray ,1978; Kazancı,1982).

Aziz (1981) "Özellikle 1980'li yıllardan başlayarak ulusal kalkınmalarını tamamlayamamış ülkelerde televizyon, eğitim aracı olarak kullanılmakta ve en etkin uzaktan eğitim yöntemi olarak kabul görmektedir. Kalkınmış ülkelerde ise televizyonun eğitim işlevi temel eğitim yerine tamamlayıcı eğitim olarak yer almaktadır" demektedir. Bu açıklamadan yola çıkarak televizyonda verilecek olan eğitimin içeriği ve önceliğini o ülkenin sosyal ve ekonomik durumunun belirlediği söylenebilir.

Kitle iletişim araçlarından olan televizyon aracılığı ile yapılan eğitimin özelliklerini şöyle sıralanmaktadır: Aziz (1982), (web: <http://www.antalyahem.com/hem/tr/halkegitim/kitle.htm>):

1. Televizyon aracılığı ile yapılan iletişim, aynı anda çok geniş kitleye ulaşır. Bu iletişimden yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, yerleşim farklılığı, ırk, dil, din farklılığı gözetilmeksizin herkes yararlanmaktadır.
2. Televizyon aracılığı ile yapılan eğitim, geleneksel eğitime göre daha günceldir. Yaşanılan dünyayı ve dünyadaki gelişmeleri güncel olarak ortaya koyar ve geleneksel eğitime göre tutucu değildir.
3. Televizyon birden fazla duyu organına hitap ettiği için öğrenilenin daha kalıcı olmasını sağlar.
4. Geleneksel eğitimde öğrenenler eğiticinin kontrolündedir fakat televizyon aracılığı ile verilen eğitimde öğrenenler eğiticinin kontrolünde değildir.
5. Eğitimin verilmesi için geleneksel eğitimde olduğu gibi mekân zorunluluğu yoktur. Televizyonun bulunduğu her mekânda eğitim verilebilir.
6. Televizyon aracılığı ile yapılan eğitim tek yönlüdür. Anında iletinin alınıp alınmadığı, alındı ise öğrenilip öğrenilmediği anlaşılmaz. Bunun için çeşitli yöntemler geliştirilmiştir. Fakat, kişilerin öğrenme düzeylerini hemen ölçmek ve değerlendirmek mümkün olmamaktadır.

7. Kişilerin günlük yaşamında hemen kullanabileceği bilgiler sunulduğu için geleneksel eğitime nazaran kişilerde daha fazla öğrenme isteği oluşturmaktadır.

Geçmişte Türkiye'deki televizyon, devlet tekelinde idi ve rekabet gereksinimi yoktu. Bu nedenle eğitici ve öğretici programlara daha fazla yer verilebiliyordu. Türkiye'de ulusal-bölgesel-yerel medyasında etkinlik yönünden (230 kanal) önde gelmekte, daha sonra gazete ve dergiler (3.500 yayın) ile radyolar (1.176 kanal) sayılmaktadır. Sadece televizyon yayıncılığı bakımından etkinliğin kapsamı 65 milyon vatandaş, hanelerde bulunan 25 milyonu aşkın televizyon ve radyo cihazıyla sunulan yayın ve yayınların etkisi altındadır (web:<http://www.jurnal.net/arastirma/arastirma-8.htm>).

Televizyon kanallarının artması ile son yıllarda programların izlenirliliğinin ölçütü, verilen reklâm sayısı, çok izleyicinin izlemesi olduğu için, o kanalın reklâm alma şansı da o ölçüde artmaktadır. Durum böyle olunca özel kanalların, izlenirliliği sağlamak üzere cinselliği, şiddeti ve sansasyona dayalı popüler çekicilik unsurlarını kullanmaları kaçınılmaz olmaktadır (Timisi, 1998, 432).

Kitle iletişim araçlarının saldırganlık ve şiddet olaylarının ortaya çıkmasında ve artmasında bir payının bulunup bulunmadığı, varsa derecesinin ne olduğu tartışma konusudur. Artan şiddet olayları ile kitle iletişimi ve şiddet arasında bir ilişkinin varlığı konusunda somut bir bağlantı kurulamasa da kitle iletişim araçlarının şiddete yönlendirmesi ve bireyleri etkilemesi üzerinde bir fikir birliği olduğu söylenebilir.

Türkiye 1993 yılında "Avrupa Sınır Ötesi Yayın Sözleşmesi"ne imza koymuştur. Bu sözleşmede "toplumu şiddete, teröre, etnik ayrımcılığa sevk eden ve toplumda nefret duygularını oluşturacak yayınlara imkân verilmemesi ilkesi" yer almaktadır. Bu ilkeye rağmen Türkiye'de televizyon programlarının şiddet içerdiği görülmektedir (Tekin, 1996, 151). Aynı doğrultuda, Basın Konseyi'nin belirlediği Basın Meslek İlkelerinde şiddet haberlerini sunarken uyulması gereken şartlar belirtilmektedir. Basın Konseyi ilkelerine göre; "şiddet ve zorbalığı özendirici yayın yapmaktan

kaçınılır.” (Md:13) Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin yayınladığı “Türkiye Gazetecileri Hak ve Sorumluluk Bildirgesi”nde de gazetecinin temel görevleri ve ilkeleri başlığı altında, “gazeteci; her türden şiddeti haklı gösteren, özendiren, kışkırtan yayın yapamaz” diğer maddelerde de “Kamusal bir görev olan gazetecilik, ahlâka aykırı özel amaç ve çıkarlara alet edilemez.” (Md:3), “Düşünce, vicdan ve ifade özgürlüğünü sınırlayıcı, genel ahlak anlayışını, din duygularını, aile kurumunun temel dayanaklarını sarsıcı ya da incitici yayın yapılamaz.” (Md:2) denilmektedir. Maalesef uygulamalar ilke ve öngörülerden çok farklıdır (Özdiker, web:<http://www.jurnal.net/arastirma/arastirma-8.htm>).

Halkın bu konuda bilinçli olması veya bilinçlendirilmesi, öncelikle TV programlarına ilişkin belli düzeyde farkındalık kazanmış olmasıyla ilintilidir. Ancak bu farkındalığın sağlanmadığı açıktır. Şiddeti nasıl tanımlıyoruz? Bizim için değerli olduğunu vurguladığımız zamanın ne kadarını TV başında geçiriyoruz? Bir program tercihimiz var mı?-Yok mu? TV izlerken bizi rahatsız eden şeyler nelerdir? Gibi soruları kendimize ne kadar sorduğumuz konusunda belirsizlikler söz konusudur. Dolayısıyla bu araştırmada yetişkinlerin televizyon programlarındaki şiddetin etkilerine ilişkin görüşlerinin neler olduğu temel problem olarak ele alınmıştır.

Amaç

Araştırmanın genel amacı yetişkinlerin televizyon programlarındaki şiddetin etkilerine ilişkin görüşlerinin neler olduğunun belirlemedir. Bu genel amaca ulaşabilmek için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

Alt Amaçlar

1. Katılımcıların genel özelliklerinin dağılımı nasıldır?
2. Katılımcıların;
  - a. Günlük TV izleme süreleri

- b. TV izleme zamanları
  - c. Tercih ettikleri programlar
  - d. Şiddet içeren programlara ilişkin görüşleri
  - e. Şiddet içeren programlardan rahatsız olma düzeyleri nasıldır?
3. Katılımcıların yaş, cinsiyet, oturdukları mahalle, eğitim düzeyleri ve gelir düzeylerine göre;
- a. Günlük TV izleme süreleri
  - b. TV izleme zamanları
  - c. Tercih ettikleri programlar
  - d. Şiddet içeren programlara ilişkin görüşleri

arasında anlamlı fark var mıdır?

Önem

Televizyon günlük yaşama girdiğinden bu yana ciddi toplumsal değişimlerin olduğu bilinmektedir. Dünyayı en ücra köşedeki insanın ayağına götürebilen televizyon insanların geleceğe dair beklentilerini, hayallerini değiştirmiş; adeta yeni yaşam tarzları önermeye başlamıştır. Günlük yaşamda gündemi belirleyen, siyasete yön veren de yine televizyon olarak karşımıza çıkmaktadır.

İnsan yaşamına bu denli giren televizyon sadece kişilerin dış dünyasını değil iç dünyasını da etkilemeye başlamıştır. Ancak ne var ki özellikle son zamanlarda televizyon kanalları izleyici kitlesini artırmak amacıyla farklı programları izleyicilerine sunmaya başlamıştır. Fakat genel olarak televizyonun ve özelde yayınlanan şiddet içerikli programların kimler tarafından ne kadar izlendiği ve bu durumdan ne kadar rahatsız olduğu sorularını açıklığa kavuşturmak gerekmektedir.

Bu araştırma, hedef grubun şiddet ögesi içeren programlara bakış açısını ortaya koyarak izleyici görüşünü belli düzeyde tanımlayacağından önemlidir. Ayrıca, televizyonda şiddet ögesi içeren programların olumsuz etkilerine dikkatleri çekmek, yapılması beklenen hukuki düzenlemelere dayanak oluşturacak verileri elde etmek, bu konuda yetişkin duyarlılığı oluşturmaya katkıda bulunmak açısından da önemli görülmektedir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma:

1. Ankara ili merkez ilçelerinden farklı yaş grupları, farklı eğitim düzeyleri, farklı cinsiyetleri, farklı sosyo-ekonomik düzeyleri temsil etmek üzere seçilen iki farklı mahalledeki (Çankaya ve Altındağ ilçelerinin mahalleri) yetişkinlerin görüşleri ile sınırlıdır.

Tanımlar

Yetişkin: Bu araştırmada yetişkin,21 yaşın üzerindeki herkeştir.

Grup: 20-30 yaş, 31-40 yaş ve 41yaş-üstü yaş gruplarına,

Ortaokul ve altı/lise ve üstü eğitim düzeylerine,

Alt sosyo-ekonomik/üst sosyo-ekonomik düzeylerine,

kadın/erkek cinsiyet farklarına, göre belirlenen araştırma kapsamına

alınacak yetişkinler bu araştırmada kısaca grup olarak anılmıştır.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu araştırmanın kuramsal çerçevesi “Televizyon Programları ve Şiddet”, “Çocuk ve Televizyonda Şiddet”, “Konu İle İlgili Yapılan Bazı Araştırmalar”, “Türkiye’de Televizyon Programlarında Şiddet İle İlgili Yasal Düzenlemeler” olmak üzere 4 ayrı başlık altında ele alınmıştır.

Televizyon Programları ve Şiddet

Televizyonun okuma alışkanlığını yok ettiği, kişilerin zihinsel gelişimi için okuma eyleminin yerini hiçbir eylemin tutamayacağı, izleyici olmak için hiçbir beceri gerekmediği ve televizyonun sadece algılamayı gerektirdiği ileri sürülmektedir. Örneğin, Postman (1994) “Televizyon okuma-yazma kültürünü genişletmez ve pekiştirmez. Tersine, okuma-yazma kültürüne saldırır. Televizyon, herhangi bir şeyin devamıysa eğer, on beşinci yüzyıldaki matbaanın değil, 19. yüzyılın ortasında telgraf ile fotoğrafın başlattığı geleneğin devamıdır. Televizyon her şeyi seyirlik birer nesneye dönüştüren bir eğlence aracıdır. Şiddet ve porno görüntüleriyle hep uç noktalarda yaşayan bir insan tipi ortaya çıkarmıştır. Sorun, televizyonun eğlendirici temalar sunması değil, bütün temaların eğlence olarak sunulmasıdır ve bu da bambaşka bir sorun oluşturur” demektedir.

Duran (2000)’a göre, “Televizyon medya olarak bilinç ve düşünceye değil duygulara hitap eden bir araç haline gelmiştir. Televizyon kanalları, haber bültenlerinde halka, dünyada ve ülkede ne olup bittiğini değil, televizyonun halkın adına haber olarak seçtiği olaylar hakkında ne hissetmeleri gerektiğini iletmektedir” Özkök (1985) ise bu konuda “Kitle

iletişim araçlarının en olumsuz etkisi belki de günlük yaşamın her anını ve olgusunu 'seyirlik bir oyun' haline indirgeyişidir. Bugün dünyanın her tarafında olup bitenleri en kısa zamanda hem de görüntüleriyle izleyebiliyoruz. Etyopya'daki a ocuklar, Güney Afrika'da kara derili insanlara yapılan işlemler, El Salvador'da, Őatilla kamplarında katledilen insanlar, günlük yaşamımızın ancak seyirlik bir olgusudur artık. Kısaca bu ağlardan kitle iletişim araçları, kültürün 'duyarlı hale getirme' işlevini trplemiştir. Oysa günlük dramın seyirlik bir olgu haline indirgenmesi kadar tehlikeli bir Şey olamaz. Ne yazık ki, ağdaş iletişim sistemi bu bakımdan eleştirel duygunun parçalanmasına yol açmıştır” demektedir.

Televizyona karşı yapılan eleştirilerden biri de televizyonun eğlendirme işlevinin öncelikli sırada olduğu yönündedir. Televizyon, izleyiciler tarafından öncelikle bir eğlence aracı olarak algılanmakta; haberler, belgeseller ve siyasi yayınlar da dahil olmak üzere bütün programlar hakkında son adımda 'eğlence' değeriyle hüküm verilmektedir. (nalın, web:<http://www.ilkadimdergisi.com/140/kapak-sukru.htm>)

Oktay (1994)'a göre “Televizyon, insanı pasifliğe itmekte ve insanda güçsüzlük hissi doğurmaktadır; dünyanın sadece ya lüksünü ya da Őiddetini sürekli göstermekte, kendi doğurduğu ve beslediği kitlenin ahmaklığını her hareketine temel almaktadır.”

Berger (1996) haber programlarına ilişkin olarak “Haberler yzeyssel olarak ilginçtir ve merakımızı doyurur gözükmekte ancak hiçbiri kişilerin doğruyu bulmalarına ve görmelerine yardımcı olmamaktadır .Olayların meydana geldiği anda hemen bundan haber çıkarmak kaygısında olan haber araçları olaylar hakkında çözümlene edimini ve olayları irdelemeyi engellemektedir” demektedir.

İlkel insan saldırgan ve vahşiydi fakat kullanmış olduğu saldırı araçlarının da ilkel olmasından dolayı karşısındakine daha az zarar vermekte idi. Teknolojinin gelişimi ile birlikte Şiddeti destekleyici teknolojiler de gelişmiştir. Tekin ve Gözütok (1996) “Kitle iletişim araçları;savaş,ırksal ayaklanmalar, silahlanmada artış, suikastler ,yargısız infazlar,adam

kaçırma, işkence, tecavüz, ensest, dövülme haberi ile bir yandan toplumu bilgilendirirken diğer yandan da bu haberleri veriş üslubu ile kendisini izleyenlere şiddeti değişik boyutlarda uygulamaktadır” demektedir.

Şiddet ile ilgili bir çok tanım yapılmıştır. Bunlardan bazıları aşağıda verilmiştir;

Şiddet (violence) kelimesinin İngilizce'deki ve Fransızca'daki anlamlarına bakıldığında kavramsal olarak çift anlamlı ve görelî olduğu söylenebilir. İngilizce'de fiziksel saldırganlık ve yasadışı haksızlık anlamına gelirken, Fransızca da ise tanımların biri İngilizce tanıma yakındır diğeri ise rıza göstermesini sağlamak için birine baskı uygulamak fikrini ifade eder (Riches, 1986, 69).

Şiddet, sert, katı davranış; azarlama ve cezalandırmada aşırı gitme; inandırma ve anlaşmaya varma yerine kaba kuvvet kullanma şekli olarak da tanımlanmaktadır. Oxford English Dictionary'de “anlamın çarpıtılması” ve “tutkulu davranışlara ya da dile başvurma” da şiddet kapsamında değerlendirilmiştir. (Kaskun ve Öztunç, 2002, web:<http://ilef.ankara.edu.tr/id/sonucs.php?yn=10&di=0>)

Ergil'e (1985)göre “Şiddet, kendisine karşı getirilen toplumsal yaptırımlara karşın kurbanı zarar vermeyi amaçlayan ve kişisel kazanç ya da hoşnutluk duyumunun kasıtlı ve toplum dışı yansımasıdır. Şiddet toplumda yılgınlık, güvensizlik, korku yaratarak yasal düzeni yıkmaya yönelik davranış biçimidir.” “Şiddet en geniş haliyle saldırganlıkla bağlantılı bir davranış biçimidir. Bu anlamda şiddet, bir nesne ya da kişiye doğru yönlendirilmiş, yönlendirilişi kişinin istemediği ve o kişiyi tahrik edici, yıpratıcı bir eylemi, kimi zaman da eylemden kaçınmayı veya eylemsizliği içerir. Bu anlamda fiziksel anlamdaki her türlü saldırı,şiddet tanımı unsurları arasında yer alırken fiziksel olmayan kimi sözlü davranışlar da bu tanım kapsamına girmektedir.” (Kaskun ve Öztunç, web:<http://ilef.ankara.edu.tr/id/sonucs.php?yn=10&di=0>)

Bir bireyin yaralanmasına, sindirilmesine, öfkelenilmesine veya duygusal baskı altına alınmasına yol açan fiziki veya herhangi bir şekildeki davranış ve muamele biçimi şiddettir. Bir kişinin diğerinin rıza ve arzusu

dışında zor kullanarak kendi iradesine tabi kılması şiddettir.(Yıldırım, 1998, 25)

Dünya Sağlık Örgütü travma ve şiddeti şöyle tanımlıyor." Kişinin kendisine, bir başkasına veya bir gruba karşı, yaralanma, ölüm, psikolojik zarar, az gelişmişlik veya yoksunlukla sonuçlanan (veya sonuçlanma ihtimali yüksek olan) kasıtlı kuvvet kullanımı veya kuvvet kullanma tehdididir. Şiddet bireysel, bireyler arası, aile ve toplum düzeylerinde pek çok faktöre bağlı olarak ortaya çıkabilir." (<http://www.un.org.tr/who/bulten/turk/bul9sagliggunsbbildiri.htm>) Bu tanımlardan yola çıkarak; şiddet "Bireylerin kendilerine veya çevrelerine, bilerek veya bilmeyerek fiziksel (savaş, suikast, cinayet, yaralama, işkence, adam kaçırma, dövme vb.), duygusal (aşağılama, bağırma, hakaret etme, tehdit etme vb.) ekonomik (kişilerin çalışmasını, okumasını engelleme, parasız bırakma, parasını, malını elinden alma veya parasız bırakmakla tehdit etme vb.) ya da cinsel (tecavüz, ensest, kişileri istemediği şekilde ve istemediği kişilerle ilişkiye zorlama vb.) saldırılarda bulunma, bu tür saldırılar karşısında duyarsız kalma kendilerini ya da çevrelerini bu tür saldırılardan koruyacak önlemler almaması" olarak tanımlanabilir.

Şiddetin içgüdüsel mi, yoksa öğrenilir mi olduğu birçok araştırmaya konu olmuştur. Her ne kadar iletişim araçlarında şiddet gösteriminin toplum içinde saldırganlığa ve şiddete katkısının olması ülkeden ülkeye, bir ülkede yaşanan farklı zamanlara göre büyük değişiklikler gösteriyorsa da 1970'li yılların başından itibaren yapılan araştırmalar, iletişim araçlarında şiddet gösteriminin kentsel toplumlarda şiddetin yaygınlaşmasında daha etkili olduğunu ortaya koymaktadır(Aziz ve diğerleri, 1994, 7).

Gürkaynak, şiddet olgusunun öğrenilmiş olup olmadığı konusunda "Şiddet duygusunun, duyulması engellenemeyen bir duygu olduğu görüşü yanlıştır, şiddet duygusu öğrenilmiştir, öğretilmezse duyulmayabilir" demektedir. (Medyanın şiddeti sıradanlaştırması paneli, 1996, http://www.umut.org.tr/etkinlikler/siddet_siradan.htm)

Saldırganlığın ortaya çıkmasında engellenme, engellenme sonunda da ortaya çıkan duygulanım değişikliği ya kaygı, endişe, sıkıntı biçiminde ya da

kızgınlık ve öfke biçiminde olmaktadır. Saldırganlıkta ve şiddet eyleminde temel amaç, kendinden başkasını yok farzetmek, yok etmek, ortadan kaldırmaya yöneliktir.

“Yirmi yıl önce televizyon kültürü şekillendirir mi, yoksa yalnızca yansıtır mı? sorusu pek çok araştırmacı ve toplumsal eleştirmen tarafından ilginç bulunmaktaydı. Ancak, televizyon zamanla bizim kültürümüz haline gelmeye başladıkça, bu soru da geçerliliğini büyük oranda yitirmiştir”. Bugün artık, televizyon programlarının kültürü etkilemesinin ötesinde toplumun kültürü olduğu düşünülmektedir. (Oktay,1994),

Devlet televizyonlarında ve özel televizyonlarda şiddet ağırlıklı programların artması ile birlikte şiddet olaylarının ve şiddet türlerinin arttığına ilişkin veriler televizyonların eleştiri almasına neden olmaktadır. Mermi kuramı da bu eleştiriye desteklemektedir. Örneğin, 'Dear Hunter' filmi izledikten sonra 29 Amerikalının Rus ruleti oynarken ölmesi (Tekin, 1996, 54)

'Basic Intact' filmi izleyen birçok kadının bu yolla cinayete teşebbüs etmesi... Çocukların televizyon programlarında gördükleri sahneleri uygulamaya kalktıkları ileri sürülmektedir. Batman, Süperman, Pokemon çizgi filmi izleyen bir çok çocuğun çatıdan atılması vb. Örneğin; çocukların severek izledikleri çizgi film Pokemon'da çizgi film kahramanın uçmasından etkilenen çocuklar Pokemon'daki kahramanı örnek alarak evlerinin balkonlarından ya da camlarından ben Pokemon'um diye atılmaları ile ilgili haberler yabancı ve yerli basında yer almıştır. Mersin'de Pokemon gibi uçmak isteyen 4 yaşındaki bir erkek çocuğun kendisini 7.kattan aşağıya atması ile ilgili haber 20 Ekim 2000 tarihli Radikal Gazetesinde “Pokemon gibi uçtu” haber başlığı ile şu şekilde yer almıştır: “Tüm dünya çocuklarının bir numaralı çizgi filmi Pokemon Mersin'de faciaya neden oluyordu. Mezitli Beldesinde yaşayan Ağırbaş Ailesinin 4 yaşındaki oğlu Ferhat, Pokemon çizgi filmindeki kahramanlara özenerek uçmayı denedi.Oturduğu apartmanın 7. Katından atlayan Ferhat'ın yalnızca sol ayağı kırıldı. Ferhat “Neden düştün?” diye soran doktora “Pokemon'u izledim, Pokemon gibi

uçtum.”dedi.” Bu tür, örnekler kitle iletişim araçlarının şiddet konusunda etkili olabileceğini göstermektedir.

Avrupa’da ve Türkiye’de bu çizgi filmin yayınlanması yasaklanmıştır. Pokemon’un yasaklanması ile ilgili basında yer alan haberler şunlardır; 08.03.2002 tarihli Hürriyet gazetesinde yer alan Ulagay’ın haberi “Pokemon 2001 yılı içinde RTÜK tarafından yasaklandı. 2000 yılı sonunda Sağlık Bakanlığı’na bağlı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü’nce Pokemon’un çocuklar üzerindeki zararlı etkilerini inceleyen bir rapor hazırlandı. Rapora göre Pokemon çocuk filminin zararları için şöyle gerekçeler sıralanmıştı: “Çizgi film oyun içinde yaşanan şiddeti daha kolay benimsetiyor”, “kahramanların kendilerini kolayca tehlikeye atmasından dolayı küçük yaşta çocuklar ‘tehlike’ kavramını değerlendiremiyor”, “Yanıp sönen parlak ışıklar, bazı çocuklarda nöbetlere neden olabiliyor”. (<http://arama.hurriyetim.com.tr /devam.asp?id=58660>)

Milliyet Gazetesi (14.12.2000)’nde “Pikachu’yu uçurdular” başlıklı yazıda“ Sağlık Bakanlığı’nın daha önce yaptığı "Pokemon’u birden yasaklarsak büyük tepkiye yol açabilir. Yavaş yavaş ortadan kaldıralım" açıklaması da fayda etmedi. ATV’nin bundan böyle bu çizgi filmi göstermesine yasak getirildi. RTÜK, yasaklama gerekçesini, 3 doktor ile 3 profesörden oluşan 6 kişilik Bilimsel Kurul’un hazırladığı rapora dayandırdı. RTÜK’ün raporunda, "Bir çizgi film yayınlanmadan önce çocuk ve ergen ruh sağlığı alanında çalışan uzmanlardan oluşan bir komisyonca değerlendirildikten sonra gösterime girmesi uygun olur" denildi.” (<http://www.milliyet.com.tr/ 2000/12/14/yasam/ayas.html>)

Pokemon adlı çizgi filminden sadece çocuklar etkilenmemiştir. Yetişkinler arasında da bu çizgi filminden etkilenerek çeşitli suçlar işleyen kişiler olduğu basına yansımıştır.

Hürriyet Gazetesi (02.07.2001)’nde çıkan habere göre “İtalya ’ da 52 yaşında muhasebeci bir kadın Pokemon kartları almak için firmasından 133 milyar lira para çaldı. Paraları iki yıl boyunca azar azar zimmetine geçirdiği belirlenen kadın tutuklandı. Cantu bölgesinde çalışan kadın, nadir bir

Pokemon kartını bulabilmek için çok sayıda kart almak zorunda kaldığını ve bu yüzden zimmetine geçirdiği parayla yüzlerce kart aldığını söyledi. Adı açıklanmayan kadının çalıştığı tekstil firmasından bir sözcü, “Çok iyi bir elemandı, Pokemon hırsı yüzünden bir hırsıza dönüşebileceğini kimse aklının ucundan bile geçiremezdi” diye konuştu. (<http://arsiv.hurriyetim.com.tr/hur/turk/01/07/02/dunya/08dun.htm>)

Sinema filmlerinde de şiddet teması sıklıkla işlenmektedir. Riches (1986) bu konuda şunları söylemiştir: “Anlamsız öldürmek Japon sinemasının başlıca özelliklerinden biridir. Hayatın ucuzluğu duygusundan kaçılmaz. Japon filmleri ayrıca izleyiciye kan mesajını kuvvetle verme eğilimindedirler. Fıskıran kanlar, açık yaralar ve bunun gibi bir sürü şey. Ayrıca işkencenin her çeşidi ve çeşitli intihar türleri de vardır. Şiddet, sıkça filmin konusunun gerektirdiği sınırların ötesine geçer” Gernber'in yaptığı araştırmanın bulguları, izleyici sayısını artırmak için şiddet kullanıldığı fikrini doğrulamaktadır. Bu araştırmaya göre, televizyonda cinayet içerikli programların yoğunluğu, gerçek hayattan çok fazladır. Ayrıca şiddet içerikli programlarda saldırı, kurban etme, cinayet, incitme temaları işlenirken bundan sonraki acil tıbbi yardım kısmı gösterilmez. Ayrıca televizyonu çok izleyenlerde büyük tehlikelerin ve güvensizliklerin olduğu "rezil dünyada" yaşadıkları düşüncesi, az izleyenlere göre daha belirgindir.(Erdoğan ve Alemdar, 1993, 144).

Gündem kurma hipotezinin öncülerinden Amerika'lı araştırmacılar Malcom McCombs ve Donald Shaw'a göre kişiler, kitle iletişim araçlarının yaptığı vurgulamalar yolu ile bir konu ya da soruna ne derece önem vereceklerini öğrenirler. Televizyon programlarında yoğun olarak gösterilen şiddet ağırlıklı filmler, diziler, haberler kişilerin şiddet olaylarını sıradan karşılaması ve doğal olaylar olarak görmesine katkıda neden olmaktadır. (McQuail, Windahl, 1993, 91)

Sinanoğlu'na (1985) göre, insanların şiddet tutkusu giderek artmaktadır. Televizyonlar toplumda var olan şiddet olaylarını yansıtmaktadır ve bunun yanı sıra daha fazla izleyici çekmek için adeta şiddet olaylarını teşvik eden bazı programlar yapmaktadırlar. Dizilerde, filmlerde, magazin programlarında, çocuk programlarında yer alan çizgi filmlerde şiddet ögesi

yoğun olarak işlenmektedir. Böylece gerek yetişkinler gerekse çocuklar şiddeti kanıksamakta ve sıradan bir olgu olarak görmekte-dirler.

Araştırmaların ortaya koyduğu bulgulara göre, televizyon izleyen kişiler de diğerlerine karşı kuşkucu ya da inanmaz olma eğiliminin arttığı ve televizyon izleyenlerde dünyada daha fazla şiddet olayı olduğu inancının, izlemeyene oranla daha fazla olduğu, televizyonların akşam yayınlarında yani izleyicinin çok fazla olduğu saatlerde dünyanın çarpıtılarak verildiği, böylece gerçek yerine sunulanın benimsenmesinin sağlandığı, izleyenlerin içinde yaşadıkları dünyanın gerçekte olduğundan daha fazla tehlikeyle dolu olduğuna inandırdığı öne sürülmektedir.

Ergil'e (1985) göre "Televizyondaki suç oranı gerçek hayattakinin on katıdır." Cumalı (1998) ,1979'lu dönemlerde sağ sol olaylarındaki ölümlerde ölenlerin isimlerinden çok, sağ sol ayrımı ile ölümler şeklinde yayınlanmasının, sağ sol görüş ayrılığını ve şiddeti körükleyici bir etki yarattığını söylemektedir.1980 öncesi,Türkiye'de terörizm büyük ölçüde kitle iletişim araçlarından yararlanmıştır. Terörün temel amaçlarından birisi de iletişim araçlarından yararlanmaktır. Çünkü iletişim araçlarını kendi mesajlarının çoğaltıcısı olarak görmektedirler. Televizyon programlarında terör haberleri önemli haber olarak defalarca ve uzun süreli sunulduğu zaman terörün amacına dolaylı olarak hizmet etmektedir. Terörist eylemleri gerçekleştirenler, kitle iletişim araçları yolu ile seslerini duyurmaktadırlar. Zaten, amaçları gündemde kalmaktır. Terörizmde önemli olan eylem değil, eylemin yaratacağı etkidir. Şiddetin amacı gerçekleştirilen eylemin sessizce geçirilmesi değil, mümkün olan en büyük katkıyı yapması olduğunu söyleyen Buharalı (1985), devamlı olarak şiddet filmleri seyredenler, kendilerinin terör hareketleri sonunda ölebilecekleri duygusunu geniş olarak yaşamaktadırlar demektedir.

Yıldırım'a göre (1998)"Kitle iletişim araçları toplumun aynası mı yoksa toplumsal olayların belirleyicisi mi sorusuna araştırmacılar cevap aramaktadır. Psikoloji bilgilerine dayanarak yapılan yorumlara göre kişiler doğuştan suça eğilimli değildir. Televizyon programlarında şiddet ögesi işlendiğinde sorun, içerik değil çeşitli yaş grupları üzerinde yarattığı etkidir.

Televizyon programlarında şiddet iyi insanlar tarafından uygulandığında olumlu bir davranış biçimi olarak verilmektedir. Televizyonda şiddet gösteriminin şiddetin yaygınlaşmasında etkili olduğu belirten Yıldırım bu araştırmalarda izleyenlerin şiddet gösteriminden birebir etkilenmiş olmasa da gündelik yaşamda gerilim anlarında izledikleri şiddet programlarının kişilerin davranışlarına yön verdiğine dikkat çekmektedir.”

Televizyon programlarında sunulan şiddet ögesi içeren yayınların hangi durumlarda saldırganlığı körükleyici rol oynadığı tartışılmaktadır Holloran (1985)'a göre “Ne zaman ki şiddet ödüllendirilir, çekici gösterilir, gerçek olur, haklı kılınırsa; Ne zaman şiddet yaratan, bu davranışından ötürü eleştirilmezse, kurbanını aşağılamayı (incitmeyi) eğilim şeklinde gösterirse; O zaman şiddet ögesi içeren programların saldırganlığı artırıcı rol oynayacağı genel kanıdır.” Televizyonlar artan işsizliği ya da refah bozukluğunu görmezden gelerek reklâmlarda ve magazin programlarında sıkıntıda olan halkın karşısına zenginlik, refah düzeyi yüksek örnekler çıkarmaktadır bu da insanların rahatsızlığını artırmaktadır. Reklâmlar yoluyla, tüketimi pompalayarak, sıkıntı içindeki insanlara hiçbir zaman erişemeyecekleri yaşam düzeylerini karşularına çıkarmak yoluyla şiddete zemin hazırlamaktadır.

Eğlendirme amacı ile hayal ürünü olarak hazırlanan programların, öykülerin, oyunların, çizgi filmlerin seyirci çekebilmesi için temelinde yine toplumdaki şiddet olaylarının bulunması ve bu olayların abartılmasının da saldırganlığı körükleyeceği öne sürülmektedir. Televizyon programlarının saldırganlığı körüklememesi için neler yapılacağı tartışılmaktadır.

Yayınlanan bir programın şiddet ögesi içerdiği konusunda ebeveynler ve çocuklar mutlaka program başında uyarılmalı ve izleyip izlememe seçimi seyirciye bırakılmalı görüşünde birleşen araştırmacılar da vardır. Bu araştırmacılara göre insanlara doğru bilgiler verilmeli ve seçim kendilerine bırakılmalı.

Ozankaya (1985) televizyon programlarında şiddet ögesi içeren yayınlarla ilgili alınması gereken önlemleri şöyle sıralamaktadır:

- Suçluların hiçbir biçimde, suçluyu sevimli gösterici, yasa ve yargı güçlerine karşı güvensizlik uyandırıcı ya da başkalarında suçları taklit etme hevesi verecek biçimde sunulmaması gerekmektedir.
- Polis, yargıç, hükümet görevlisi ve bunlarla ilgili kurumların meşru otoriteye karşı saygısızlık uyandıracak biçimde sunulmaması gerekmektedir.
- Suç betimlenecekse, pis ve kötü bir şey olarak sunulması gerekmektedir.
- Suç işleyenlerin yasaların öngördüğü yaptırımlarla cezalandırıldığının duyurulması gerekmektedir.
- Aşırı şiddet ögesi içeren sahnelerin gösterilmemesi gerekmektedir

Şiddet olaylarına eğitim düzeyi düşük insanlarda daha fazla rastlanmaktadır. Şiddet uyguladıkları için hapisanelerde buluna kişiler üzerinde yapılan araştırmalar da gösteriyor ki eğitim düzeyi düşük olan kişilerde daha fazla şiddet eğilimi bulunmaktadır. Toplumda şiddeti azaltmanın yolu eğitimden geçiyor. Şiddete yine eğitim ile çare bulunabilir. Şiddet olayının çözümünde eğitim kullanılacaksa okullarda sadece öğretim değil, meslek edindirme değil, eğitim verilmeli ve kişilere insani nitelikler kazandırılmalıdır. (Sinanoğlu, 1985, 5)

Buharalı (1985) ya göre ,günümüz şartları film yapımcılarını, ayakta kalabilmeleri için belli yaş gruplarına seslenecek filmler yapmaya itmiştir. Bu filmler çoğu zaman şiddet içermektedir. Şiddetin yaygınlaşmasını önlemenin yolu elektronik iletişim araçlarıyla seyirciyi terör içeren filmlerin sayısal bombardımanından uzak tutmaktır. Yani sabah akşam şiddet filmleri yayınlarsanız, başta çocuk ve gençler olmak üzere seyircinin büyük kesimini olumsuz etkilersiniz. Sorunların şiddet uygulanmadan da çözümlenebileceği anlatılmalıdır demektedir.

Radecki (1985) 'ye göre, ABD'de şiddet salgını 1950'li yıllarda artmıştır. Bu yıllar da evlere televizyonun girdiği ve televizyonun şiddete daha

fazla ağırlık verdiği yıllara gelmektedir. 1950'lerin sonunda kovboy filmleri ortaya çıkmıştır. 1960'lı, 1970'li yıllarda şiddete dayalı eğlence programları artmıştır. ABD'de 16 yaşındaki bir çocuk o yaşa gelinceye kadar televizyonda yaklaşık 200 bin şiddet sahnesi ve en az 50 bin cinayet görmektedir. ABD'de ana televizyon programlarına bakıldığında öç ve nefretin çok sık işlendiği görülmektedir. Sorumluluk sahibi televizyonlar şiddetin Amerika'daki tırmanışından rahatsız olarak, televizyonların hızlandırıcı rolünü kabul etmişler ve bir öz denetim anlayışını getirmişlerdir. Şiddet içeren filmlerin belli saatlerden sonra yayınlanması, izleyicilerin önceden uyarılması gibi bir takım ilkeleri uygulamaya sokmuşlardır. Ancak izleyicisi az olan, az reklâm alan küçük istasyonlar bu kararlara uymadıkları gibi sorumluluk sahibi istasyonların geri çekildiği saatlerde şiddet dozu yüksek filmleri yayına vermeye devam etmişlerdir. Böylece kaybettikleri izleyicileri geri alma konusunda şiddet içeren filmleri ve programları kurtarıcı olarak görme politikalarını sürdürmüşlerdir.

Televizyonun dramatik olayları izlenirliği artırmak için kullandığı ve bu tür programlara ağırlık verdiği kanısı yaygındır. Televizyon programlarında şiddet, aldatmaca ve cinsellik izlenirliği artırmaktadır. Türkiye'de televizyonlarda "Huysuz Show" gibi eğlence programlarında, "Ateş Hattı" gibi haber programlarında, "Televole" gibi spor magazinler ve "Çok Özel" gibi sosyete programlarında ve bunlara benzer yapımlarda gerek görüntülerle gerekse sözel olarak kastedilen pornografiye bolca yer verildiğine tanık olunmaktadır. "Sıcağı Sıcağına" da ve haber bültenlerinde insanların ızdırapları, acıları, yaşadıkları felaketler, ölüm anları ve benzeri durumlar duygu sömürsüne yol açacak, korku yaratacak veya izleyicileri dehşete düşürecek biçimde verilmektedir. (Kaskun ve Öztunç, 2002, web:http://ilef.ankara.edu.tr /id/ sonucs.php? yn=10&di=0)

Programların çoğunda şiddet unsuru göze çarpmaktadır. Örneğin mafya dizileri (Kurtlar Vadisi, Aşka Sürgün, Alacakaranlık vb.), haberler spor ve magazin programları (Futbol Ateşi, Televole, Harika Pazar vb.) , ilahi adalet dizileri (Sır Kapısı, Gizli Gerçekler, Gizli Dünyalar, Sırlar Dünyası vb.) yarışma programları (Biri Bizi Gözetliyor, Gelinim Olur musun? Size Anne

Diyebilir miyim? İkinci Bahar vb.) şiddeti minimum küfür-kavga, maksimum feci şekillerde öldürme, parçalama, kundaklama sahneleriyle seyirciye vermektedir. (<http://ilef.ankara.edu.tr/pil/yazi.php?yad=3374>)

Televizyonda işlenen şiddet ögesi “gizli” ve “kibar” biçimde karşımıza çıkmakta ve ayırımına varmadan bireyler üzerinde olumsuz etkiler yaratmaktadır. Şiddet ögesi içeren programlar, filmler, çizgi filmler televizyon istasyonlarına iyi para kazandırmaktadır. Özellikle ticari televizyonların temel amacı kâr elde etmek olması nedeni ile şiddet ögesi içeren programlara reyting aldığı için ve kanalın izlenirliğini arttırdığı için ağırlık vermektedirler.

Televizyon programlarında dine, ırka, sosyal yaşantıya dayanan ayrıcalıklar belirtilerek belli grubun methedilmesi söz konusu olduğunda kişiler öfkeye kapılmaktadır. Bununla ilgili bir örnek verilecek olursa eğer A futbol takımı kitle iletişim araçları tarafından çok takdir ediliyorsa ve B futbol takımı yeriliyorsa; B futbol takımı taraftarları A futbol takımına karşı öfke duymaktadır ve bu duydukları öfkeyi spor müsabakalarında ortaya şiddet olarak çıkarmaktadırlar. (Köknel, 1985, 66)

Sporda şiddet ögesinin giderek arttığı gözlenmektedir. İngiliz Tıp Birliği, Kanada Tıp Birliği, Amerikan Tıp Birliği, ve Dünya Tıp Birliğinin tüm yasaklama çağrılarına karşın, boks Türkiye’de ve tüm dünyada gözde bir spor olarak sürmektedir. Bu konuda da televizyonun etkisi tartışılabilir.(Radecki, 1985, 18)

Yukarıdaki bulgulardan da anlaşıldığı gibi, kişiler televizyonda gördükleri şiddet içerikli sahnelerin artması sonucu şiddeti olağan karşılamaya ve tepkisiz kalmaya başlamaktadır. Kitle iletişim araçlarının şiddeti daha çok konu edinmesi ile tüm dünyada şiddet gün geçtikçe daha fazla kendini göstermektedir. Şiddet ögesi içeren yayınlar insanlara eğitsel amaçla değil eğlencelik olarak verilmektedir. Eğitsel amaçla sunulan programlarda şiddetin topluma zararları konusu üzerinde durulabilir.

Televizyonun işlevlerinden biri de haber vermektir. Fakat haberlerin verilmiş şekli önem taşımaktadır. Televizyonda devamlı kötü olayların verilmesi izleyicinin giderek kendini çaresiz hissetmesine, düş kırıklığına uğramasına

ve çevresine karşı duyarsızlaşmasına yol açacaktır. Yapılan araştırmalarda haberler denince akla olumsuzluğun, karışıklığın, sansasyonun, kazanın, çatışmanın geldiği saptanmıştır.

Şiddete dayalı suçlar kamuoyunda dikkat çekmektedir bu nedenle televizyon yayınlarında şiddet ağırlıklı olarak yer almaktadır . Kişiler şiddete televizyon aracılığı ile alışmakta ve şiddete tepkisiz kalmaktadır.

Yapılan araştırmalar yetişkinlerin de çocuklar kadar şiddet içerikli programlardan etkilendiğini göstermektedir. (Radecki, 1985, 15-22)

Çocuk ve Televizyonda Şiddet

Şiddet içeren yayınlardan en çok çocukların etkilendiği öne sürülmektedir. Televizyon, tek yönlü iletişimiyle özellikle izleyiciyi savunmasız bırakılmaktadır.

Bilinçli bir yetişkin ile henüz bilinci oluşmamış bir çocuğun bu kitle iletişim aracından etkilenme durumlarının aynı olması, elbette mümkün değildir. Örneğin, ABD’de gerçekleştirilen bir araştırmaya göre ABD’li çocuklar uyku dışındaki zamanın çoğunu diğer aktiviteler yerine televizyon izleyerek geçiriyor. 2-5 yaşındaki çocuklar haftada yaklaşık 27 saat, 6-11 yaşındaki çocuklar haftada 27 saatten daha fazla, 12-17 yaşındaki çocuklar ise yaklaşık 23 saat televizyon izlemektedirler. (Aybek, web:http://www.anafilya.net/y1_s04/televizyon.htm)

Çetin (1999) bu konuda şunları söylemektedir: “Çocuk güce özendiği, kuvvet aradığı için yapımcı onun bu ihtiyacından yola çıkarak güçlü, saldırgan, problemlerini kaba kuvvetle çözen sempatik, sihirli ve tükenmez güçleriyle her şeyin üstesinden gelen medya kahramanlarını yaratmaktadır. Bu kahramanların kötülükle savaşıyor olması ile sadece saldırgan davranışı rasyonalize etmek, haklı hale getirmek için bir bahanedir. Önemi olan güçlü, silahlı olmaları ve problemleri şiddet yoluyla çözmeleridir. Bu tür mesajların sıklığı, kahramanların sevimlilikleri ile birleşince, bir de iyi kalpli oldukları vurgulanınca çocuğun bunlara öykünmemesi için bir sebep yoktur.”

Yapılan araştırmalarda, gerçek hayat öyküleri gibi verilen, Şiddet ğeleri ile dolu filmlerin, çocukları Şiddet ğeleri içeren çizgi filmlerden daha çok etkilediği ileri sürülmektedir.

Çocuklar, yetişkinler için hazırlanan televizyon programlarını tam kavrayamazlar. Kötülük için vurup ldrenle kötü kişileri cezalandıran kahramanın davranışını birbirinden ayırt edemez ve hep kaba g kullananın kazandığı sonucunu çıkarabilir. Televizyon dizi ve filmlerinde zaman zaman savaş, dövüŐ ve baŐkalarına zarar veren sahnelere yer verilmesinin çocuklar üzerinde olumsuz etki yarattığı, dahası böylesine sahnelerin çocukları Şiddete yönelttiği konusundaki fikirler çoğu dünya ülkesinde yaygın olarak paylaŐılmaktadır. Polisiye bir dizide yer alan ve suçlu rolünü oynayan bir aktörün davranışı, çocuklar tarafından taklit edilerek Şiddete neden olabilir. (Vural, 1994, 76)

Davranış Bilimleri Enstitüsü klinik psikologu Pamuk.(Kaskun, ztun, 2002, web:<http://ilef.ankara.edu.tr/id/sonucs.php?yn=10&di=0>), ocuk ve Şiddet konusunda “ocukların ve gençlerin bu programların etkisi altında Şiddeti bir problem çözme aracı olarak gördüklerini ve gittikçe daha normal karşılamaya baŐladıklarını” söylemektedir:

İçine dönük olan bir ocuğun Şiddet içerikli programlar seyretmesi içine kapanmasına, hırçın ve hareketli bir çocuğun daha hırçın ve hareketli olmasına neden olduğu, sürekli televizyon seyretmesinin çocukta güvensizlik duygusunu tahrik ettiği ne sürülmektedir.

İ. İletifŐim Fakültesi ğretim yesi Nurdoğan Rigel'in “haberlerin çocuklar üzerindeki etkisi”ni ölçmek amacıyla 7-12 yaş gurubu üzerinde yaptığı araştırmanın bulgularında, haberleri izleyen her iki çocuktan birinin haberlerden kötü etkilendiği saptanmıştır. (<http://www.ogd.org.tr/aciklamalar/04050400-1.htm>)

Ugurluel (<http://bugraugurluel.sitemynet.com/>) ,çocukların televizyonda Şiddet ve haberlerden kötü etkilendiğini ve gelecek 10-15 yıl içinde yetiŐecek genç neslin yarısının, dünyayı karamsar yorumlayacağını ve gerçeklerden kaçıŐ yolları arayacaklarını ifade etmektedir.

Buharalı (1985)'ya göre "İletişim araçlarının taklit eğilimini artırdığı muhakkaktır. Saldırgan yapıya meyli olanlar üzerinde bu bakımdan etkisi büyük olmaktadır. Bu etkiye en açık olanlar ise çocuklar ve gençlerdir." İnsanın kendisine yönelttiği şiddet eylemi olarak "intihar" ve bunun televizyonda veriliş biçimi ayrı bir değerlendirme konusudur.

Köknel'in tespitine göre: Medya intihar olaylarında 'model' oluşturuyor. Köknel, televizyonda geçtiğimiz yıllarda yüksek bir binanın çatısından atlayan kızın hikâyesini anlatan "Saat Sabahın 9'u" adlı diziden sonra iki ay içinde toplumda aynı biçimde 22 intihar olayının yaşandığını ifade ediyor. Yasalara göre (Yayıncının sorumlulukları madde 11) böyle bir olay medyada yer alırken abartıdan, özendirici ifadelerden kaçınılmalı, insanları intihara yönlendirici ya da intihar girişiminde bulunmaya teşvik edici unsurlara yer verilmemelidir. Etik açısından da medyanın yapması gereken budur. Medya şiddeti bir arzu nesnesi haline getirmemelidir. Hele çizgi filmlerle çocuklara şiddet öğretisi, medyanın ne görevidir, ne de sorumluluğuyla bağdaşır. (Kaskun,Öztunç,2002,web:http://ilef.ankara.edu.tr/id/sonucs.php?yn=10&di=0)

Bu konu ile ilgili televizyonda yayınlanan programlar ve RTÜK'ün uyguladığı yaptırımlarla ilgili bazı olaylara bakılacak olursa; ATV'nin 4 Ocak 2001 tarihinde canlı olarak yayınlanan 'A'dan Z'ye' adlı programına konuk olan Çılgın Sedat adlı şarkıcının seslendirdiği şarkının, 'Bir kurşun sıkarım kafama çeker giderim delikanlı gibi' ve 'Bir bidon benzin döker, bir de kibrit çakar çatır çatır yakarım' gibi sözlerine dikkati çekti. Şarkıda, 'kişinin kendine ve kadına yönelik şiddet eğiliminin' dile getirildiğini belirleyen Üst Kurul, bu yayının da 3984 Sayılı RTÜK Yasası'ndaki 'Çocukların ve gençlerin fiziksel, zihinsel, ruhsal ve ahlâki gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecek yayın yapılmaması' esasına aykırı olduğuna karar verdi. Söz konusu yayına ilişkin İzleme ve Değerlendirme Dairesi'nin raporu özetle şöyledir:"Kendini Eğitim-Kültür-Müzik yapımı olarak tanımlayan bu programda, ayrıca şarkı sonrası sohbetlerde konuyu tartışmak ve şarkı sözlerinde yer alan şiddete değinerek dikkat çekmek mümkün iken bu da yapılmamıştır. Sık sık üzücü sonuçlarını toplumca yaşadığımız şiddetten, özellikle yeni nesilleri korumak için şiddeti

onaylayan ve meşrulaştıran her türlü yayından özellikle çocukların izlediği saatlerde kaçınılması gerektiği düşünülmektedir." Çılgın Sedat'ın 'Bir kurşun sıkırım kafama çeker giderim delikanlı gibi' sözlerinin yer aldığı şarkısı nedeniyle ATV' ye de bir gün yayın durdurma cezası verilmiştir.

'Savaş Ay'la Flash Haber' programında ekrana getirilen, Meclis Parkı'nda kendisini ağaca asan 19 yaşındaki simitçinin görüntüsünün 'kamufle edilmeden' altı kez yayınlandığı belirlendi. Üst Kurul, söz konusu yayının çocuk ve genç izleyiciler üzerinde olumsuz etki yaratabileceği gerekçesiyle Flash TV' ye bir günlük yayın durdurma cezası verilmesini kararlaştırdı.

RTÜK, Boğaziçi Köprüsü'nden atlayarak intihar eden gencin görüntüleri nedeniyle BRT' ye de bir gün yayın durdurma cezası vermiştir. BRT'nin 4 Ekim 2001 tarihindeki ana haber bülteninde yer alan haberde, gencin intiharından önceki görüntü ve konuşmalarına yer verildiğini, ayrıca köprüden atlama sahnesinin üç kez tekrarlandığını belirleyen Üst Kurul, söz konusu haberle 'çocuk ve gençleri olumsuz yönde etkileyebilecek yayın yapılmaması' ilkesinin ihlâl edildiğini belirlenmiştir. (http://www.radikal.com.tr/veriler/2002/02/12/haber_29058.php)

Konu İle İlgili Yapılan Araştırmalar

Televizyon programlarındaki şiddet temasının toplum üzerindeki etkisini ölçmek amacı ile birçok araştırma yapılmıştır. Bu araştırmaların bazılarının bulguları aşağıda verilmiştir. Kanada'da yapılan bir araştırmada, filmlerin kadınlara karşı şiddet kullanma eğilimini nasıl etkilediğini ölçmek için bir grup öğrenci sanki bir sinema okulunda ders yapacaklarmış gibi şiddet öğeleriyle ve ırza geçme sahneleriyle dolu filmlere gönderildiler. Daha sonra bu öğrencilere ve filmleri izlemeyen öğrencilere bir test yapıldı. Kendilerine kadınlara karşı şiddet kullanmak, kadınların ırzına geçmek isteyip istemedikleri, bir kadının ırzına geçilmesinden ne kadar zevk duyacaklarını düşünüp düşünmedikleri soruldu. Filmleri izleyen öğrencilerin çoğunda bir kadının ırzına geçmek istek ve düşüncesinin arttığı gözlenmiştir (Radecki, 1985, 15)

Boz'un "Öğrenci Gençliğin Televizyonun Etkileri Hakkındaki Değerlendirmeleri" adlı, Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi son sınıf öğrencileri ve Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi son sınıf öğrencilerini kapsayan araştırmasına göre "Toplumda, televizyon yayınları nedeni ile şiddeti meşru görme eğilimi artıyor" görüşü ağırlık kazanmaktadır (Boz, 2000, 6).

J.L Singer ile D.S. Singer'in etki ile ilgili İngiltere'de yaptıkları bir araştırmada (1980) yatılı okulda kalan 13-16 yaş grubu çocukları ikiye ayırmış. Bir gruba 15 gün süreyle yalnızca komik ve sosyal programlar izlettirilmiştir. İkinci gruba ise şiddet içeren filmler, programlar gösterilmiştir. Yapılan testler sonucunda birinci grupta hoşgörü, tartışma, iletişim ve gülme düzeyi; ikinci grupta ise sözel ve fiziksel saldırganlık düzeyinin yüksek olduğu saptanmıştır (Kaskun, Öztunç, 2002, web:<http://ilef.ankara.edu.tr/id/sonucs.php?yn=10&di=0>).

Milburn'un araştırması da şiddet içerikli televizyon programlarının saldırgan davranışların tek nedeni olmadığı fakat toplumdaki şiddet düzeyini artırıcı yönde etkili olduğunu ortaya koymaktadır (Boz, 2000, 6).

Televizyon programlarındaki şiddeti savunan görüşler de söz konusudur; **Arınma teorisini** benimseyenler saldırganlık dürtülerinin saldırganlığı açığa çıkarma veya boşaltma yolu ile azalacağını savunurken, **saldırgan örnekler teorisini** benimseyenler, şiddet içerikli programların katalizör görevi yaptığını ve saldırganlığı azalttığını savunmaktadır. Şiddet içerikli programlar için diğer bir savunma ise şöyledir. Kitle iletişim araçlarının görevi kamuoyunu bilgilendirme ve aydınlatmadır. Bu görevini yerine getirirken toplumda var olan şiddeti vermek zorundadırlar (Boz, 2000, 6, 208).

İletişim araçlarının suçluluğa teşvikinin ispat edilmediği öne sürülmektedir. Halloran (1985) 'a göre "Tüm kitle iletişim araçlarının, şiddete yaklaşımları aynı değildir. Kitle iletişim araçlarında yayınlanan şiddet ögesi içeren programların yayınlanma nedenini kitle iletişimin kendisinde bulmak mümkündür. Çünkü bunlar kuşkusuz ki birer ticari rekabet aracıdır, amaçları da kardır. Kitle iletişimden kaynaklanan şiddet de sembolik bir şiddettir. Etki hemen hemen her zaman dolaylıdır."

Birand'a göre "Şiddet içerikli programlarla ilgili televizyon kanallarına halktan tepki gelmemektedir bu da halkın bu programları seyretmekten rahatsızlık duymadığı anlamına gelmektedir. Televizyon programlarında şiddet içerikli yayınlara yer verilmemesi için RTÜK'ün yaptırımlarda bulunması gerekli değildir buna halk tepki göstermelidir." (http://www.umut.org.tr/etkinlikler/siddet_siradan.htm)

Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü'nün Türkiye'de Televizyon ve Aile Araştırması (1995) sonuçlarına göre: Yetişkinlerin yüzde 35'i televizyon programları arasında en çok şiddet içerikli programlardan rahatsız olmaktadır. Bu araştırma sonuçlarına göre, (<http://www.shcek.gov.tr/portal/dosyalar/basin/bakan88.asp>)

- Kadınlar, televizyonda şiddet unsuru içeren programlardan ve genel olarak yayınların çocuk üzerindeki etkisinden şikayetçi olmaktadır.
- Araştırma bulgularından Türkiye'de televizyondaki şiddetin çocuklara denetimsiz bir biçimde izletildiği ve çocukların şiddet

unsuru içeren programlara doğrudan doğruya ulaştığı anlaşılmaktadır.

- Yetişkinler, çocuklarının nasıl televizyon izlediklerine ilişkin fazla bir bilgiye sahip değiller ve çocuklarının hangi kanalı/programını ne zaman seyredeceklerine karışmamaktadırlar.
- Çocukların %82'sinin televizyon izlemekle ilgili kararları kendilerinin verdiği, yüzde 31'inin gece saat 22'ye kadar ekran başında kalabildiği yönündedir.

Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim dalı ile İletişim Fakültesi Radyo Televizyon bölümü tarafından yapılan araştırmada, ilköğretim öğrencilerinin televizyon ve sinemalarda en fazla film-dizi, en az ise çocuk programlarını izledikleri ortaya çıkmıştır. Aynı araştırmaya göre son yıllarda çocuk ve ergenler arasında şiddet davranışını yaratan en önemli faktörlerden biri olarak televizyon programları gösterilmektedir. Araştırma, Elazığ'daki 2 bin 990 çocuk üzerinde yapılmıştır. Araştırmaya katılan 12-13 yaş grubu öğrencilerden yüzde 21.09'u en çok şiddet içerikli yerli-yabancı dizi ve film, en az da çocuk programlarını izlediklerini söylemiştir. Öğrencilerin, fiziksel şiddet içerecek şekilde eğlenme amaçlı kavga etme oranının yüzde 85.1 olduğu belirlenmiştir. Şiddet içerikli yerli-yabancı dizileri izlemede, pembe dizilerin yüzde 59.2 ve çocuk televizyon programlarının yüzde 41.7 oranında izlendiği ortaya çıkmıştır.

Öğrenciler, 'Bazı olaylar karşısında fiziksel şiddete başvurma çözüm mü?' sorusuna dövuş sporu yapan ve filmlerini izleyenlerden yüzde 45.3'ü çözüm olduğu cevabını vermiştir.

Araştırma sonunda, şiddet içeriği yoğun olan programları izleyen öğrencilerin daha yüksek oranda fiziksel şiddete başvurdukları ve fiziksel şiddeti çözüm olarak gördükleri ortaya çıkmıştır. (<http://www.bigglook.com/biggyazar1/makale1.asp>)

Türkiye’de Televizyon Programlarında Şiddet İle İlgili Yasal Düzenlemeler

13 Nisan 1994 gün ve 3984 sayılı “*Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun*” radyo ve televizyon alanına doyurucu bir düzenleme getirmese bile, Türkiye’deki Kitle İletişim Araçlarındaki Şiddeti önlemeye yönelik ilk çaba olarak kabul edilebilir.

Radyo Televizyon Üst Kurulunun belirlediği yayın ilkeleri

Madde 4-Radyo televizyon yayınları kamu hizmeti anlayışı içerisinde aşağıdaki ilkelere uygun olarak yapılır

- d)** Genel ahlâk, toplum huzuru ve Türk aile yapısına aykırı olmamak
- f)** İnsanların, ırk, cinsiyet, sosyal sınıf veya dini inançları dolayısıyla hiçbir şekilde kınanmaması ilkesine aykırı olmamak
- g)** Toplumun şiddet, terör ve etnik ayrımcılığa sevk eden ve toplumda nefret duyguları oluşturacak yayınlara imkân verilmemesi ilkesine, aykırı olmamak
- l)** Haber ve olayların çabuk ve doğru şekilde sunulması ilkesine uygun olmak
- m)** Çocukların ve gençlerin fiziksel, zihinsel, ruhsal ve ahlâki gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecek yayın yapılması esasına, uygun olmak

RTÜK yönetmeliğinin 7.maddesinde “Yayınlarda insanların ızdırapları, acılar, yaşadıkları felâketler, ölüm anları ve benzeri durumlar duygu sömürsüne yol açacak, korku yaratacak veya izleyicileri dehşete düşürecek biçimde verilemeyeceği” hükmü yer alır.

RTÜK yönetmeliğinin yayın sorumluluklarının 11. Maddesine göre “Şiddet unsuru ağırlıklı dramatik yapımlar çocuk ve gençlerin olumsuz etkilenmemeleri için, önceden uygun uyarılarda bulunulması kaydıyla, ancak saat 23.00 ile 05.00 arasında yayınlanabilir. Bu tür programların tanıtım

duyurularında şiddet içeren bölümler kullanılamaz.” Buna rağmen şiddet içeren yapımların gösteriminde RTÜK tarafından öngörülen saatlere uyulmaması bir yana bu filmlerle ilgili hiçbir ön uyarı yapılmamakta, çocukların izlediği çizgi filmlerin içine dahi bu filmlerin reklâmı sokulmaktadır. (www.rtuk.org.tr)02.05.1995 tarihinde Resmi Gazete’de yer alarak kabul edilen “Özel radyo ve televizyon kuruluşlarının eğitim, kültür, Türk halk müziği ve Türk sanat müziği programlarında yer vermeleri gerektiği ve oranlarına ait esaslar hakkında yönetmeliğin 5.maddesinde televizyonda şiddetle ilgili şu bentler yer almaktadır.

Madde 5: Eğitim programları hitap ettikleri gruplar itibariyle aşağıdaki hususlara uyularak hazırlanır ve yayınlanır

a) Çocuklara yönelik programlar

- 5) Çocuğun ruh sağlığını bozacak ve kişilik gelişimi üzerinde olumsuz etkiler bırakabilecek, sebepsiz korkular ve çelişkili duygular yaşatabilecek anlatımlara, çocuğu şiddete özendiren, şiddeti temsil eden kişileri kahraman gibi gösteren yapımlara yer verilemez

b) Gençlere yönelik programlar

- 4) Gençlik programlarında gençliği şiddete özendiren, şiddeti temsil eden kişileri kahraman gibi gösteren, gençleri ahlâki bunalımlara sürükleyebilecek konulardan kaçınılır. Sevgi, barış, dostluk ve hoşgörü gibi konuların işlenmesine ağırlık verilecektir.

c) Ailelere yönelik programlar

- 2)Türk aile yapısının özellikleri göz önünde bulundurulacak, aile yapımızı ayakta tutan moral değerleri yıkıcı, aile birliğinin devamını zedeleyici programlara yer verilmeyecektir.
- 4) Ailenin sosyo-kültürel yapısını güçlendirici, kadına toplumdaki gerçek yerini ve değerini verici kanunlarla tanınan hakları öğretici programlar yapılacaktır.

Programların Türk aile yapısına uygun olması RTÜK'ün yayın ilkeleri arasında yer almaktadır. Türk aile yapısı dendiğinde erkeğin aile reisi olduğu ve kadının görevinin evinin içinde olduğu bir yapı düşünülmektedir. Medeni kanunda yapılan değişikliklerin yıllardır süren bu geleneğin değişmesini sağlaması uzun yıllar alacaktır. Reklâmlarda, dizilerde, filmlerde, çizgi filmlerde sunulan ev hanımı ve anne rolünde olan kadının yer aldığı programların Türk aile yapısına aykırı olmamak yayın ilkesine uymayacak niteliği gözükmemektedir. Kadının ekonomik hayat dışında sunulması ve kadına geleneklerin uygun gördüğü rollerin verilmesi kadına yönelik ekonomik şiddettir fakat geleneksel rol o kadar olağan gözükmemektedir ki bunun şiddet unsuru taşıyabileceği fark bile edilememektedir. RTÜK'ün uyulması için belirlediği ilkelerin kendisinin kadına yönelik bir şiddet olduğunun anlaşılması daha çok uzun bir zamanı alacak gibi görünmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma genel tarama modelinde, betimleyici bir çalışma olarak planlanmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumun var olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar,1994, s.77).

Evren ve Örneklem:

Bu araştırmanın genel evreni Ankara ili merkez ilçesinde yaşayan tüm yetişkinlerdir. Çalışma evrenini ise Ankara'nın farklı sosyo-ekonomik düzeyini temsil etmek üzere Çankaya ve Altındağ ilçelerinden seçilecek iki mahallede yaşayan farklı yaş gruplarından (20-30 yaş, 31-40 yaş ve 41yaş-üstü),farklı eğitim düzeylerinden (ortaokul ve altı, lise ve üzeri), farklı sosyo-ekonomik düzeylerden ve farklı cinsiyetlerden yetişkinler oluşturmaktadır. Araştırmacının olanakları araştırmayı evren üzerinde yürütmek için sınırlı olduğundan, araştırma rastlantısal tabakalı örnekleme yöntemi ile belirlenerek bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırma için gerekli veriler, bu amaç için geliştirilmiş anket ile toplanmıştır. Bilgi toplama aracı olarak kullanılan anketin geliştirilmesinde şu aşamalar izlenmiştir

1. Konu ile ilgili olan yazın taranmıştır.
2. Bir taslak araç geliştirilmiş ve uzman görüşüne sunulmuştur.
3. Aracın ön denemesi yapılarak araç son şeklini almıştır.

Anket formu iki bölümden oluşmuştur, birinci bölüm kişisel bilgileri (yaş, cinsiyet, eğitim durumu, sosyo-ekonomik düzey) belirlerken, ikinci bölüm şiddet içerikli programlara ilişkin içeriği belirlemiştir. Anket formunda iki tip soru maddesi yer almıştır. Birincisi, derecelendirme ölçeğine göre oluşturulmuş soru maddeleri, ikincisi alternatifli cevap şekline göre oluşturulmuş soru maddeleri.

Araştırmacının kendisi tarafından geliştirilen anket formu kullanılarak veriler toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde betimleyici istatistik tekniklerinden yüzde (%) ve frekans (f) tekniğinden yararlanılmıştır. Katılımcılar arasında çeşitli değişkenler arasında fark olup olmadığına ise Kay-Kare istatistiksel tekniği ile bakılmıştır. Anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır. Verilerin analizinde SPSS paket programı kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde araştırmanın alt amaçları doğrultusunda araştırmaya katılan katılımcıların kişisel dağılım özellikleri ve yine araştırmanın alt amaçları doğrultusunda TV izleme durumları ve TV izleme durumlarının farklı değişkenler açısından karşılaştırılmalarına yer verilmiştir.

Katılımcıların Dağılım Özellikleri

Araştırmaya kapsamına alınan katılımcıların cinsiyet dağılımı, oturduğu mahalle, medeni durumları ve yaşa göre dağılımı Tablo 1 de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların genel dağılım özellikleri

Grup	Özellik	f	%
Cinsiyet	Kadın	96	48,0
	Erkek	104	52,0
Mahalle	Çankaya	100	50,0
	Altındağ	100	50,0
Medeni Durum	Evli	131	65,5
	Bekâr	49	24,5
	Dul ya da Boşanmış	20	10,0

Tablo 1’de görüldüğü gibi katılımcıların %52’sini erkekler, %48’ini kadınlar oluşturmaktadır. Katılımcıların %50’si Çankaya, %50’si Altındağ ilçelerinde oturmaktadır ve %65’i evli, %24,5’i bekâr ve %10’u dul ya da boşanmış olduklarını belirtmişlerdir.

Yaş Durumu

Tablo 2. Katılımcıların yaş dağılımı

Grup	Özellik	f	%
Yaş	20-30 yaş	80	40
	31-40 yaş	54	27
	41 yaş ve üzeri	66	33

Tablo 2’de görüldüğü üzere, katılımcıların %40’ı 20-30 yaş aralığında, %27’si 31-40 yaş aralığında ve %33’ü 41 yaş ve üstü yaş aralığında bulunmaktadır.

Eğitim Durumu

Katılımcıların eğitim durumu dağılımı Tablo 2 de verilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların eğitim durumu

Grup	f	%
Lise öncesi	119	59,5
Lise ve üstü	81	40,5
Toplam	200	100,0

Tablo 3’de görüldüğü gibi katılımcıların %59,5’i lise öncesi, %40,5’ lise ve üstü eğitim almışlardır.

İş Durumu

Katılımcıların iş durumu dağılımı Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 4. Örneklem grubunun iş durumu dağılımı

Grup	f	%
Ev Hanımı	32	16,0
Öğrenci	9	4,5
Emekli	15	7,5
Çalışan	131	64
İşsiz	16	8,0
Toplam	200	100,0

Tablo 4’de görüldüğü gibi katılımcıların % 6’sı ev hanımı, %4,5’i öğrenci, %7,5’i emekli, %64’ü çalışan, %8’i işsizdir.

Hane Toplam Geliri

Katılımcıların hane toplam geliri Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Örneklem grubunun hane toplam geliri dağılımı

Grup	f	%
Alt gelir grubu	165	82,5
Üst gelir grubu	35	17,5
Toplam	200	100,0

Tablo 5'e bakıldığında katılımcıların %82,5'i 1.200YTL ve altında geliri olan alt gelir grubunda, %17,5'i 1.201YTL ve üzeri geliri olan üst gelir grubunda yer almaktadır.

Televizyon İzleme Durumu

“Televizyon izliyor musunuz?” sorusuna verilen yanıtlara bakıldığında, katılımcıların tamamının televizyon izlediği belirtilmiştir.

Televizyon İzleme Süresi

Katılımcıların “Günlük televizyon izleme süreniz nedir?” sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 6 de verilmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların günlük televizyon izleme süresi

Süre	f	%
2 saatten az	47	23,5
2–4 saat	96	48,0
5–7 saat	37	18,5
8 saat ve üstü	20	10
Toplam	200	100,0

Tablo 6’da katılımcıların “Günlük TV izleme saatlerine” bakıldığında, %23,5’i 2 saatten az, %48’i 2–4 saat, %18,5’i 5–7 saat, %10’u 8 saatten fazla televizyon izlemektedir.

Televizyon İzleme Saatleri

“Günün Hangi Saatleri Arasında TV Seyrediyorsunuz?” Sorusuna katılımcıların verdikleri yanıtların dağılımı Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Katılımcıların günün TV seyretme saat aralıkları

Saatler	f	%
07:01- 12:00	19	9,5
12:01- 18:00	23	11,5
18:01- 23:00	135	67,5
23:01- 07:00	23	11,5
Toplam	200	100,0

Tablo 7’ye bakıldığında, örneklemin %67,5’i 18:01 – 23:00 saatleri arasında televizyon izlemektedir. Bu oranı %11,5 ile 12:01 – 18:00 ve 23:01 – 07:00 saatleri izlemektedir. En az televizyon izlenen saat %9,5 ile 07:01 – 12:00 saatleri arasındır.

Tercih Edilen TV Kanalları

Katılımcıların “Hangi TV kanallarını daha sık izliyorsunuz?” sorusuna verdikleri yanıtların dağılımı Tablo 8’deki gibidir.

Televizyon Kanallarının isimleri sıralanarak birden fazla seçenek işaretleyebilecekleri belirtilerek, katılımcıların izledikleri kanalları işaretlemeleri istenmiştir. Katılımcıların, tercih ettikleri TV kanalları Tablo 8 de sunulmuştur.

Tablo 8. İzlemek için tercih edilen TV kanalları

TV Kanalları	f	%
ATV	126	63,0
Kanal D	111	55,5
Star TV	102	51,0
Show TV	97	48,5
TRT 1	95	47,5
NTV	76	38,0
CNN Türk	56	28,0
TGRT	49	24,5
Kral TV	31	15,5
Uydu Yayınları	23	11,5
TV 2	22	11,0
CNBC-E	19	9,5
Haber Türk	19	9,5
Kanal 6	18	9,0
TV 8	16	8,0
Kanal 7	16	8,0
Flash TV	14	7,0
Mesaj TV	10	5,0
STV	9	4,5
TRT 4	8	4,0
TRT İNT	7	3,5
BRT	7	3,5
TV 3	5	2,5
Yerel TV Kanalları	4	2,0
TRT GAP	3	1,5
ITV	3	1,5
Ankara TV	3	1,5
Teleon	2	1,0
Ostim TV	2	1,0

Tablo 8’de katılımcıların izlemeyi tercih ettikleri TV kanallarına bakıldığında, %63 oranla ATV, %55,5 oranla Kanal D, %51 oranla Star TV, %48,5 oranla Show TV ve %47,5 oranla TRT yer almaktadır.

“İzlemeyi en fazla tercih ettiğiniz TV kanalı hangisidir?” Sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 9 da verilmiştir. Televizyon Kanallarının isimleri sıralanarak katılımcıların öncelikli izlemeyi tercih ettikleri 1 tane kanalı işaretlemeleri istenmiştir.

Tablo 9. Katılımcıların izlemeyi en fazla tercih ettiği TV kanalları

TV Kanalları	f	%
ATV	36	18,0
TRT 1	35	17,5
Kanal D	24	12,0
CNN Türk	17	8,5
Star TV	16	8,0
NTV	15	7,5
Show TV	13	6,5
TGRT	9	4,5
Uydu Yayınları	9	4,5
Kral TV	8	4,0
CNBC-E	4	2,0
STV	3	1,5
TRT 2	2	1,0
TV8	2	1,0
Kanal 7	2	1,0
TRT 4	1	,5
Teleon	1	,5
Flash TV	1	,5
Mesaj	1	,5
Haber Türk	1	,5
Toplam	200	100,0

Tablo 9 incelendiğinde katılımcıların izlemeyi en fazla tercih ettikleri TV kanalları arasında ilk sıralarda %18 düzeyinde ATV, %17,5 düzeyinde TRT 1, %12 düzeyinde Kanal D, %8,5 düzeyinde CNN Türk, %8 düzeyinde Star TV ve %7,5 düzeyinde NTV'yi izlemeyi tercih ettikleri görülmektedir.

Tercih Edilen Program Türleri

“Hangi tür programları izlemeyi tercih ediyorsunuz?” sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 10’da verilmiştir. Burada Televizyonda yayınlanan Program türleri sıralanarak birden fazla program türü işaretleyebilecekleri belirtilerek, katılımcıların izlemeyi tercih ettikleri program türlerini işaretlemeleri istenmiştir.

Tablo 10. Katılımcıların izlemeyi tercih ettikleri program türleri

Program Türleri	f	%
Haber Programları	137	68,5
Yerli Dizi	100	50,0
Belgesel	91	45,5
Yabancı Film	88	44
Yarışma Programları- Şans Oyunları	67	33,5
Spor Programları	59	29,5
Müzik Programları	54	27,0
Araştırma Haber Programı	51	25,5
Türk Filmi	47	23,5
Magazin Haberleri	40	20,0
Eğitim Programları	38	19,0
Yabancı Dizi	36	18,0
Reality Show	19	9,5
Sabah Kuşağı Programları	13	6,5
Dini Programlar	10	5,0

Katılımcıların, izlenmeyi tercih ettikleri programların başında %68,5 ile Haber Programları gelmektedir. İkinci sırada %50 düzeyinde ağırlıklı olarak Yerli diziler izlenilmektedir. Belgesellerin izlenme oranı %45,5 ve yabancı filmlerin izlenme oranı %44 düzeyindedir. Araştırma haber programlarını izleme oranı ancak %25,5 düzeyinde gerçekleşmektedir. Eğitim programlarının %19 düzeyinde izleme oranına sahip olması dikkat çekicidir. Diğer taraftan realty show %9,5 ve sabah kuşağı programları %6,5 ile izleyici kitlesi genel dağılım içerisinde düşük olan programlardır.

“İzlemeyi en fazla tercih ettiğiniz program?” sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 11 de verilmiştir. Televizyonda yayınlanan program türleri sıralanarak katılımcıların izlemeyi en fazla tercih ettiği 1 program türünü işaretlemeleri istenmiştir.

Tablo 11. En fazla izlenilmesi tercih edilen TV program türleri

Program Türleri	f	%
Haber Programları	56	28,0
Yerli Dizi	37	18,5
Belgesel	30	15,0
Spor Programları	19	9,5
Yabancı Film	15	7,5
Müzik Programları	12	6,0
Yarışma Prg- Şans Oyunları	7	3,5
Magazin Haberleri	6	3,0
Sabah Kuşağı Programları	4	2,0
Yabancı Dizi	3	1,5
Eğitim Programları	3	1,5
Türk Filmi	3	1,5
Araştırma Haber Programı	3	1,5
Dini Programlar	2	1,0
Toplam	200	100,0

Tablo 11 incelendiğinde katılımcıların, “İzlemeyi en fazla tercih ettikleri TV program türlerine” bakıldığında, %28’i haber programlarını, %18,5’si yerli dizileri, %15’i belgeselleri, %9,5’i spor programlarını, %7,5’i yabancı filmleri izlemeyi tercih ettikleri görülmektedir. Ancak, Reality Show ilk sırada tercih edilen programlar arasında yer almamıştır.

Şiddet Kavramına İlişkin Görüşler

“Şiddet denildiğinde ne anlıyorsunuz? sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 12 de verilmiştir.

Tablo 12. Şiddet kavramına ilişkin algıları

Maddeler	f	%
Vurma-kırma-kapkaç-dayak	70	35,0
Silah-cinayet	43	21,5
Birilerinin zarar görmesi	42	21
Dehşet, korku, vahşet	28	14
TV programları	17	8,5
Toplam	200	100,0

Katılımcıların “Şiddet denildiğinde ne anlıyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında, %35’i “vurma–kırma–kapkaç–dayak”, %21,5’i “silah-cinayet”, %21’i “birilerinin zarar görmesi”, %14’ü “dehşet-korku-vahşet” ve %8,5’i “gerginlik-stres” olarak anladıklarını ifade etmişlerdir.

TV Programlarında Şiddet Kavramına İlişkin Görüşler

“TV programlarında şiddet aklınıza neleri getiriyor?” sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 13 de verilmiştir.

Tablo 13. TV programlarında şiddet kavramının algılanışı

Maddeler	f	%
Çaresizlik, nefret, panik, korku	59	29,5
Savaş-kavga	44	22,0
TV programları şiddeti empoze ediyor	42	21,0
TV programları	29	14,5
Kadın cinselliği ve çocuk sömürüsü	26	13
Toplam	200	100,0

Katılımcıların tablo 13'te verilen cevapları incelendiğinde "TV programlarında şiddet neleri aklınıza getiriyor?" sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında, %29,5'i "çaresizlik-nefret-panik-korku", %22'si "savaş-kavga", %21'i "TV programları şiddeti empoze ediyor", %14,5'i "TV programları", %13'ü "kadın cinselliği ve çocuk sömürüsü"nü akıllarına geldiği görülmektedir.

"Sizce TV programları şiddet içeriyor mu?" sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 14 de verilmiştir.

Tablo 14. TV programlarının şiddet içerme durumu

Maddeler	f	%
Düşünmedim	24	12
Şiddet içermiyor	8	4
Orta derecede şiddet içeriyor	96	48
Çok şiddet içeriyor	72	36
Toplam	200	100,0

Tablo 14'e bakıldığında, katılımcıların, "Sizce TV programları şiddet içeriyor mu?" sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında, %36'sı çok şiddet içerdiğini düşünüyorum, %48'i orta derecede şiddet içerdiğini düşünüyorum,

%12'i hiç düşünmedim, %4'ü şiddet içermediğini düşünüyorum cevaplarını vermişlerdir. Bu konuda hiç düşünmedim diyenler bir yana bırakılırsa TV Programlarının şiddet içermediğini söyleyenlerin oranı yalnızca %4'te kalmaktadır. Bu da TV izleyenlerin izledikleri şiddetin farkında olduklarını düşündürmektedir.

“Şiddet ögesi içeren yayınlar sizi rahatsız ediyor mu?” Sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 15'te verilmiştir.

Tablo 15. Şiddet ögesi içeren yayınlardan rahatsız olma

Maddeler	f	%
Hiç düşünmedim	16	8
Rahatsız etmiyor	34	17
Rahatsız ediyor	150	75
Toplam	200	100

Tablo 15'e bakıldığında, katılımcıların, “Şiddet ögesi içeren yayınlar sizi rahatsız ediyor mu?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında, % 75'i rahatsız oluyorum, %17'si rahatsız olmuyorum, %8'i hiç düşünmedim cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 14'te yer alan verilerde de görüldüğü üzere katılımcıların, %84'ü TV programlarının şiddet içerdiğini düşünmektedir ve %75'i şiddet ögesi içeren yayınlardan rahatsız olduğunu belirtmiştir.

“TV izlerken şiddet ögesi içeren sahnelerle karşılaştığınızda ne yapıyorsunuz?” sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16. TV izlerken şiddet ögesi içeren sahnelere yönelik tepkiler

Maddeler	f	%
İzliyorum	93	46,5
İzlemiyorum	107	53,5
Toplam	200	100,0

Tablo 16 incelendiğinde, katılımcıların, “TV izlerken şiddet ögesi içeren sahnelerle karşılaştığınızda ne yapıyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında, %53,5’i şiddet ögesi içeren sahneleri izlemediğini, % 46’5 i ise şiddet ögesi içeren sahneleri izlediğini belirtmiştir.

“TV programlarındaki şiddet ögesi içeren sahnelerden sizce en çok kimler etkileniyor?” Sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17. Şiddet ögesi içeren sahnelerden etkilenen kesim

Grup	f	%
Çocuklar	129	64,5
Herkes	51	25,5
Gençler	13	6,5
Hiç kimse	4	2,0
Yetişkinler	3	1,5
Toplam	200	100,0

Tablo 17 incelendiğinde, katılımcıların “TV programlarındaki şiddet ögesi içeren sahnelerden sizce en çok kimler etkileniyor?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında, %64,5’i çocukların, %25,5’i herkesin, %6,5’i gençlerin, %2’si hiç kimsenin, % 1,5’i yetişkinlerin etkilendiğini ifade etmişlerdir.

“Şiddet ögesi içeren programların yayınlanması hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18. Şiddet ögesi içeren programların yayınlanmasına ilişkin görüşler

Maddeler	f	%
Hiç düşünmedim	17	8,5
Yayınlanmasında sakınca yok	28	14
Yayınlanmasın	155	77,5
Toplam	200	100,0

Tablo %18’de katılımcıların, “Şiddet ögesi içeren programların yayınlanması hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında; Katılımcıların %14’ü şiddet ögesi içeren programların yayınlanmasında sakınca olmadığını belirtirken, %77’5’i şiddet ögesi içeren programların yayınlanmasını istemedikleri belirtmişlerdir.

“Şiddet ögesi içeren programlarla ilgili yasal düzenlemeler konusunda ne düşünüyorsunuz?” sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19. Şiddet ögesi içeren programlarla ilgili yasal düzenlemelere ilişkin görüşler

Maddeler	f	%
Hiç düşünmedim	30	15
Yasal yaptırımlar yeterli	24	12
Yasal yaptırımlar yetersiz	146	73
Toplam	200	100,0

Tablo 19’da katılımcıların, “Şiddet ögesi içeren programlarla ilgili yasal düzenlemeler konusunda ne düşünüyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında, %73 oranında yasal yaptırımlar yetersiz, %12 oranında yasal yaptırımlar yeterli cevapları verilmiştir.

Şiddet İçeren Programlardan Rahatsız Olup Olmama Durumu

“Çizgi filmlerdeki uzay savaşları ve şiddet unsuru içeren sahneleri çocukların seyretmesinden” rahatsız olup, olmama sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20. Çizgi filmlerdeki şiddet unsuru içeren sahneleri çocukların seyretmesinden rahatsız olma durumu

Grup	f	%
Rahatsız Oluyorum	134	67,0
Rahatsız Olmuyorum	37	18,5
Düşünmedim	29	14,5
Toplam	200	100,0

Katılımcıların %67’si çizgi filmlerdeki uzay savaşları ve şiddet unsuru içeren sahneleri çocukların seyretmesinden rahatsız olduklarını belirtirken rahatsız olmadıklarını belirtenlerin oranı %18,5, düşünmediklerini belirtenlerin oranı ise %14,5’dir.

“Filmin kahramanının halkın iyiliği için kuvvet kullanmasından” rahatsız olup, olmama” sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 21’de verilmiştir.

Tablo 21. Filmin kahramanının halkın iyiliği için kuvvet kullanmasından rahatsız olma durumu

Grup	f	%
Rahatsız Oluyorum	80	40,0
Rahatsız Olmuyorum	98	49,0
Düşünmedim	22	11,0
Toplam	200	100,0

Katılımcıların %49'u filmin kahramanının halkın iyiliği için kuvvet kullanmasından rahatsız olmadıklarını belirtirken, %40'ı rahatsız olduğunu, %11'i düşünmediğini belirtmiştir.

“Dizilerde veya filmlerde çocuklara karşı uygulanan fiziksel şiddetten rahatsız olup, olmama” sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 22. Dizilerde veya filmlerde çocuklara karşı uygulanan fiziksel şiddetten rahatsız olma durumu

Grup	f	%
Rahatsız Oluyorum	181	90,5
Rahatsız Olmuyorum	9	4,5
Düşünmedim	10	5,0
Toplam	200	100,0

Katılımcıların %90,5'i dizilerde veya filmlerde çocuklara karşı uygulanan fiziksel şiddetten rahatsız olduklarını belirtirken, %4,5'i rahatsız olmadığını, %5'i düşünmediğini belirtmiştir. Çocuklara uygulanan fiziksel şiddet içeren sahneler ile ilgili düşünmediğini veya rahatsız olmadığını belirtenlerin toplam oranının %9,5 olması düşündürücüdür.

“Filmlerde Yer Alan Taciz, Tecavüz, Teşhir vb. Sahnelerin Verilmesinden” rahatsız olup, olmama sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 23’de verilmiştir.

Tablo 23. Filmlerde yer alan taciz, tecavüz, teşhir vb. sahnelerin verilmesinden rahatsız olma durumu

Grup	f	%
Rahatsız Oluyorum	170	85,0
Rahatsız Olmuyorum	20	10,0
Düşünmedim	10	5,0
Toplam	200	100,0

Katılımcıların, %85’i filmlerde yer alan taciz, tecavüz, teşhir vb. sahnelerin verilmesinden rahatsız olduklarını belirtirken, %10’u rahatsız olmadığını, %5’i düşünmediğini belirtmiştir.

“Magazin programlarında sosyetenin ve sanatçıların yaşam biçimlerinin sunulmasından ve eğlence mekânlarının tanıtımının yapılmasından rahatsız olup, olmama” sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 24’de verilmiştir.

Tablo 24. Magazin programlarında sosyetenin ve sanatçıların yaşam ve eğlence mekânlarının tanıtımının yapılmasından rahatsız olma durumu

Maddeler	f	%
Rahatsız oluyorum	151	75,5
Rahatsız olmuyorum	40	20,0
Düşünmedim	9	4,5
Toplam	200	100,0

Katılımcıların, %75,5'i Magazin programlarında sosyetenin ve sanatçıların yaşam biçimlerinin sunulmasından ve eğlence mekânlarının tanıtımının yapılmasından rahatsız olduklarını belirtirken, %20'si rahatsız olmadığını, %4,5'i düşünmediğini belirtmiştir.

“Dizilerde veya filmlerde kadının çalışmasının engellenmesinden” rahatsız olup, olmama sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 25 de verilmiştir.

Tablo 25. Dizilerde veya filmlerde kadının çalışmasının engellenmesinden rahatsız olma durumu

Maddeler	f	%
Rahatsız oluyorum	137	68,5
Rahatsız olmuyorum	48	24,0
Düşünmedim	15	7,5
Toplam	200	100,0

Katılımcıların, %68,5'i dizilerde veya filmlerde kadının çalışmasının engellenmesinden rahatsız olduklarını belirtirken, %24'ü rahatsız olmadığını, %7,5'i düşünmediğini belirtmiştir.

Kadının çalışmasının engellenmesinin insan hakları ve yasa ihlali olduğu düşünülürse bu konuyla ilgili bir sahnenin yayınlanmasından rahatsız olmayanların ve düşünmeyenlerin oranları toplamının %31,5 olması önemlidir.

“TV programlarında genel olarak uygulanan fiziksel ve sözel şiddetten rahatsız olup, olmama” sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 26'da verilmiştir.

Tablo 26. TV programlarında genel olarak uygulanan fiziksel ve sözel şiddetten rahatsız olma durumları

Maddeler	f	%
Rahatsız oluyorum	172	86,0
Rahatsız olmuyorum	20	10,0
Düşünmedim	8	4,0
Toplam	200	100,0

Katılımcıların %86'sı TV programlarında genel olarak uygulanan fiziksel ve sözel şiddetten rahatsız olduklarını belirtirken, %10'u rahatsız olmadığını, %4'ü düşünmediğini belirtmiştir.

“Haber programlarında kaza, çatışma vb. olayların izleyici çekmek için dramatize edilmesinden rahatsız olup, olmama” sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 27 de verilmiştir.

Tablo 27. Haber programlarında kaza, çatışma vb. olayların izleyici çekmek için dramatize edilmesinden rahatsız olma durumu

Maddeler	f	%
Rahatsız oluyorum	168	84,0
Rahatsız olmuyorum	19	9,5
Düşünmedim	13	6,5
Toplam	200	100,0

Katılımcıların, %84'ü haber programlarında kaza, çatışma vb. olayların izleyici çekmek için dramatize edilmesinden rahatsız olduklarını belirtirken, %9,5'i rahatsız olmadığını, %6,5'i düşünmediğini belirtmiştir.

“Zor koşullarda bulunan kişilerin durumlarının reyting amacı ile dramatik olarak sunulmasından” rahatsız olup, olmama sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 28'de verilmiştir.

Tablo 28. Zor koşullarda bulunan kişilerin durumlarının reyting amacı ile dramatik olarak sunulmasından rahatsız olma durumu

Maddeler	f	%
Rahatsız oluyorum	173	86,5
Rahatsız olmuyorum	18	9,0
Düşünmedim	9	4,5
Toplam	200	100,0

Katılımcıların, %86,5'i zor koşullarda bulunan kişilerin durumlarının reyting amacı ile dramatik olarak sunulmasından rahatsız olduklarını belirtirken, %9'u rahatsız olmadığını, %4,5'i düşünmediğini belirtmiştir.

“Dizilerde veya filmlerde çocuklara karşı uygulanan sözel şiddetten (hakaret, bağırma, küfür vb.)” rahatsız olup, olmama sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 29’da verilmiştir.

Tablo 29. Dizilerde veya filmlerde çocuklara karşı uygulanan sözel şiddetten (hakaret, bağırma, küfür vb.) rahatsız olma durumu

Maddeler	f	%
Rahatsız oluyorum	169	84,5
Rahatsız olmuyorum	25	12,5
Düşünmedim	6	3,0
Toplam	200	100,0

Katılımcıların, %84,5i dizilerde veya filmlerde çocuklara karşı uygulanan sözel şiddetten (hakaret, bağırma, küfür vb.) rahatsız olduklarını belirtirken, %12,5'i rahatsız olmadığını, %3'ü düşünmediğini belirtmiştir.

Tablo 23'te yer alan çocuklara uygulanan fiziksel şiddet içeren sahneler ile ilgili düşünmediğini veya rahatsız olmadığını belirtenlerin toplam oranının %9,5 iken çocuklara karşı uygulanan sözel şiddetten rahatsız olmadığını veya düşünmediğini belirtenlerin oranı %15,5 ile daha yüksektir.

“Dizilerde veya filmlerde kadınlara karşı uygulanan sözel şiddetten (hakaret, bağırma, küfür vb.) rahatsız olup, olmama” sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 30 de verilmiştir.

Tablo 30. Dizilerde veya filmlerde kadınlara karşı uygulanan sözel şiddetten (hakaret, bağırma, küfür vb.) rahatsız olma durumu

Maddeler	f	%
Rahatsız oluyorum	159	79,5
Rahatsız olmuyorum	32	16,0
Düşünmedim	9	4,5
Toplam	200	100,0

Katılımcıların, %79,5'u dizilerde veya filmlerde kadınlara karşı uygulanan sözel şiddetten (hakaret, bağırma, küfür vb.) rahatsız olduklarını belirtirken, %16'sı rahatsız olmadığını, %4,5'i düşünmediğini belirtmiştir.

“Kadının cinselliğinin sergilenmesinden rahatsız olup, olmama” sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 31'de verilmiştir.

Tablo 31. Kadının cinselliğinin sergilenmesinden rahatsız olma durumu

Maddeler	f	%
Rahatsız oluyorum	144	72,0
Rahatsız olmuyorum	44	22,0
Düşünmedim	12	6,0
Toplam	200	100,0

Katılımcılar, %72'si kadının cinselliğinin sergilenmesinden rahatsız olduklarını belirtirken, %22'si rahatsız olmadığını, %6'sı düşünmediğini belirtmiştir.

“Açık oturum vb. tartışma programlarında katılımcıların ve sunucunun birbirlerine kaba davranmasından rahatsız olup, olmama” sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 32’de verilmiştir.

Tablo 32. Açık oturum vb. tartışma programlarında katılımcıların ve sunucunun birbirlerine kaba davranmasından rahatsız olma durumu

Maddeler	f	%
Rahatsız oluyorum	147	73,5
Rahatsız olmuyorum	42	21,0
Düşünmedim	12	5,5
Toplam	200	100,0

Katılımcıların %73,5'i açık oturum vb. tartışma programlarında katılımcıların ve sunucunun birbirlerine kaba davranmasından rahatsız olduklarını belirtirken, %21'i rahatsız olmadığını, %5,5'i düşünmediğini belirtmiştir.

“Dizi, film ve haber programlarının kan davası, kız kaçıırma, evden kaçıırma, namus uğruna işlenen cinayetleri içermesinden rahatsız olup, olmama” sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 33’de verilmiştir.

Tablo 33. Dizi, film ve haber programlarının kan davası, kız kaçıırma, evden kaçıırma, namus uğruna işlenen cinayetleri içermesinden rahatsız olma durumu

Maddeler	f	%
Rahatsız oluyorum	154	72,0
Rahatsız olmuyorum	31	15,5
Düşünmedim	15	7,5
Toplam	200	100,0

Katılımcıların, %72’si Dizi, film ve haber programlarının kan davası, kız kaçıırma, evden kaçıırma, namus uğruna işlenen cinayetleri içermesinden rahatsız olduklarını belirtirken, %15,5’i rahatsız olmadığını, %7,5’i düşünmediğini belirtmiştir.

“İntiharı, psikolojik bunalımları ve sapık ilişkileri konu alan programların sunulmasından rahatsız olup, olmama” sorusuna verilen yanıtların dağılımı tablo 34’de verilmiştir.

Tablo 34. İntiharı, psikolojik bunalımları ve sapık ilişkileri konu alan programların sunulmasından rahatsız olma durumu

Maddeler	f	%
Rahatsız oluyorum	168	84,0
Rahatsız olmuyorum	21	10,5
Düşünmedim	11	5,5
Toplam	200	100,0

Katılımcıların, %84'ü İntiharı, psikolojik bunalımları ve sapık ilişkileri konu alan programların sunulmasından rahatsız olduklarını belirtirken, %10,5'i rahatsız olmadığını, %5,5'i düşünmediğini belirtmiştir.

“Reklâmların insanları ulaşamayacakları tüketim maddelerine özendirilmesinden rahatsız olup, olmama” sorusuna verilen yanıtların dağılımı tablo 35’de verilmiştir.

Tablo 35. Reklâmların insanları ulaşamayacakları tüketim maddelerine özendirilmesinden rahatsız olma durumu

Maddeler	f	%
Rahatsız oluyorum	148	74,0
Rahatsız olmuyorum	36	18,0
Düşünmedim	16	8,0
Toplam	200	100,0

Katılımcıların, %74'ü reklâmların insanları ulaşamayacakları tüketim maddelerine özendirilmesinden rahatsız olduklarını belirtirken, %18'i rahatsız olmadığını, %8'i düşünmediğini belirtmiştir.

“Çocuğunuzun herhangi bir çizgi film kahramanını örnek almasından” rahatsız olup, olmama” sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 36’da verilmiştir.

Tablo 36. Çocuğunuzun herhangi bir çizgi film kahramanını örnek almasından rahatsız olma durumu

Maddeler	f	%
Rahatsız oluyorum	122	61,0
Rahatsız olmuyorum	53	26,5
Düşünmedim	25	12,5
Toplam	200	100,0

Katılımcıların, %61'i "Çocuğunuzun Herhangi Bir Çizgi Film Kahramanını Örnek Almasından" rahatsız olduklarını belirtirken, %26,5'i rahatsız olmadığını, %12,5'i düşünmediğini belirtmiştir.

"Televizyonların ana haber bültenlerinde magazin haberlerini vermesinden" rahatsız olup, olmama" sorusuna verilen yanıtların dağılımı Tablo 37'de verilmiştir.

Tablo 37. Televizyonların ana haber bültenlerinde magazin haberlerini vermesinden rahatsız olma durumu

Maddeler	f	%
Rahatsız oluyorum	143	71,5
Rahatsız olmuyorum	43	21,5
Düşünmedim	14	7,0
Toplam	200	100,0

Katılımcıların %71,5'i Televizyonların ana haber bültenlerinde magazin haberlerini vermesinden rahatsız olduklarını belirtirken, %21,5'i rahatsız olmadığını, %7'si düşünmediğini belirtmiştir.

Günlük TV izleme süreleri

Tablo 38. Günlük TV izleme süreleri

Değişken	2_ az		2-4 saat		5-7 saat		8-üst		sd	X ²	p	
	f	%	f	%	f	%	f	%				
Yaş	20-30	20	25	42	52,5	15	18,8	3	3,8	6	6,085	,414
	31-40	12	22,2	25	46,3	10	18,5	7	13			
	41-Üst	15	22,7	29	43,9	12	18,2	10	15,2			
Cinsiyet	Kadın	26	27,1	44	45,8	15	15,6	11	11,5	3	2,407	,492
	Erkek	21	20,2	52	50	22	21,2	9	8,7			
Mahalle	Çankaya	30	30	45	45	19	19	6	6	4	7,998	,092
	Altındağ	17	17	51	51	18	18	14	14			
Eğitim durumu	Ortaokul ve altı	22	18,5	53	44,5	26	21,8	26	21,8	3	13,377	,004
	Lise ve üstü	25	30,9	43	53,1	11	13,6	11	13,6			
Gelir durumu	Alt gelir grubu	38	23	77	46,7	34	20,6	16	9,7	3	2,785	,426
	Üst gelir grubu	9	25,7	19	54,3	3	8,6	4	11,4			

Tablo 38 genel olarak incelendiğinde, yaş grubunun günlük televizyon izleme oranına bakıldığında, tüm yaş gruplarında günlük TV izleme oranı ağırlıklı olarak 2–4 saat aralığında olduğu görülmektedir. 2 saatten az TV izleme oranı 31–40 yaş aralığında ağırlıklı izleme oranına sahip iken 8 saat ve üstü izleme oranı en düşük düzeydedir. Ancak yaş düzeyi arttıkça 8 saat ve üstü izleme oranındaki artış dikkat çekicidir. Ancak, gruplar arasında yapılan Kay-Kare testi sonucunda yaş ile izleme oranları arasında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(6)} = 6,085$, $p > 0,05$].

Cinsiyet ve günlük televizyon izleme oranına bakıldığında, kadınlarda ve erkeklerde günlük TV izleme oranı ağırlıklı olarak 2-4 saat aralığında olduğu görülmektedir. Her ne kadar 2 saatten az ve 8 saat-üstü izleme oranı kadınlarda ağırlıklı çıkmış olsa da gruplar arasında yapılan Kay-Kare testi sonucunda TV izleme süresinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(3)} = 2,407$, $p > 0,05$].

Bulunulan mahalleye göre günlük televizyon izleme oranına bakıldığında, Altındağ ilçesinde TV izleme saatleri ağırlıklı olarak (%51) 2-4 saat aralığında yoğunlaştığı ve bunun yanında 2 saat ve daha az izleme oranının yalnızca %17 düzeyinde kaldığı görülmektedir. Çankaya ilçesinde ise günlük TV izleme oranı ağırlıklı olarak 2 saatten daha (%30) az ve 2–4 saat (%45) aralığında yoğunlaşmaktadır. 8 saat ve daha fazla izleme oranının (%14) Altındağ ilçesinde daha fazla gerçekleştiği görülmektedir. Ancak yapılan Kay-Kare testi sonucunda grupların TV izleme saatlerinin yoğunluğu arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(4)} = 7,998$, $p > 0,05$].

Eğitim düzeyi açısından TV izleme sıklığına bakıldığında, yine 2-4 saat aralığının her iki grupta da yoğunlaştığı görülmektedir. Ancak, eğitim düzeyi arttıkça izleme oranının düştüğü, eğitim düzeyi düştükçe TV izlemeye ayrılan zamanın arttığı belirlenmiştir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda grupların TV izleme saatlerinin yoğunluğu arasında istatistiksel açıdan da anlamlı fark olduğu belirlenmiştir [$X^2_{(3)} = 13,377$, $p < 0,05$].

Katılımcıların gelir düzeyine göre TV izlemeye ayırdıkları zamana bakıldığında diğer değişkenlere benzer bir durumun ortaya çıktığı görülmektedir. Gerek alt gelir grubu ve gerekse üst gelir grubunda izleme sıklığı 2-4 saat arasında yoğunlaşmaktadır. Her ne kadar üst gelir grubunda genel izleme sıklığı alt gelir düzeyine sahip gruptan düşük olsa da yapılan Kay-Kare testi sonucunda grupların TV izleme saatlerinin yoğunluğu arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(3)} = 2,785$, $p > 0,05$]

Günün Hangi Saatlerinde TV İzlendiği

Tablo 39. Günün hangi saatlerinde TV izlenmesi tercih ediliyor

Değişken		07.00–12.00		12.01–18.00		18.01–23.00		23.01-06.59		sd	X ²	p
		f	%	f	%	f	%	f	%			
Yaş	20-30	7	8,8	7	8,8	56	70	10	12,5	6	5,765	,450
	31-40	6	11,1	5	9,3	34	63	9	16,7			
	41-Üst	6	9,1	11	16,7	45	68,2	4	6,1			
Cinsiyet	Kadın	9	9,4	14	14,6	62	64,6	11	11,5	3	1,762	,623
	Erkek	10	9,6	9	8,7	73	70,2	12	11,5			
Mahalle	Çankaya	5	5	6	6	75	75	14	14	3	12,278	,006
	Altındağ	14	14	17	17	60	60	9	9			
Eğitim durumu	Ortaokul ve altı	14	11,8	21	17,6	73	61,3	11	9,2	3	14,191	,003
	Lise ve üstü	5	6,2	2	2,5	62	76,5	12	14,8			
Gelir durumu	Alt gelir grubu	17	10,3	21	12,7	111	67,3	16	9,7	3	4,547	
	Üst gelir grubu	2	5,7	2	5,7	24	68,6	7	20			

Tablo 39 genel olarak incelendiğinde, yaş grubunun günün hangi saatleri arasında TV izlemeyi tercih ettiklerine bakıldığında tüm yaş gruplarının ağırlıklı olarak 18.01-23.00 saatleri arasında TV izlemeyi tercih ettiği görülmektedir. 23.01 saatinden sonra TV izleme oranı ise 31-40 yaş aralığında yoğunlaşmaktadır. Ancak, gruplar arasında yapılan Kay-Kare testi sonucunda yaş ile TV izlemek için tercih edilen saatler arasında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(6)} = 5,765$, $p > 0,05$].

Cinsiyet ve günün hangi saatlerinde TV izlemeyi tercih ettiklerine bakıldığında, kadınların ve erkeklerin 18.01-23.00 saatleri arasında TV izlemeyi yoğunlukta tercih ettikleri görülmektedir. Her iki grupta da günün diğer saatlerinde TV izleme oranlarının birbirine çok yakın olduğu 23.01 den sonraki saat diliminde ise TV izleme oranının (%11,5) aynı olduğu gözlenmektedir. Günlük televizyon izleme oranına bakıldığında, kadınlarda ve erkeklerde günlük TV izleme oranı ağırlıklı olarak 2-4 saat aralığında olduğu görülmektedir. Oranların bu kadar benzer olması nedeni ile gruplar arasında yapılan Kay-Kare testi sonucunda tercih edilen TV izleme saati cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(3)} = 1,762, p>0,05$].

Yaşanan mahalleye göre günün hangi saatlerinde TV izlemeyi tercih ettiklerine bakıldığında 07.00-12.00 saatleri arasında TV izleme oranı Altındağ ilçesinde yaşayanlarda %14 oranında iken Çankaya ilçesinde yaşayanlarda ise %5 oranındadır. Fakat 23.01 saatlerinden sonra TV izleme oranı Çankaya ilçesinde yaşayanlarda (%14) fazla iken, Altındağ ilçesinde bu oran (%9) daha düşüktür. Her iki mahallede yaşayanlarda da 18.01-23.00 saatleri arasında TV izleme oranları yoğunluktadır. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda grupların TV izlemeyi tercih ettikleri saatlerde istatistiksel açıdan da anlamlı fark olduğu belirlenmiştir [$X^2_{(3)} = 12,278, p<0,05$].

Eğitim düzeyi açısından tercih edilen TV izleme saatlerine bakıldığında, Her iki grubun da yoğunluklu olarak 18.01-23.00 saatleri arasında TV izlemeyi tercih ettiklerini belirtmiştir. Fakat günün diğer saatlerinde TV izleme saati iki grup arasında farklılaşmaktadır. Ortaokul ve altında eğitim düzeyi olan grupta 07.00-18.00 saatleri arasında toplam izlenme oranı %29,4 iken, bu oran lise ve üzerinde eğitim düzeyi olan grupta bu oran sadece %7,7'dir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda eğitim düzeyi değişkeni ile TV izlemek için tercih edilen saatler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir [$X^2_{(3)} = 14,191, p<0,05$].

Katılımcıların gelir düzeyine göre TV izlemek için tercih ettikleri saatlere bakıldığında, her iki gelir grubunun da ağırlıklı olarak 18.01-23.00 saatleri arasında TV izlemeyi tercih ettikleri görülmektedir. Ancak 07.00-18.00 saatleri arasında Alt gelir grubunun TV izleme oranları (%23) fazla iken üst gelir grubunda bu oran(%11,4) daha düşüktür.

Haber programı izleme durumu

Tablo 40 Haber programı izleme durumu

Değişken		Evet		Hayır		sd	X ²	p
		f	%	f	%			
Yaş	20-30	44	55	36	45	2	11,374	,003
	31-40	41	75,9	13	24,1			
	41-Üst	52	78,8	14	21,2			
Cinsiyet	Kadın	68	70,8	28	29,2	1	,466	,495
	Erkek	69	66,3	35	33,7			
Mahalle	Çankaya	75	75	25	25	1	3,916	,048
	Altındağ	62	62	38	38			
Eğitim durumu	Ortaokul ve altı	73	61,3	46	38,7	1	6,972	,008
	Lise ve üstü	64	79	17	21			
Gelir durumu	Alt gelir grubu	113	68,5	52	31,5	1	,000	,992
	Üst gelir grubu	24	68,6	11	31,4			

Tablo 40 genel olarak incelendiğinde, yaş grubu ve haber programı izleme durumlarına bakıldığında, yaş grubu arttıkça haber programı izlemeyi tercih ettikleri gözlenmektedir. 20-30 yaş grubu %55 oranında haber programı izlediğini belirtirken bu oran 41 ve üzeri yaş grubunda %78,8' e yükselmektedir. Yaş grubu ile haber programı izlenme oranlarında istatistikî olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır. [$X^2_{(2)} = 11,374$, $p < 0,05$].

Cinsiyet ve haber programı izleme durumlarına bakıldığında, kadınların haber programı izleme oranı (%70,8), erkeklerin haber programı izleme oranına (%66,3) göre daha yüksektir. Ancak, yapılan Kay-Kare testi sonucunda haber programı izleme durumunun cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = ,466$, $p > 0,05$].

Yaşanan mahalleye ve haber programı izleme durumuna bakıldığında, Çankaya ilçesinde yaşayanların %75'i haber programı izlemeyi tercih ederken, Altındağ ilçesinde bu oran %62'dir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda yaşanan mahalle ile haber programı izlemeyi tercih etmeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olduğu belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = 3,916$, $p < 0,05$].

Eğitim düzeyi ve haber programı izleme durumuna bakıldığında, ortaokul ve altında eğitim düzeyi olan grupta haber programı izleme oranı (%61,3), lise ve üzerinde eğitim düzeyi olan grupta haber programı izleme oranından (%73) daha düşük olduğu görülmektedir. Eğitim düzeyi ile haber programı izleme oranlarında istatistikî olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır [$X^2_{(1)} = 6,972$, $p < 0,05$].

Katılımcıların gelir düzeyi ve haber programı izleme durumlarına bakıldığında, Her iki gelir grubunun da haber programı izleme oranı birbirine çok yakındır. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda haber programı izlemeyi tercih etme ile gelir düzeyi değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = ,000$, $p > 0,05$].

Yerli dizi izleme durumu

Tablo 41 Yerli dizi izleme durumu

Değişken		Evet		Hayır		sd	X ²	p
		f	%	f	%			
Yaş	20-30	43	53,8	37	46,3	2	1,117	,572
	31-40	24	44,4	30	55,6			
	41-Üst	33	50	33	50			
Cinsiyet	Kadın	56	58,3	40	41,7	1	5,128	,024
	Erkek	44	42,3	60	57,7			
Mahalle	Çankaya	49	49	51	51	1	0,80	
	Altındağ	51	51	49	49			
Eğitim durumu	Ortaokul ve altı	66	55,5	53	44,5	1	,061	,084
	Lise ve üstü	34	42	47	58			
Gelir durumu	Alt gelir grubu	82	49,7	83	50,3	1	,035	,852
	Üst gelir grubu	18	51,4	17	48,6			

Tablo 41 genel olarak incelendiğinde, yaş grubu ve yerli dizi izleme durumlarına bakıldığında, 20-30 yaş grubunun %53,8 oranında, 31-40 yaş grubunun %44,4 oranında, 41 ve üzerindeki yaş grubunun %50 oranında yerli dizi izlediği görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda yerli dizi izleme durumunun yaş değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(2)} = 1,117, p>0,05$].

Cinsiyet ve yerli dizi izleme durumlarına bakıldığında, kadınların yerli dizi izleme oranı (%58,3), erkeklerin yerli dizi izleme oranına (%42,3) göre daha yüksektir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda yerli dizi izleme durumunun cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = 5,128, p<0,05$].

Yaşanan mahalleye ve yerli dizi izleme durumuna bakıldığında, Her iki grubun da yerli dizi izleme oranı birbirine çok yakındır.

Eğitim düzeyi ve yerli dizi izleme durumuna bakıldığında, ortaokul ve altında eğitim düzeyi olan grupta yerli dizi izleme oranı (%55,5), lise ve üzerinde eğitim düzeyi olan grupta yerli dizi izleme oranından (%42) daha yüksek olduğu görülmektedir. Eğitim düzeyi ile yerli dizi izleme oranlarında istatistikî olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır [$X^2_{(1)} = ,061, p>0,05$].

Katılımcıların gelir düzeyi ve yerli dizi izleme durumlarına bakıldığında, Üst gelir grubunun yerli dizi izleme oranı (%51,4), alt gelir grubunun yerli dizi izleme oranından (%49,7) daha yüksektir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda gelir düzeyi ve yerli dizi izlemeyi tercih etmeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = ,035, p>0,05$].

Yabancı dizi izleme durumu

Tablo 42 Yabancı dizi izleme durumu

Değişken		Evet		Hayır		sd	X ²	p
		f	%	f	%			
Yaş	20-30	18	22,5	62	77,5	2	2,653	,265
	31-40	10	18,5	44	81,5			
	41-Üst	8	12,1	58	87,9			
Cinsiyet	Kadın	23	24	73	76	1	4,440	,035
	Erkek	13	12,5	91	87,5			
Mahalle	Çankaya	14	14	86	86	1	2,168	,141
	Altındağ	22	22	78	78			
Eğitim durumu	Ortaokul ve altı	27	22,7	92	77,3	1	4,377	,036
	Lise ve üstü	9	11,1	72	88,9			
Gelir durumu	Alt gelir grubu	34	20,6	131	79,4	1	4,338	,037
	Üst gelir grubu	2	5,7	33	94,3			

Tablo 42 genel olarak incelendiğinde, yaş grubu ve yabancı dizi izleme durumlarına bakıldığında, yaş grubu arttıkça yabancı dizi izlemeyi tercih etme oranının düştüğü görülmektedir. 20-30 yaş grubu %22,5 oranında yabancı dizi izlediğini belirtirken bu oran 41 ve üzeri yaş grubunda %12,1'e düşmektedir. Yabancı dizi izleme durumu ile yaş grubu değişkeni arasında istatistikî olarak anlamlı fark bulunmamaktadır [$X^2_{(2)} = 2,653, p > 0,05$].

Cinsiyet ve yabancı dizi izleme durumlarına bakıldığında, kadınların yabancı dizi izleme oranı (%24), erkeklerin yabancı dizi izleme oranına (%12,5) göre daha yüksektir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda yabancı dizi izleme durumunun cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = 4,440, p < 0,05$].

Yaşanan mahalleye ve yabancı dizi izleme durumuna bakıldığında, Çankaya ilçesinde yaşayanların %14'ü yabancı dizi izlemeyi tercih ederken, Altındağ ilçesinde bu oran %22'dir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda

yaşanan mahalle ile yabancı dizi izlemeyi tercih etmeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = 2,168$, $p > 0,05$].

Eğitim düzeyi ve yabancı dizi izleme durumuna bakıldığında, ortaokul ve altında eğitim düzeyi olan grupta yabancı dizi izleme oranı (%22,7), lise ve üzerinde eğitim düzeyi olan grupta yabancı dizi izleme oranından (%11,1) daha yüksektir. Eğitim düzeyi ile yabancı dizi izleme oranlarında istatistikî olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = 4,377$, $p < 0,05$].

Katılımcıların gelir düzeyi ve yabancı dizi izleme durumlarına bakıldığında, Üst gelir grubunun yabancı dizi izleme oranı %20,6 iken, alt gelir grubunun yabancı dizi izleme oranı %5,7'dir.Yapılan Kay-Kare testi sonucunda gelir düzeyi ve yabancı dizi izlemeyi tercih etmeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olduğu belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = 4,338$, $p < 0,05$].

Belgesel izleme durumu

Tablo 43 Örneklem grubunun belgesel izleme durumu

Değişken		Evet		Hayır		sd	χ^2	p
		f	%	f	%			
Yaş	20-30	36	45	44	55	2	1,923	,382
	31-40	21	38,9	33	61,1			
	41-Üst	34	51,5	32	48,5			
Cinsiyet	Kadın	43	44,8	53	55,2	1	,037	,847
	Erkek	48	46,2	56	53,8			
Mahalle	Çankaya	55	55	45	45	1	7,279	,007
	Altındağ	36	36	64	64			
Eğitim durumu	Ortaokul ve altı	42	35,3	77	64,7	1	12,342	,000
	Lise ve üstü	49	60,5	32	39,5			
Gelir durumu	Alt gelir grubu	69	41,8	96	58,2	1	5,154	,023
	Üst gelir grubu	22	62,9	13	37,1			

Tablo 43 genel olarak incelendiğinde, yaş grubu ve belgesel izleme durumlarına bakıldığında, 20-30 yaş grubunun %45 oranında, 31-40 yaş grubunun %38,9 oranında, 41 ve üzerindeki yaş grubunun %51,5 oranında belgesel izlediği görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda belgesel izleme durumunun yaş değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(2)} = 1,923, p>0,05$].

Cinsiyet ve belgesel izleme durumlarına bakıldığında, kadınların belgesel izleme oranı (%44,8), erkeklerin belgesel izleme oranına (%46,2) göre daha düşüktür. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda cinsiyet ile belgesel izlemeyi tercih etmeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = ,037, p>0,05$].

Yaşanan mahalleye ve belgesel izleme durumuna bakıldığında, Çankaya ilçesinde yaşayanların %55'i belgesel izlemeyi tercih ederken, Altındağ ilçesinde bu oran %36'dır. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda belgesel izleme durumunun yaşanan mahalle değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = 7,297, p<0,05$].

Eğitim düzeyi ve belgesel izleme durumuna bakıldığında, ortaokul ve altında eğitim düzeyi olan grupta belgesel izleme oranı (%35,3), lise ve üzerinde eğitim düzeyi olan grupta belgesel izleme oranından (%60,5) daha düşük olduğu görülmektedir. Eğitim düzeyi ile belgesel izleme oranlarında istatistikî olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır [$X^2_{(1)} = 12,342, p<0,05$].

Katılımcıların gelir düzeyi ve belgesel izleme durumlarına bakıldığında, Üst gelir grubunun belgesel izleme oranı %41,8 iken, alt gelir grubunun belgesel izleme oranı %62,5'dir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda gelir düzeyi ve belgesel izlemeyi tercih etmeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olduğu belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = 5,154, p<0,05$].

Eğitim programı izleme durumu

Tablo 44 Örneklem grubunun eğitim programı izleme durumu

Değişken		Evet		Hayır		sd	X ²	p
		f	%	f	%			
Yaş	20-30	10	12,5	70	87,5	2	3,695	,158
	31-40	13	24,1	41	75,9			
	41-Üst	15	22,7	51	77,3			
Cinsiyet	Kadın	24	25	72	75	1	4,318	,038
	Erkek	14	13,5	90	86,5			
Mahalle	Çankaya	24	24	76	76	1	3,249	,071
	Altındağ	14	14	86	86			
Eğitim durumu	Ortaokul ve altı	19	16	100	84	1	1,757	,185
	Lise ve üstü	19	23,5	62	76,5			
Gelir durumu	Alt gelir grubu	28	17	137	83	1	2,327	,112
	Üst gelir grubu	10	28,6	25	71,4			

Tablo 44 genel olarak incelendiğinde, yaş grubu ve eğitim programı izleme durumlarına bakıldığında, 20-30 yaş grubunun %12,5 oranında, 31-40 yaş grubunun %24,1 oranında, 41 ve üzerindeki yaş grubunun %22,7 oranında eğitim programı izlediği görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda eğitim programı izleme durumunun yaş değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(2)} = 3,695$, $p > 0,05$].

Cinsiyet ve eğitim programı izleme durumlarına bakıldığında, kadınların eğitim programı izleme oranı (%25), erkeklerin eğitim programı izleme oranına (%13,5) göre daha yüksektir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda eğitim programı izleme durumunun cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = 4,318$, $p < 0,05$].

Yaşanan mahalleye ve eğitim programı izleme durumuna bakıldığında, Çankaya ilçesinde yaşayanların %24'ü eğitim programı izlemeyi tercih ederken, Altındağ ilçesinde bu oran %14'dür. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda yaşanan mahalle ile eğitim programı izlemeyi tercih etmeleri

arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = 3,249$, $p > 0,05$].

Eğitim düzeyi ve eğitim programı izleme durumuna bakıldığında, ortaokul ve altında eğitim düzeyi olan grupta eğitim programı izleme oranı(%16), lise ve üzerinde eğitim düzeyi olan grupta eğitim programı izleme oranından(%23,5) daha düşüktür. Eğitim düzeyi ile eğitim programı izleme oranlarında istatistikî olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır [$X^2_{(1)} = 1,757$, $p > 0,05$].

Katılımcıların gelir düzeyi ve eğitim programı izleme durumlarına bakıldığında, Üst gelir grubunun eğitim programı izleme oranı %28,6 iken, alt gelir grubunun eğitim programı izleme oranı %17'dir. Ancak, yapılan Kay-Kare testi sonucunda gelir düzeyi ve eğitim programı izlemeyi tercih etmeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = 2,327$, $p > 0,05$].

Yarışma programları şans oyunları izleme durumu

Tablo 45 Örneklem grubunun yarışma programları ve şans oyunları izleme durumu

Madde	Grup	Evet		Hayır		sd	X ²	p
		f	%	f	%			
Yaş	20-30	23	28	57	71,3	2	3,533	,171
	31-40	16	29,6	38	70,4			
	41-Üst	28	42,4	38	57,6			
Cinsiyet	Kadın	35	36,5	61	63,5	1	,725	,394
	Erkek	32	30,8	72	69,2			
Mahalle	Çankaya	33	33	67	67	1	,022	,881
	Altındağ	34	34	66	66			
Eğitim durumu	Ortaokul ve altı	44	37	75	63	1	1,593	207
	Lise ve üstü	23	28,4	58	71,6			
Gelir durumu	Alt gelir grubu	57	34,5	108	65,5	1	,463	,496
	Üst gelir grubu	10	28,6	25	71,4			

Tablo 45 genel olarak incelendiğinde, yaş grubu ve yarışma programları, şans oyunları izleme durumlarına bakıldığında, Yaş grubu arttıkça yarışma programları, şans oyunları izlemeyi tercih ettikleri gözlenmektedir. 20-30 yaş grubu %28 oranında yarışma programları, şans oyunları izlediğini belirtirken bu oran 41 ve üzeri yaş grubunda %42,4' e yükselmektedir. Ancak, yaş grubu ile yarışma programları, şans oyunları izlenme oranlarında istatistikî olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır. [$X^2_{(2)} = 3,533, p>0,05$].

Cinsiyet ve yarışma programları, şans oyunları izleme durumlarına bakıldığında, kadınların yarışma programları, şans oyunları izleme oranı (%36,5), erkeklerin yarışma programları, şans oyunları izleme oranına (%30,8) göre daha yüksektir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda yarışma programları, şans oyunları izleme durumunun cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = ,725, p>0,05$].

Yaşanan mahalleye ve yarışma programları, şans oyunları izleme durumuna bakıldığında, Çankaya ilçesinde yaşayanların %33'ü yarışma programları, şans oyunları izlemeyi tercih ederken, Altındağ ilçesinde bu oran %34'dür. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda yaşanan mahalle ile yarışma programları, şans oyunları izlemeyi tercih etmeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = ,022, p>0,05$].

Eğitim düzeyi ve yarışma programları, şans oyunları izleme durumuna bakıldığında, ortaokul ve altında eğitim düzeyi olan grupta yarışma programları, şans oyunları izleme oranı (%37), lise ve üzerinde eğitim düzeyi olan grupta yarışma programları, şans oyunları izleme oranından (%28,4) daha yüksek olduğu görülmektedir. Eğitim düzeyi ile yarışma programları, şans oyunları izleme oranlarında istatistikî olarak anlamlı bir bağımlılık bulunmamaktadır [$X^2_{(1)} = 1,593, p>0,05$].

Katılımcıların gelir düzeyi ve yarışma programları, şans oyunları izleme durumlarına bakıldığında, Üst gelir grubunun yarışma programları,

şans oyunları izleme oranı (%28,6), alt gelir grubunun yarışma programları, şans oyunları izleme oranından (%34,5) daha düşüktür. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda gelir düzeyi ve yarışma programları, şans oyunları izlemeyi tercih etmeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = ,463$, $p>0,05$].

Magazin haberleri izleme durumu

Tablo 46 Örneklem grubunun magazin haberleri izleme durumu

Madde	Grup	Evet		Hayır		sd	X ²	p
		f	%	f	%			
Yaş	20-30	18	22,5	62	77,5	2	,775	,679
	31-40	11	20,4	43	79,6			
	41-Üst	11	16,7	55	83,3			
Cinsiyet	Kadın	25	26	71	74	1	4,212	,040
	Erkek	15	14,4	89	85,6			
Mahalle	Çankaya	19	19	81	81	1	,125	,724
	Altındağ	21	21	79	79			
Eğitim durumu	Ortaokul ve altı	26	21,8	93	78,2	1	,628	,428
	Lise ve üstü	14	17,3	67	82,7			
Gelir durumu	Alt gelir grubu	34	20,6	131	79,4	1	,216	,642
	Üst gelir grubu	6	17,1	29	82,9			

Tablo 46 genel olarak incelendiğinde, yaş grubu ve magazin haberleri izleme durumlarına bakıldığında, yaş grubu arttıkça magazin haberleri izlemeyi tercih etme oranının düştüğü görülmektedir. 20-30 yaş grubu %22,5 oranında magazin haberleri izlediğini belirtirken bu oran 41 ve üzeri yaş grubunda %16,7'ye düşmektedir. Ancak, magazin haberleri izleme durumu ile yaş grubu değişkeni arasında istatistikî olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır [$X^2_{(2)} = ,775$, $p>0,05$].

Cinsiyet ve magazin haberleri izleme durumlarına bakıldığında, kadınların magazin haberleri izleme oranı (%26), erkeklerin magazin haberleri izleme oranına (%14,4) göre daha yüksektir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda magazin haberleri izleme durumunun cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = 4,212, p < 0,05$].

Yaşanan mahalleye ve magazin haberleri izleme durumuna bakıldığında, Çankaya ilçesinde yaşayanların %19'u magazin haberleri izlemeyi tercih ederken, Altındağ ilçesinde bu oran %21'dir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda yaşanan mahalle ile magazin haberleri izlemeyi tercih etmeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = ,125, p > 0,05$].

Eğitim düzeyi ve magazin haberleri izleme durumuna bakıldığında, ortaokul ve altında eğitim düzeyi olan grupta magazin haberleri izleme oranı(%21,8), lise ve üzerinde eğitim düzeyi olan grupta magazin haberleri izleme oranından(%17,3) daha yüksektir. Eğitim düzeyi ile magazin haberleri izleme oranlarında istatistikî olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır [$X^2_{(1)} = ,628, p > 0,05$].

Katılımcıların gelir düzeyi ve magazin haberleri izleme durumlarına bakıldığında, Üst gelir grubunun magazin haberleri izleme oranı %20,6 iken, alt gelir grubunda bu oran %17,1'dir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda gelir düzeyi ve magazin haberleri izlemeyi tercih etmeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = ,216, p > 0,05$].

Reality show izleme durumu

Tablo 47 Örneklem grubunun reality show izleme durumu

Madde	Grup	Evet		Hayır		sd	X ²	p
		f	%	f	%			
Yaş	20-30	10	12,5	70	87,5	2	2,885	,236
	31-40	6	11,1	48	88,9			
	41-Üst	3	4,5	63	95,5			
Cinsiyet	Kadın	8	8,3	88	91,7	1	,292	,589
	Erkek	11	10,6	93	89,4			
Mahalle	Çankaya	8	8	92	92	1	,523	,469
	Altındağ	11	11	89	89			
Eğitim durumu	Ortaokul ve altı	14	11,8	105	88,2	1	1,753	,186
	Lise ve üstü	5	6,2	76	93,8			
Gelir durumu	Alt gelir grubu	17	10,3	148	89,7	1	,707	
	Üst gelir grubu	2	5,7	33	94,3			

Tablo 47 genel olarak incelendiğinde, yaş grubu ve reality show izleme durumlarına bakıldığında, 20-30 yaş grubunun %12,5 oranında, 31-40 yaş grubunun %11,1 oranında, 41 ve üzerindeki yaş grubunun %4,5 oranında reality show izlediği görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda reality show izleme durumunun yaş değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(2)} = 2,885, p > 0,05$].

Cinsiyet ve reality show izleme durumlarına bakıldığında, kadınların reality show izleme oranı %8,3 iken, erkeklerin reality show izleme %11'dir. Ancak, yapılan Kay-Kare testi sonucunda reality show izleme durumunun cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = ,292, p > 0,05$].

Yaşanan mahalleye ve reality show izleme durumuna bakıldığında, Çankaya ilçesinde yaşayanların %8'i reality show izlemeyi tercih ederken, Altındağ ilçesinde bu oran %11'dir. Ancak, yapılan Kay-Kare testi sonucunda

reality show izleme ile yaşanan mahalle değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = ,523$, $p>0,05$].

Eğitim düzeyi ve reality show izleme durumuna bakıldığında, ortaokul ve altında eğitim düzeyi olan grupta reality show izleme oranı (%11,8), lise ve üzerinde eğitim düzeyi olan grupta reality show izleme oranından (%6,2) daha yüksek olduğu görülmektedir. Eğitim düzeyi ile reality show izleme oranlarında istatistikî olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır [$X^2_{(1)} = 1,753$, $p>0,05$].

Katılımcıların gelir düzeyi ve reality show izleme durumlarına bakıldığında, Üst gelir grubunun reality show izleme oranı (%5,7), alt gelir grubunun reality show izleme oranından (%10,3) daha düşüktür. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda gelir düzeyi ve reality show izlemeyi tercih etmeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir.

Türk filmi izleme durumu

Tablo 48 Örneklem grubunun Türk filmi izleme durumu

Madde	Grup	Evet		Hayır		sd	X ²	p
		f	%	f	%			
Yaş	20-30	22	27,5	58	72,5	2	1,198	,549
	31-40	11	20,4	43	79,6			
	41-Üst	14	21,2	52	78,8			
Cinsiyet	Kadın	33	34,4	63	65,6	1	12,145	,000
	Erkek	14	13,5	90	86,5			
Mahalle	Çankaya	21	21	79	79	1	,695	,404
	Altındağ	26	26	74	74			
Eğitim durumu	Ortaokul ve altı	32	26,9	87	73,1	1	1,879	,170
	Lise ve üstü	15	18,5	66	81,5			
Gelir durumu	Alt gelir	38	23	127	77	1	,116	,734
	Üst gelir	9	25,7	26	74,3			

Tablo 48 genel olarak incelendiğinde, yaş grubu ve Türk filmi izleme durumlarına bakıldığında, 20-30 yaş grubunun %27,5 oranında, 31-40 yaş grubunun %20,4 oranında, 41 ve üzerindeki yaş grubunun %21,2 oranında Türk filmi izlediği görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda Türk filmi izleme durumunun yaş değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(2)} = 1,198, p>0,05$].

Cinsiyet ve Türk filmi izleme durumlarına bakıldığında, kadınların Türk filmi izleme oranı (%34,4), erkeklerin Türk filmi izleme oranına (%13,5) göre çok yüksektir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda Türk filmi izleme durumunun cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılaştığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = 12,145, p<0,05$].

Yaşanan mahalleye ve Türk filmi izleme durumuna bakıldığında, Çankaya ilçesinde yaşayanların %21'i Türk filmi izlemeyi tercih ederken, Altındağ ilçesinde bu oran %26'dır. Ancak, yapılan Kay-Kare testi sonucunda yaşanan mahalle ile Türk filmi izlemeyi tercih etmeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = ,695, p>0,05$].

Eğitim düzeyi ve Türk filmi izleme durumuna bakıldığında, ortaokul ve altında eğitim düzeyi olan grupta Türk filmi izleme oranı (%26,9), lise ve üzerinde eğitim düzeyi olan grupta Türk filmi izleme oranından (%18,5) daha düşük olduğu görülmektedir. Eğitim düzeyi ile Türk filmi izleme oranlarında istatistikî olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır [$X^2_{(1)} = 1,879, p>0,05$].

Katılımcıların gelir düzeyi ve Türk filmi izleme durumlarına bakıldığında, Alt gelir grubunun Türk filmi izleme oranı (%23), üst gelir grubunun Türk filmi izleme oranından (%25,7) daha düşüktür. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda gelir düzeyi ve Türk filmi izlemeyi tercih etmeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = ,116, p>0,05$].

Yabancı film izleme durumu

Tablo 49 Örneklem grubunun yabancı film izleme durumu

Madde	Grup	Evet		Hayır		sd	X ²	p
		f	%	f	%			
Yaş	20-30	43	53,8	37	46,3	2	8,227	,016
	31-40	25	46,3	29	53,7			
	41-Üst	20	30,3	46	69,7			
Cinsiyet	Kadın	43	44,8	53	55,2	1	,047	,828
	Erkek	45	43,3	59	56,7			
Mahalle	Çankaya	49	49	51	51	1	2,029	,154
	Altındağ	39	39	61	61			
Eğitim durumu	Ortaokul ve altı	52	43,7	67	56,3	1	,011	,917
	Lise ve üstü	36	44,4	45	55,6			
Gelir durumu	Alt gelir	73	44,2	92	55,8	1	,022	,881
	Üst gelir	15	42,9	20	57,1			

Tablo 49 genel olarak incelendiğinde, yaş grubu ve yabancı film izleme durumlarına bakıldığında, yaş grubu arttıkça yabancı film izlemeyi tercih etme oranının düştüğü görülmektedir. 20-30 yaş grubu %53,8 oranında yabancı film izlediğini belirtirken bu oran 41 ve üzeri yaş grubunda %30,3'e düşmektedir. Yabancı film izleme durumu ile yaş grubu değişkeni arasında istatistikî olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır [$X^2_{(2)} = 8,227$, $p < 0,05$].

Cinsiyet ve yabancı film izleme durumlarına bakıldığında, kadınların yabancı film izleme oranı (%44,8), erkeklerin yabancı film izleme oranına (%43,3) göre daha yüksektir. Ancak, yapılan Kay-Kare testi sonucunda yabancı film izleme durumunun cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = ,047$, $p > 0,05$].

Yaşanan mahalleye ve yabancı film izleme durumuna bakıldığında, Çankaya ilçesinde yaşayanların %49'u yabancı film izlemeyi tercih ederken, Altındağ ilçesinde yaşayanların yabancı film izleme oranı %39'dur. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda yaşanan mahalle ile yabancı film izlemeyi tercih

etmeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = ,2,029, p>0,05$].

Eğitim düzeyi ve yabancı film izleme durumuna bakıldığında, ortaokul ve altında eğitim düzeyi olan grupta yabancı film izleme oranı(%43,7), lise ve üzerinde eğitim düzeyi olan grupta yabancı film izleme oranından(%44,4) daha düşüktür. Eğitim düzeyi ile yabancı film izleme oranlarında istatistikî olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır [$X^2_{(1)} = ,011, p>0,05$].

Katılımcıların gelir düzeyi ve yabancı film dizi izleme durumlarına bakıldığında, Üst gelir grubunun yabancı film izleme oranı %44,2 iken, alt gelir grubunda bu oran %42,9'dur. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda gelir düzeyi ve yabancı film izlemeyi tercih etmeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = ,022, p>0,05$].

Araştırma haber programı izleme durumu

Tablo 50 Örneklem grubunun araştırma haber programı izleme durumu

Madde	Grup	Evet		Hayır		sd	X ²	p
		f	%	f	%			
Yaş	20-30	13	16,3	67	83,8	2	7,708	,021
	31-40	14	25,9	40	74,1			
	41-Üst	24	36,4	42	63,6			
Cinsiyet	Kadın	28	29,2	68	70,8	1	1,307	,253
	Erkek	23	22,1	81	77,9			
Mahalle	Çankaya	25	25	75	75	1	,026	,871
	Altındağ	26	26	74	74			
Eğitim durumu	Ortaokul ve altı	31	26,1	88	73,9	1	,047	,829
	Lise ve üstü	20	24,7	61	75,3			
Gelir durumu	Alt gelir	37	22,4	128	77,6	1	4,695	,030
	Üst gelir	14	40	21	60			

Tablo 50 genel olarak incelendiğinde, yaş grubu ve araştırma haber programı izleme durumlarına bakıldığında, yaş grubu arttıkça katılımcıların araştırma haber programı izlemeyi tercih ettikleri gözlenmektedir. 20-30 yaş

grubu %16,3 oranında araştırma haber programı izlediğini belirtirken bu oran 41 ve üzeri yaş grubunda %36,4'e yükselmektedir. Bu fark istatistikî olarak da anlamlıdır [$X^2_{(2)} = 7,708, p < 0,05$].

Cinsiyet ve araştırma haber programı izleme durumlarına bakıldığında, kadınların araştırma haber programı izleme oranı (%29,2), erkeklerin araştırma haber programı izleme oranına (%22,1) göre daha yüksektir. Ancak, yapılan Kay-Kare testi sonucunda araştırma haber programı izleme durumunun cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = 1,307, p > 0,05$].

Yaşanan mahalleye ve araştırma haber programı izleme durumuna bakıldığında, Çankaya ilçesinde yaşayanların %25'i araştırma haber programı izlemeyi tercih ederken, Altındağ ilçesinde bu oran %26'dır. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda yaşanan mahalle ile araştırma haber programı izlemeyi tercih etmeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = ,026, p > 0,05$].

Eğitim düzeyi ve araştırma haber programı izleme durumuna bakıldığında, ortaokul ve altında eğitim düzeyi olan grupta araştırma haber programı izleme oranı (%26,1), lise ve üzerinde eğitim düzeyi olan grupta araştırma haber programı izleme oranından (%24,1) daha yüksek olduğu görülmektedir. Ancak, eğitim düzeyi ile araştırma haber programı izleme oranlarında istatistikî olarak anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır [$X^2_{(1)} = ,047, p > 0,05$].

Katılımcıların gelir düzeyi ve araştırma haber programı izleme durumlarına bakıldığında, alt gelir grubunun araştırma haber programı izleme oranı (%22,4), üst gelir grubunun araştırma haber programı izleme oranından (%40) daha düşüktür. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda katılımcıların gelir düzeyi ve araştırma haber programı izlemeyi tercih etmeleri arasında beliren farkın istatistiksel açıdan anlamlı olduğu belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = 4,695, p < 0,05$].

Dini programlar izleme durumu

Tablo 51 Dini programlar izleme durumu

Değişken		Evet		Hayır		sd	X ²	p
		f	%	f	%			
Yaş	20-30	2	2,5	78	97,5	2	2,010	
	31-40	3	5,6	51	94,4			
	41-Üst	5	7,6	61	92,4			
Cinsiyet	Kadın	6	6,3	90	93,8	1	,607	
	Erkek	4	3,8	100	96,2			
Mahalle	Çankaya	4	4	96	96	1	,421	
	Altındağ	6	6	94	94			
Eğitim durumu	Ortaokul ve altı	9	7,6	110	92,4	1	4,064	
	Lise ve üstü	1	1,2	80	98,8			
Gelir durumu	Alt gelir	8	4,8	157	95,2	1	,046	
	Üst gelir	2	5,7	33	94,3			

Tablo 51 genel olarak incelendiğinde, yaş grubu ve dini programlar izleme durumlarına bakıldığında, 20-30 yaş grubunun %2,5 oranında, 31-40 yaş grubunun %5,6 oranında, 41 ve üzerindeki yaş grubunun %7,6 oranında dini programlar izlediği görülmektedir.

Cinsiyet ve dini programlar izleme durumlarına bakıldığında, kadınların dini programlar izleme oranı (%6,3), erkeklerin dini programlar izleme oranına (%3,8) göre yüksektir.

Yaşanan mahalleye ve dini programlar izleme durumuna bakıldığında, Çankaya ilçesinde yaşayanların %4'ü dini programlar izlemeyi tercih ederken, Altındağ ilçesinde bu oran %6'dır.

Eğitim düzeyi ve dini programlar izleme durumuna bakıldığında, ortaokul ve altında eğitim düzeyi olan grupta dini programlar izleme oranı (%7,6), lise ve üzerinde eğitim düzeyi olan grupta dini programlar izleme oranından (%1,2) daha düşük olduğu görülmektedir.

Katılımcıların gelir düzeyi ve dini programlar izleme durumlarına bakıldığında, Alt gelir grubunun dini programlar izleme oranı (%4,8), üst gelir grubunun Türk filmi izleme oranından (%5,7) daha düşüktür.

Spor programları izleme durumu

Tablo 52 Araştırma spor programları izleme durumu

Değişken		Evet		Hayır		sd	X ²	p
		f	%	f	%			
Yaş	20-30	20	25	60	75	2	4,153	,125
	31-40	22	40,7	32	59,3			
	41-Üst	18	27,3	48	72,7			
Cinsiyet	Kadın	10	10,4	86	89,6	1	33,715	,000
	Erkek	50	48,1	54	51,9			
Mahalle	Çankaya	28	28	72	72	1	,381	,537
	Altındağ	32	32	68	68			
Eğitim durumu	Ortaokul ve altı	46	38,7	73	61,3	1	10,482	,001
	Lise ve üstü	14	17,3	67	82,7			
Gelir durumu	Alt gelir	55	33,3	110	66,7	1	4,989	,026
	Üst gelir	5	14,3	30	85,7			

Tablo 52 genel olarak incelendiğinde, yaş grubu ve spor programları izleme durumlarına bakıldığında, 20-30 yaş grubunun %25 oranında, 31-40 yaş grubunun %40,7 oranında, 41 ve üzerindeki yaş grubunun %27,3 oranında spor programları izlediği görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda spor programları izleme durumunun yaş değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(2)} = 4,153, p > 0,05$].

Cinsiyet ve spor programları izleme durumlarına bakıldığında, kadınların spor programları izleme oranı %10,4 iken, erkeklerin spor programları izleme oranı %48,1'dir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda spor programları izleme durumunun cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = 33,715, p < 0,05$].

Yaşanan mahalleye ve spor programları izleme durumuna bakıldığında, Çankaya ilçesinde yaşayanların %28'i spor programları

izlemeyi tercih ederken, Altındağ ilçesinde bu oran %32'dir. Ancak, yapılan Kay-Kare testi sonucunda spor programları izleme ile yaşanan mahalle değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = ,381, p>0,05$].

Eğitim düzeyi ve spor programları izleme durumuna bakıldığında, ortaokul ve altında eğitim düzeyi olan grupta spor programları izleme oranı (%38,7), lise ve üzerinde eğitim düzeyi olan grupta spor programları izleme oranından (%17,3) daha yüksek olduğu görülmektedir. Eğitim düzeyi ile spor programları izleme oranlarında istatistikî olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır [$X^2_{(1)} = 10,482, p<0,05$].

Katılımcıların gelir düzeyi ve spor programları izleme durumlarına bakıldığında, Üst gelir grubunun spor programları izleme oranı (%14,3), alt gelir grubunun spor programları izleme oranından (%33,3) daha yüksektir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda gelir düzeyi ve spor programları izlemeyi tercih etmeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olduğu belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = 4,989, p<0,05$].

Sabah kuşağı programları izleme durumu

Tablo 53 Sabah kuşağı programları izleme durumu

Madde	Grup	Evet		Hayır		sd	X ²	p
		f	%	f	%			
Yaş	20-30	3	3,8	77	96,3	2	2,906	
	31-40	3	5,6	51	94,4			
	41-Üst	7	10,6	59	89,4			
Cinsiyet	Kadın	12	12,5	84	87,5	1	10,936	,001
	Erkek	1	1	103	99			
Mahalle	Çankaya	4	4	96	96	1	2,057	,152
	Altındağ	9	9	91	91			
Eğitim durumu	Ortaokul ve altı	11	9,2	108	90,8	1	3,639	,056
	Lise ve üstü	2	2,5	79	97,5			
Gelir durumu	Alt gelir	11	6,7	154	93,3	1	0,43	
	Üst gelir	2	5,7	33	94,3			

Tablo 53 genel olarak incelendiğinde, yaş grubu ve sabah kuşağı programları izleme durumlarına bakıldığında, yaş grubu arttıkça sabah kuşağı programları izlemeyi tercih ettikleri gözlenmektedir. 20-30 yaş grubu %3,8 oranında sabah kuşağı programları izlediğini belirtirken bu oran 41 ve üzeri yaş grubunda %10,8'e yükselmektedir.

Cinsiyet ve sabah kuşağı programları izleme durumlarına bakıldığında, kadınların sabah kuşağı programları izleme oranı (%12,5), erkeklerin sabah kuşağı programları izleme oranına (%1) göre çok yüksektir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda sabah kuşağı programları izleme durumunun cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılaştığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = 10,936$, $p < 0,05$].

Yaşanan mahalleye ve sabah kuşağı programları izleme durumuna bakıldığında, Çankaya ilçesinde yaşayanların %4'ü sabah kuşağı programları izlemeyi tercih ederken, Altındağ ilçesinde bu oran %9'dur. Ancak, yapılan Kay-Kare testi sonucunda yaşanan mahalle ile sabah kuşağı programları izlemeyi tercih etmeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = 2,057$, $p > 0,05$].

Eğitim düzeyi ve sabah kuşağı programları izleme durumuna bakıldığında, ortaokul ve altında eğitim düzeyi olan grupta sabah kuşağı programları izleme oranı (%9,2), lise ve üzerinde eğitim düzeyi olan grupta sabah kuşağı programları izleme oranından (%2,5) daha yüksek olduğu görülmektedir. Eğitim düzeyi ile Türk filmi izleme oranlarında istatistikî olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır [$X^2_{(1)} = 2,057$, $p > 0,05$].

Katılımcıların gelir düzeyi ve sabah kuşağı programları izleme durumlarına bakıldığında, Alt gelir grubunun sabah kuşağı programları izleme oranı (%6,7), üst gelir grubunun sabah kuşağı programları izleme oranından (%5,7) daha yüksektir.

Müzik programları izleme durumu

Tablo 54 Müzik programları izleme durumu

Değişken		Evet		Hayır		sd	X ²	p
		f	%	f	%			
Yaş	20-30	30	37,5	50	62,5	2	7,567	,023
	31-40	10	18,5	44	81,5			
	41-Üst	14	21,2	52	78,8			
Cinsiyet	Kadın	29	30,2	67	69,8	1	,964	,343
	Erkek	25	24	79	76			
Mahalle	Çankaya	24	24	76	76	1	,913	,339
	Altındağ	30	30	70	70			
Eğitim durumu	Ortaokul ve altı	29	24,4	90	75,6	1	1,031	,310
	Lise ve üstü	25	30,9	56	69,1			
Gelir durumu	Alt gelir	44	26,7	121	73,3	1	,053	,818
	Üst gelir	10	28,6	25	71,4			

Tablo 54 genel olarak incelendiğinde, yaş grubu ve müzik programları izleme durumlarına bakıldığında, 20-30 yaş grubunun %37,5 oranında, 31-40 yaş grubunun %18,5 oranında, 41 ve üzerindeki yaş grubunun %21,2 oranında müzik programları izlediği görülmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda müzik programları izleme durumunun yaş değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir [$X^2_{(2)} = 7,567$, $p < 0,05$].

Cinsiyet ve müzik programları izleme durumlarına bakıldığında, kadınların müzik programları izleme oranı (%30,2), erkeklerin müzik programları izleme oranına (%24) göre daha yüksektir. Ancak, yapılan Kay-Kare testi sonucunda müzik programları izleme durumunun cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = ,964$, $p > 0,05$].

Yaşanan mahalleye ve müzik programları izleme durumuna bakıldığında, Çankaya ilçesinde yaşayanların %24'ü müzik programları izlemeyi tercih ederken, Altındağ ilçesinde yaşayanların müzik programları izleme oranı %30'dur. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda yaşanan mahalle ile

müzik programları izlemeyi tercih etmeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = ,913$, $p>0,05$].

Eğitim düzeyi ve müzik programları izleme durumuna bakıldığında, ortaokul ve altında eğitim düzeyi olan grupta müzik programları izleme oranı(%24,4), lise ve üzerinde eğitim düzeyi olan grupta müzik programları izleme oranından(%30,9) daha düşüktür. Eğitim düzeyi ile müzik programları izleme oranlarında istatistikî olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır [$X^2_{(1)} = 1,031$, $p>0,05$].

Katılımcıların gelir düzeyi ve müzik programları izleme durumlarına bakıldığında, Üst gelir grubunun müzik programları izleme oranı %28,6 iken, alt gelir grubunda bu oran %26,7'dir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda gelir düzeyi ve müzik programları izlemeyi tercih etmeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = ,053$, $p>0,05$].

Şiddet kavramının tanımlanması

Tablo 55 Şiddet kavramını algılayış

MADDE	GRUP	Vurma kırma Kapkaç Dayak		Silah Cinayet		Birilerinin Zarar Görmesi		Dehşet Korku Vahşet		TV Programları		sd	X ²	p
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
Yaş	20-30	28	35	19	23,8	15	18,8	10	12,5	8	10	2	7,514	,482
	31-40	19	35,2	13	24,1	12	22,2	4	7,4	6	11,1			
	41-Üst	23	34,8	11	16,7	15	22,7	14	21,2	3	4,5			
Cinsiyet	Kadın	26	27,1	20	20,8	27	28,1	15	15,6	8	8,3	4	8,161	,086
	Erkek	44	42,3	23	22,1	15	14,4	13	12,5	9	8,7			
Mahalle	Çankaya	28	28	17	17	30	30	19	19	6	6	4	17,440	,002
	Altındağ	42	42	26	26	12	12	9	9	11	11			
Eğitim durumu	Ortaokul ve altı	62	37,6	36	21,8	31	18,8	22	13,3	14	8,5	4	29,432	,000
	Lise ve üstü	8	22,9	7	20	11	31,4	6	17,1	3	8,6			
Gelir durumu	Alt gelir	62	37,6	36	21,8	31	18,8	22	13,3	14	8,5	4	4,328	
	Üst gelir	8	22,9	7	20	11	31,4	6	17,1	3	8,6			

Tablo 55 genel olarak incelendiğinde, yaş grubu ve şiddet kavramının nasıl algılandığına bakıldığında, tüm yaş gruplarının ağırlıklı olarak şiddeti vurma, kırma, kapkaç, dayak olarak nitelendiği gözlenmektedir. Yine tüm yaş grupları için şiddet kavramının silah ve cinayet olarak nitelenmesi ikinci sırada yer almaktadır. Oranların bu kadar benzer olması nedeni ile gruplar arasında yapılan Kay-Kare testi sonucunda yaş ile şiddet kavramının algılanmasında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(2)} = 7,514, p>0,05$].

Cinsiyet ve şiddet kavramının nasıl algılandığına bakıldığında, kadınlar şiddet kavramını %27 oranıyla ilk sırada birilerinin zarar görmesi olarak nitelerken, erkeklerde bu oran %14,4 ile üçüncü sırada yer almaktadır. Erkekler şiddet kavramını %44 oranıyla ilk sırada vurma, kırma, kapkaç, dayak olarak nitelerken, kadınlarda bu oran %27,1 ile ikinci sırada yer almaktadır. Ancak, yapılan Kay-Kare testi sonucunda yaş ile şiddet kavramının algılanmasında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(4)} = 8,161, p>0,05$].

Yaşanan mahalleye göre şiddet kavramının nasıl algılandığına bakıldığında, Altındağ ilçesinde yaşayanların %42'si şiddet kavramını vurma, kırma, kapkaç, dayak olarak nitelerken Çankaya ilçesinde yaşayanlarda bu oran sadece %28'dir. Çankaya ilçesinde yaşayanların %30'u şiddet kavramını birilerinin zarar görmesi olarak nitelerken bu oran Altındağ ilçesinde yaşayanlarda bu oran % 12'dir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda yaşanan mahalle değişkeni ile şiddet kavramının algılanması arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir [$X^2_{(4)} = 17,440, p<0,05$].

Eğitim düzeyine göre şiddet kavramının nasıl algılandığına bakıldığında, Ortaokul ve altında eğitim düzeyi olan grubun %37,6'sı şiddet kavramını vurma, kırma, kapkaç, dayak olarak nitelerken lise ve üzerinde eğitim düzeyi olan grupta bu oran sadece %22,9'dur. Lise ve üzerinde eğitim düzeyi olan grubun %31,4'ü şiddet kavramını birilerinin zarar görmesi olarak nitelerken bu oran ortaokul ve altı eğitim düzeyinde %18,8'dir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda eğitim düzeyi değişkeni ile şiddet kavramının

algılanması arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir [$X^2_{(4)} = 29,432, p < 0,05$].

Katılımcıların gelir düzeyine göre şiddet kavramının nasıl algılandığına bakıldığında, alt gelir grubunda yer alanların %37,6'sı şiddet kavramını vurma, kırma, kapkaç, dayak olarak nitelerken bu oran üst gelir grubunda %22,9'dur. Üst gelir grubunda yer alanların %31,4'ü şiddet kavramını birilerinin zarar görmesi olarak nitelerken bu oran alt gelir grubunda %18,8 oranına düşmüştür.

TV programlarında şiddet kavramının algılanışı

Tablo 56 TV programlarında şiddet kavramını algılayış

Değişken		TV şiddeti empoze ediyor		Çaresizlik nefret panik korku		Tv Programları		Savaş kavga		Kadın cinselliği çocuk sömürüsü		sd	X ²	p
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
Yaş	20-30	15	18,8	30	37,5	8	10	17	21,3	10	12,5	8	12,088	,147
	31-40	7	13	13	24,1	11	20,4	13	24,1	10	18,5			
	41-Üst	20	30,3	16	24,2	10	15,2	14	21,2	6	9,1			
Cinsiyet	Kadın	14	14,6	29	30,2	17	17,7	19	19,8	17	17,7	4	8,519	,074
	Erkek	28	26,9	30	28,8	12	11,5	25	24	9	8,7			
Mahalle	Çankaya	19	19	31	31	21	21	17	17	12	12	4	8,788	,067
	Altındağ	23	23	28	28	8	8	27	27	14	14			
Eğitim durumu	Ortaokul ve altı	28	23,5	33	27,7	13	10,9	32	26,9	13	10,9	4	7,966	,093
	Lise ve üstü	14	17,3	26	32,1	16	19,8	12	14,8	13	16			
Gelir durumu	Alt gelir	33	20	50	30,3	21	12,7	39	23,6	22	13,3	4	3,927	,416
	Üst gelir	9	25,7	9	25,7	8	22,9	5	14,3	4	11,4			

Tablo 56 genel olarak incelendiğinde, yaş grubu ve TV programlarında şiddet kavramının nasıl algılandığına bakıldığında, 20-30 yaş grubunda yer alanlar(%37,5) ve 31-40 yaş grubunda yer alanlar(%24,1) katılımcılarımız yoğunluklu olarak TV programlarında şiddeti çaresizlik, nefret, panik, korku olarak nitelerken, 41 ve üzeri yaş grubunda yer alanlar(%30,3) TV şiddeti

empoze ediyor görüşünde yoğunlaşmaktadır. Oranların bu kadar benzer olması nedeni ile gruplar arasında yapılan Kay-Kare testi sonucunda yaş ile TV programlarında şiddet kavramının algılanmasında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(8)} = 12,088, p>0,05$].

Cinsiyet ve TV programlarında şiddet kavramının nasıl algılandığına bakıldığında, kadınlar TV programlarında şiddet kavramını %30,2 oranıyla ilk sırada çaresizlik, nefret, panik, korku olarak nitelerken, erkeklerde de bu oran %28,8 ile ilk sırada yer almaktadır. Kadınlar TV programlarında şiddet kavramını %17,7 oranıyla kadın cinselliği ve çocuk sömürüsü olarak nitelerken, erkeklerde bu oran %8,7'ye düşmektedir. Erkeklerin %26,9'u ve kadınların %14,6'sı Televizyonun şiddeti empoze ettiğini ifade etmiştir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda yaş ile TV programlarında şiddet kavramının algılanması arasında anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(4)} = 8,519, p>0,05$].

Yaşanan mahalleye göre TV programlarında şiddet kavramının nasıl algılandığına bakıldığında, Altındağ ilçesinde yaşayanların (%31) ve Çankaya ilçesinde yaşayanların (%28) katılımcılarımız yoğunluklu olarak TV programlarında şiddeti çaresizlik, nefret, panik, korku olarak nitelemektedir. Altındağ ilçesinde yaşayanların %42'si TV programlarında şiddet kavramını savaş, kavga olarak nitelerken Çankaya ilçesinde yaşayanlarda bu oran %17'ye düşmektedir. Ancak, yapılan Kay-Kare testi sonucunda yaşanan mahalle değişkeni ile TV programlarında şiddet kavramının algılanması arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(4)} = 8,788, p>0,05$].

Eğitim düzeyine göre TV programlarında şiddet kavramının nasıl algılandığına bakıldığında, Ortaokul ve altında eğitim düzeyi olan (%27,7) ve Lise ve üzerinde eğitim düzeyi olan (%32,1) katılımcılarımız yoğunluklu olarak TV programlarında şiddeti çaresizlik, nefret, panik, korku olarak nitelemektedir. Ortaokul ve altında eğitim düzeyi olan grubun 26'9 u TV programlarında şiddet kavramını savaş, kavga olarak nitelerken lise ve üzerinde eğitim düzeyi olan grupta bu oran %14,8'e düşmektedir. Lise ve

üzerinde eğitim düzeyi olan grubun %17,3'ü, ortaokul ve altı eğitim düzeyinde olan grubun %23,5'i Televizyonun şiddeti empoze ettiğini belirtmiştir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda eğitim düzeyi değişkeni ile TV programlarında şiddet kavramının algılanması arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(4)} = 7,966$, $p > 0,05$].

Katılımcıların gelir düzeyine göre TV programlarında şiddet kavramının nasıl algılandığına bakıldığında, alt gelir grubunda yer alanların %30,6'sı ve üst gelir grubunda yer alanların %25,7'si TV programlarında şiddeti çaresizlik, nefret, panik, korku olarak nitelemektedir. Üst gelir grubunda yer alanların %22,9'u TV programlarının şiddeti empoze ettiğini belirtirken bu oran alt gelir grubunda %12,7'ye düşmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda gelir düzeyi değişkeni ile TV programlarında şiddet kavramının algılanması arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(4)} = 3,927$, $p > 0,05$].

TV Programlarının şiddet içermeye durumu

Tablo 57 TV programlarının şiddet içermesine ilişkin görüşler

Değişken	Hiç düşünmedi m		Şiddet içermediğ in düşünüy orum		Orta derece şiddet içerdiğ ini düşünüy orum		Çok şiddet içerdiğ ini düşünüy orum		sd	X ²	p	
	f	%	f	%	f	%	f	%				
Yaş	20-30	9	11,3	3	3,8	38	47,5	30	37,5	6	5,595	-
	31-40	9	16,7	4	7,4	26	48,1	15	27,8			
	41-Üst	6	9,1	1	1,5	32	48,5	27	40,9			
Cinsiyet	Kadın	6	6,3	4	4,2	47	49	39	40,6	3	6,232	-
	Erkek	18	17,3	4	3,8	49	47,1	33	31,7			
Mahalle	Çankaya	5	5	2	2	50	50	43	43	3	13,056	-
	Altındağ	19	19	6	6	46	46	29	29			
Eğitim durumu	Ortaokul ve altı	21	17,6	6	5	35	56,5	28	23,5	3	9,604	0,022
	Lise ve üstü	3	3,7	2	2,5	61	44,2	44	54,3			
Gelir durumu	Alt gelir	23	13,9	8	4,8	80	48,5	54	32,7		7,504	-
	Üst gelir	1	2,9			16	45,7	18	51,4			

Tablo 57 genel olarak incelendiğinde, yaş grubu ve TV programlarının şiddet içermesine ilişkin görüşlere bakıldığında, Tüm yaş gruplarında TV programlarının orta derecede şiddet içerdiği yönündeki görüşler birinci sırada, çok şiddet içerdiğini düşünen görüşler ikinci sırada yer almaktadır. TV programlarının hiç şiddet içermediğini düşünenler ise 20-30 yaş grubunda %3,8, 31-40 yaş grubunda %7,4, 41 yaş ve üzerinde sadece %1,5 oranındadır.

Cinsiyet ve TV programlarının şiddet içermesine ilişkin görüşlere bakıldığında, Kadınların %40,6'sı TV programlarının çok şiddet içerdiğini düşündüklerini belirtirken bu oran erkeklerde %31,7'ye düşmektedir. TV programlarının orta derecede şiddet içerdiğini düşünüyorum görüşü kadınlarda(%49) ve erkeklerde(%47,1) birbirine yakın orandadır. TV programlarının hiç şiddet içermediğini düşünenler ise kadınlarda %4,2, erkeklerde ise %3,8 oranındadır.

Yaşanan mahalleye göre TV programlarının şiddet içermesine ilişkin görüşlere bakıldığında, Çankaya ilçesinde yaşayanların %43'ü TV programlarının çok şiddet içerdiğini düşündüklerini belirtirken bu oran Altındağ ilçesinde yaşayanlarda %29'a düşmektedir. Altındağ ilçesinde yaşayanlarda (%46) ve Çankaya ilçesinde yaşayanlarda(%50) TV programlarını çok şiddet içerdiğine ilişkin görüşleri yoğunluktadır.

Eğitim düzeyine göre TV programlarının şiddet içermesine ilişkin görüşlere bakıldığında, lise ve üzerinde eğitim düzeyi olan grubun %54,3'ü TV programlarının çok şiddet içerdiğini düşündüklerini belirtirken bu oran ortaokul ve altında eğitim düzeyi grupta %23,5 oranına düşmektedir. TV programlarının şiddet içermediği görüşü ortaokul ve altı eğitim düzeyinde yer alan grupta %5 oranında iken bu oran lise ve üzeri grupta %2,5 oranındadır. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda eğitim düzeyi değişkeni ile TV programlarının şiddet içermesine ilişkin görüşler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir [$X^2_{(3)} = 9,604, p < 0,05$].

Katılımcıların gelir düzeyine göre TV programlarının şiddet içermesine ilişkin görüşlere bakıldığında, üst gelir grubunda yer alanların %51,4'ü TV programlarının çok şiddet içerdiğini düşündüklerini belirtirken bu oran alt gelir grubunda %32,7 oranıyla ikinci sırada yer almaktadır. Alt gelir grubunda %48,5 oranıyla TV programlarının orta derecede şiddet içerdiği görüşü ilk sırada yer almaktayken bu oran üst gelir grubunda %45,7 oranıyla ikinci sıradadır. Hiç şiddet içermediğini görüşünde olanların oranı alt gelir grubunda %4,8 iken üst gelir grubunda hiç şiddet içermediği görüşünde olan kimse yoktur.

Şiddet ögesi içeren yayınlardan rahatsız olma durumu

Tablo 58 Şiddet ögesi içeren yayınlardan rahatsız olma durumu

Değişken		Hiç düşünmedi m		Rahatsız olmuyorum		Rahatsız oluyorum		sd	X ²	p
		f	%	f	%	f	%			
Yaş	20-30	4	5	20	25	56	70	4	10,395	,034
	31-40	8	14,8	7	13	39	72,2			
	41-Üst	4	6,1	7	10,6	55	83,3			
Cinsiyet	Kadın	4	4,2	14	14,5	78	81,3	2	4,987	,083
	Erkek	12	11,5	20	19,2	72	69,2			
Mahalle	Çankaya	4	4	14	14	82	82	2	6,365	,041
	Altındağ	12	12	20	20	68	68			
Eğitim durumu	Ortaokul ve altı	15	12,6	28	23,6	41	66,1	2	3,805	,149
	Lise ve üstü	1	1,2	6	7,4	109	79			
Gelir durumu	Alt gelir	15	9,1	32	19,4	118	71,5	2	6,108	,047
	Üst gelir	1	2,9	2	5,8	32	91,4			

Tablo 58 genel olarak incelendiğinde, yaş grubu ve TV programlarda şiddet ögesi içeren yayınlardan rahatsız olma durumlarına bakıldığında, yaş grubu arttıkça şiddet ögesi içeren programlardan rahatsız olduğunu görüşünü oranı artmaktadır. TV programlarında şiddet ögesi içeren yayınlardan

rahatsız olma oranı 20-30 yaş aralığında %70 iken, 40 yaş ve üzerinde %83,3'e yükselmektedir. Bu fark istatistikî olarak da anlamlıdır [$X^2_{(4)} = 10,395$, $p < 0,05$].

Cinsiyet ve TV programlarda şiddet ögesi içeren yayınlardan rahatsız olma durumlarına bakıldığında, Kadınların %81,3'ü şiddet ögesi içeren programlardan rahatsız olduğunu belirtirken bu oran erkeklerde %69'ye düşmektedir. Ancak, yapılan Kay-Kare testi sonucunda cinsiyet değişkeni ile TV programlarda şiddet ögesi içeren yayınlardan rahatsız olma durumlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(2)} = 4,987$, $p > 0,05$].

Yaşanan mahalleye göre TV programlarda şiddet ögesi içeren yayınlardan rahatsız olma durumlarına bakıldığında, Çankaya ilçesinde yaşayanların %82'si TV programlarda şiddet ögesi içeren yayınlardan rahatsız olduğunu belirtirken bu oran Altındağ ilçesinde %68'e düşmektedir. Bu fark istatistikî olarak da anlamlıdır [$X^2_{(2)} = 6,365$, $p < 0,05$].

Eğitim düzeyine göre TV programlarda şiddet ögesi içeren yayınlardan rahatsız olma durumlarına bakıldığında, lise ve üzerinde eğitim düzeyi olan grubun %79'u TV programlarda şiddet ögesi içeren yayınlardan rahatsız olduğunu belirtirken, bu oran ortaokul ve altında eğitim düzeyi grupta %66,1 oranına düşmektedir. Ancak, yapılan Kay-Kare testi sonucunda eğitim düzeyi değişkeni ile TV programlarda şiddet ögesi içeren yayınlardan rahatsız olma durumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(2)} = 3,805$, $p > 0,05$].

Katılımcıların gelir düzeyine göre TV programlarda şiddet ögesi içeren yayınlardan rahatsız olma durumlarına bakıldığında, üst gelir grubunda yer alanların %91,4'ü TV programlarda şiddet ögesi içeren yayınlardan rahatsız olduğunu belirtirken, bu oran alt gelir grubunda %71,5'e düşmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda gelir düzeyi değişkeni ile TV programlarda şiddet ögesi içeren yayınlardan rahatsız olma durumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir [$X^2_{(2)} = 6,108$, $p < 0,05$].

TV izlerken şiddet ögesi içeren sahnelerle karşılaştığınızda ne yapıyorsunuz?

Tablo 59 TV izlerken şiddet ögesi içeren sahneleri izleme durumu

Madde	Grup	İzlemeye devam ediyorum		İzlemiyorum		sd	X ²	p
		f	%	f	%			
Yaş	20-30	43	53,8	37	46,3	2	5,558	,062
	31-40	27	50	27	50			
	41-Üst	23	34,8	43	65,2			
Cinsiyet	Kadın	39	40,6	57	59,4	1	2,561	,110
	Erkek	54	51,9	50	48,1			
Mahalle	Çankaya	40	40	60	60	1	3,397	,065
	Altındağ	53	53	47	47			
Eğitim durumu	Ortaokul ve altı	30	48,4	32	51,6	1	,129	,720
	Lise ve üstü	63	45,7	75	54,3			
Gelir durumu	Alt gelir	83	50,3	82	49,7	1	5,481	,019
	Üst gelir	10	28,6	25	71,4			

Tablo 59 genel olarak incelendiğinde, yaş grubu ve TV izlerken şiddet ögesi içeren sahneleri izleme durumlarına bakıldığında, yaş grubu arttıkça şiddet ögesi içeren sahneleri izleme oranı azalmaktadır. TV izlerken şiddet ögesi içeren sahnelerle karşılaştığında izlemeye devam ettiklerini belirtenlerin oranı 20-30 yaş grubunda %53,8, 31-40 yaş grubunda %50 iken, 40 yaş ve üzerinde bu oran %34,8'e düşmektedir. Ancak, yapılan Kay-Kare testi sonucunda yaş grubu değişkeni ile TV izlerken şiddet ögesi içeren sahneleri izleme durumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(2)} = 5,558$, $p > 0,05$].

Cinsiyet ve TV izlerken şiddet ögesi içeren sahneleri izleme durumlarına bakıldığında, Kadınların %59,4'ü TV izlerken şiddet ögesi içeren sahneleri izlemediğini belirtirken bu oran erkeklerde %48,1'e düşmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda cinsiyet değişkeni ile TV izlerken şiddet

ögesi içeren sahneleri izleme durumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = 2,561, p > 0,05$].

Yaşanan mahalleye göre TV izlerken şiddet ögesi içeren sahneleri izleme durumlarına bakıldığında, Çankaya ilçesinde yaşayanların %60'ı TV izlerken şiddet ögesi içeren sahneleri izlemediğini belirtirken bu oran Altındağ ilçesinde %47'ye düşmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda yaşanan mahalle değişkeni ile TV izlerken şiddet ögesi içeren sahneleri izleme durumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = 3,397, p > 0,05$].

Eğitim düzeyine göre TV izlerken şiddet ögesi içeren sahneleri izleme durumlarına bakıldığında, lise ve üzerinde eğitim düzeyi olan grubun %54,3'ü TV izlerken şiddet ögesi içeren sahneleri izlemediğini belirtirken bu oran ortaokul ve altında eğitim düzeyi grupta da %51,6 oranındadır. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda eğitim düzeyi değişkeni ile TV izlerken şiddet ögesi içeren sahneleri izleme durumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = ,129, p > 0,05$].

Katılımcıların gelir düzeyine göre TV izlerken şiddet ögesi içeren sahneleri izleme durumlarına bakıldığında, üst gelir grubunda yer alanların %71,4'ü TV izlerken şiddet ögesi içeren sahneleri izlemediğini belirtirken bu oran alt gelir grubunda %49,7'ye düşmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda gelir düzeyi değişkeni ile TV izlerken şiddet ögesi içeren sahneleri izleme durumları arasında istatistiksel açıdan da fark olduğu belirlenmiştir [$X^2_{(1)} = 5,481, p > 0,019$].

TV Programlarındaki şiddet ögesi içeren sahnelerden sizce en çok kimler etkileniyor?

Tablo 60. TV programlarında şiddet ögesi içeren sahnelerden en çok kimlerin etkilendiğine ilişkin görüşler

Değişken		Çocuklar		Gençler		Yetişkinler		Herkes		Hiç kimse		sd	X ²	p
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
Yaş	20-30	52	65	4	5	2	2,5	22	27,5			8	8,169	
	31-40	32	59,3	5	9,3	1	1,9	13	24,1	3	5,6			
	41-Üst	45	68,2	4	6,1			16	24,2	1	1,5			
Cinsiyet	Kadın	56	58,3	3	3,1			36	37,5	1	1	4	18,366	
	Erkek	73	70,2	10	9,6	3	2,9	15	14,4	3	2,9			
Mahalle	Çankaya	58	58	7	7	1	1	34	34			4	11,387	
	Altındağ	71	71	6	6	2	2	17	17	4	4			
Eğitim durumu	Ortaokul ve altı	85	71,4	6	5	2	1,7	22	18,5	4	3,4	4	11,601	
	Lise ve üstü	44	54,3	7	8,6	1	1,2	29	43,1					
Gelir durumu	Alt gelir	109	66,1	11	6,7	3	1,8	38	23	4	2,4	4	4,136	
	Üst gelir	20	57,1	2	5,7			13	37,1					

Tablo 60 genel olarak incelendiğinde, yaş grubu ve TV programlarında şiddet ögesi içeren sahnelerden en çok kimlerin etkilendiğine ilişkin görüşlere bakıldığında, tüm yaş gruplarında çocukların daha çok etkilendiği görüşü yoğunluk kazanmaktadır. Bu oranlar, 20-30 yaş grubunda %65, 31-40 yaş grubunda %59,3 iken, 40 yaş ve üzerinde bu oran %68'2 ye yükselmektedir. Şiddet ögesi içeren sahnelerden herkesin etkilendiği görüşü 20-30 yaş grubunda %27,5, 31-40 yaş grubunda %24,1, 40 ve üzeri yaş grubunda %24,2 oranlarıyla tüm yaş gruplarında ikinci sırada yer almaktadır.

Cinsiyet ve TV programlarında şiddet ögesi içeren sahnelerden en çok kimlerin etkilendiğine ilişkin görüşlere bakıldığında, Erkeklerin %70,2'si en çok çocukların etkilendiği görüşü yoğunluk kazanırken, kadınlarda bu oran %58,3'e düşmektedir. Herkesin etkilendiği konusunda ise tam tersi bir durum söz konusudur, kadınların %37,5'i herkesin etkilendiği görüşünü belirtirken bu oran erkeklerde %14,4'e düşmektedir.

Yaşanan mahalleye göre TV programlarında şiddet ögesi içeren sahnelerden en çok kimlerin etkilendiğine ilişkin görüşlere bakıldığında, Çankaya ilçesinde yaşayanların %58'i en çok çocukların etkilendiğini belirtirken bu oran Altındağ ilçesinde %71'e yükselmektedir. Altındağ ilçesinde (%17) ve Çankaya İlçesinde(%34) herkesin etkilendiği görüşü ikinci

sırada yer almaktadır. Altındağ ilçesinde yaşayanların %4'ü şiddet ögesi içeren sahnelerden hiç kimsenin etkilenmeyeceği görüşünde yer almaktadır.

Eğitim düzeyine göre TV programlarında şiddet ögesi içeren sahnelerden en çok kimlerin etkilendiğine ilişkin görüşlere bakıldığında, lise ve üzerinde eğitim düzeyi olan grubun %54,3'ü şiddet ögesi içeren sahnelerden en çok çocukların etkilendiğini belirtirken bu oran ortaokul ve altında eğitim düzeyi grupta %71,4'e yükselmektedir. TV programlarında şiddet içeren sahnelerden herkesin etkilendiğini belirtenlerin oranı ortaokul ve altında eğitim düzeyi grupta %18,5 iken bu oran lise ve üzerinde eğitim düzeyi olan grupta %43,1'e yükselmektedir. Ortaokul ve altında eğitim düzeyinde yer alan grubun %3,4'ü şiddet ögesi içeren programlardan hiç kimsenin etkilenmediği görüşünü belirtmiştir.

Katılımcıların gelir düzeyine göre TV programlarında şiddet ögesi içeren sahnelerden en çok kimlerin etkilendiğine ilişkin görüşlere bakıldığında, üst gelir grubunda yer alanların %57,1'i ve alt gelir grubunda yer alanların %66'1 i şiddet ögesi içeren programlardan en çok çocukların etkilendiği görüşünde yoğunlaşmaktadır. Üst gelir grubunda yer alanların %37,1'i şiddet ögesi içeren programlardan herkesin etkilendiği görüşünü belirtirken bu oran alt gelir grubunda yer alanlarda %23'e düşmektedir.

Şiddet ögesi içeren programların yayınlanması hakkında ne düşünüyorsunuz?

Tablo 61 Şiddet ögesi içeren programların yayınlanmasına ilişkin görüşler

Madde	Grup	Hiç düşünmedim		Yayınlanmasın da Sakınca yok		Yayınlanmasın		sd	X2	p
		f	%	f	%	f	%			
Yaş	20-30	8	10	18	22,5	55	68,8	4	9,203	,056
	31-40	6	11,1	4	7,4	44	81,5			
	41-Üst	5	7,6	6	9	56	84,8			
Cinsiyet	Kadın	9	9,4	9	9,4	79	82,3	2	3,374	,185
	Erkek	10	9,6	19	18,3	76	73,1			
Mahalle	Çankaya	3	3	11	11	86	86	2	10,268	,006
	Altındağ	14	14	17	17	69	69			
Eğitim durumu	Ortaokul ve altı	13	10,9	21	17,6	43	69,4	2	3,433	,180
	Lise ve üstü	6	7,4	7	8,7	112	81,2			
Gelir durumu	Alt gelir	18	10,9	27	16,4	122	73,9	2	6,894	,032
	Üst gelir	1	2,9	1	2,9	33	94,3			

Tablo 61 genel olarak incelendiğinde, yaş grubu ve şiddet ögesi içeren programların yayınlanmasına ilişkin görüşlere bakıldığında, tüm yaş gruplarında ağırlıklı olarak yayınlanmasını istemedikleri görüşü ağırlıktadır ve yaş grubu arttıkça şiddet ögesi içeren programların yayınlanmasını istemedikleri görüşü artmaktadır. Bu oranlar incelendiğinde, 20-30 yaş grubunda %68,8, 31-40 yaş grubunda %81,5 iken, 40 yaş ve üzerinde bu oran %84,8'e yükselmektedir. Ancak, yapılan Kay-Kare testi sonucunda yaş grubu değişkeni ile şiddet ögesi içeren programların yayınlanmasına ilişkin görüşler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(4)} = 9,203, p > 0,05$].

Cinsiyet ve şiddet ögesi içeren programların yayınlanmasına ilişkin görüşlere bakıldığında, Erkeklerin %73'i şiddet ögesi içeren programların yayınlanmasını istemediklerini belirtirken bu oran kadınlarda %82,5'e yükselmektedir. Kadınların %9,4'ü ve erkeklerin %18,3'ü şiddet ögesi içeren programların yayınlanmasında sakınca olmadığını belirtmiştir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda cinsiyet değişkeni ile şiddet ögesi içeren programların yayınlanmasına ilişkin görüşler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(2)} = 3,374, p > 0,05$].

Yaşanan mahalleye göre şiddet ögesi içeren programların yayınlanmasına ilişkin görüşlere bakıldığında, Altındağ ilçesinde yaşayanların %17'si ve Çankaya İlçesinde yaşayanların %11'i şiddet ögesi içeren programların yayınlanmasında sakınca olmadığını belirtmiştir. Çankaya ilçesinde yaşayanların %86'sı şiddet ögesi içeren programların yayınlanmasını istemediklerini belirtirken bu oran Altındağ ilçesinde %69'a düşmektedir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda yaşanan mahalle değişkeni ile şiddet ögesi içeren programların yayınlanmasına ilişkin görüşler arasında istatistiksel açıdan da anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir [$X^2_{(2)} = 10,268, p < 0,05$].

Eğitim düzeyine göre şiddet ögesi içeren programların yayınlanmasına ilişkin görüşlere bakıldığında, lise ve üzerinde eğitim düzeyi olan grubun %81,2'si şiddet ögesi içeren programların yayınlanmasını istemediklerini

belirtirken bu oran ortaokul ve altında eğitim düzeyi grupta %69,4'e düşmektedir. Ortaokul ve altında eğitim düzeyinde yer alan grubun %17,6'sı ve lise ve üzerinde eğitim düzeyi olan grubun %8,7'si şiddet ögesi içeren programların yayınlanmasında sakınca olmadığını belirtmiştir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda eğitim değişkeni ile şiddet ögesi içeren programların yayınlanmasına ilişkin görüşler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(2)} = 3,433, p > 0,05$].

Katılımcıların gelir düzeyine göre şiddet ögesi içeren programların yayınlanmasına ilişkin görüşlere bakıldığında, üst gelir grubunda yer alanların %94,3'ü şiddet ögesi içeren programların yayınlanmasını istemediklerini belirtirken bu oran alt gelir grubunda yer alanlarda %73,9'a düşmektedir. Alt gelir grubunda yer alanların %16,4'ü şiddet ögesi içeren programların yayınlanmasında sakınca olmadığını belirtirken bu oran üst gelir grubunda yer alanlarda sadece %2,9 oranındadır. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda yaşanan mahalle değişkeni ile şiddet ögesi içeren programların yayınlanmasına ilişkin görüşler arasında istatistiksel açıdan da anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir [$X^2_{(2)} = 6,894, p < 0,05$].

Şiddet ögesi içeren programlarla ilgili yasal düzenlemeler konusunda ne düşünüyorsunuz?

Tablo 62 Şiddet ögesi içeren programlarla ilgili yasal düzenlemeler hakkında görüşler

Değişken	Hiç düşünmedi m		Yasal yaptırımlar yeterli		Yasal yaptırımlar yetersiz		sd	X2	p	
	f	%	f	%	f	%				
Yaş	20-30	16	20	13	16,3	51	63,8	4	6,353	,174
	31-40	7	13	6	11,1	41	75,9			
	41-Üst	7	10,6	5	7,6	54	81,8			
Cinsiyet	Kadın	11	11,5	13	13,5	72	75	2	2,011	,366
	Erkek	19	18,3	11	10,6	74	71,2			
Mahalle	Çankaya	7	7	11	11	82	82	2	10,919	,004
	Altındağ	23	23	13	13	64	64			
Eğitim durumu	Ortaokul ve altı	23	19,3	12	19,4	40	64,5	2	5,013	,082
	Lise ve üstü	7	8,6	12	8,7	106	76,8			
Gelir durumu	Alt gelir	27	16,4	23	13,9	115	69,7	2	5,533	,063
	Üst gelir	3	8,6	1	2,9	31	88,6			

Tablo 62 genel olarak incelendiğinde, yaş grubu ve şiddet ögesi içeren programlarla ilgili yasal düzenlemeler hakkındaki görüşlere bakıldığında, tüm yaş gruplarında ağırlıklı olarak yasal yaptırımların yetersiz olduğu görüşü yoğunluktadır. Bu oranlara bakıldığında, 20-30 yaş grubunda %63,8, 31-40 yaş grubunda %75,9 iken, 40 yaş ve üzerinde bu oran %81,8'e yükselmektedir. Ancak, yapılan Kay-Kare testi sonucunda yaş grubu değişkeni ile şiddet ögesi içeren programlarla ilgili yasal düzenlemeler hakkındaki görüşler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(4)} = 6,353, p > 0,05$].

Cinsiyet ve şiddet ögesi içeren programlarla ilgili yasal düzenlemeler hakkındaki görüşlere bakıldığında, Erkeklerin %71,2'si ve kadınların %75'i şiddet ögesi içeren programlarla ilgili yasal yaptırımların yetersiz olduğu görüşünde yoğunlaşmaktadır. Kadınların %13,5'i yasal yaptırımların yeterli olduğunu belirtirken bu oran erkeklerde %10,6 oranındadır. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda cinsiyet değişkeni ile şiddet ögesi içeren programların yayınlanmasına ilişkin görüşler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(2)} = 2,011, p > 0,05$].

Yaşanan mahalleye göre şiddet ögesi içeren programlarla ilgili yasal düzenlemeler hakkındaki görüşlere bakıldığında, Altındağ ilçesinde yaşayanların %64'ü şiddet ögesi içeren programlarla ilgili yasal düzenlemelerin yetersiz olduğunu belirtirken Çankaya İlçesinde yaşayanlarda bu oran %82'ye yükselmektedir. Bu konuda hiç düşünmediklerini belirtenlerin oranı ise Altındağ ilçesinde %23 ve Çankaya ilçesine %23'tür. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda yaşanan mahalle değişkeni ile şiddet ögesi içeren programların yayınlanmasına ilişkin görüşler arasında istatistiksel açıdan da anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir [$X^2_{(2)} = 10,919, p < 0,05$].

Eğitim düzeyine göre şiddet ögesi içeren programlarla ilgili yasal düzenlemeler hakkındaki görüşlere bakıldığında, lise ve üzerinde eğitim düzeyi olan grubun %76,8'i şiddet ögesi içeren programlarla ilgili yasal düzenlemelerin yetersiz olduğunu belirtirken bu oran ortaokul ve altında eğitim düzeyi grupta %64'5'e düşmektedir. Ortaokul ve altında eğitim

düzeyinde yer alan grubun %19,4'ü ve lise ve üzerinde eğitim düzeyi olan grubun %8,7'si şiddet ögesi içeren programlarla ilgili yasal düzenlemelerin yeterli olduğunu belirtmiştir. Yapılan Kay-Kare testi sonucunda eğitim değişkeni ile şiddet ögesi içeren programların yayınlanmasına ilişkin görüşler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(2)} = 5,013, p>0,05$].

Katılımcıların gelir düzeyine göre şiddet ögesi içeren programlarla ilgili yasal düzenlemeler hakkındaki görüşlere bakıldığında, üst gelir grubunda yer alanların %88,6'sı ögesi içeren programlarla ilgili yasal düzenlemelerin yetersiz olduğunu belirtirken bu oran alt gelir grubunda yer alanlarda %69,7'ye düşmektedir. Alt gelir grubunda yer alanların %13,9'u şiddet ögesi içeren programlarla ilgili yasal düzenlemelerin yeterli olduğunu belirtirken bu oran üst gelir grubunda yer alanlarda sadece %2,9 oranındadır. Ancak, yapılan Kay-Kare testi sonucunda gelir düzeyi değişkeni ile şiddet ögesi içeren programların yayınlanmasına ilişkin görüşler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir [$X^2_{(2)} = 5,533, p>0,05$].

BÖLÜM V

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar ana hatlarıyla özetlenmiş ve sorunların çözümüne ilişkin önerilere yer verilmiştir.

Sonuçlar

1. Araştırma sonucunda katılımcıların genel dağılım özelliklerine bakıldığında, yaş grubunun 20-30 yaş aralığında bulunanların %40 oranla grubun büyük kısmını oluşturduğu, cinsiyet dağılımının erkeklerde %52 ve kadınlarda %48 olduğu belirlenmiştir. Grubun oturduğu mahallelere göre dağılım eşittir. Grubun eğitim düzeylerine ilişkin verilere bakıldığında %59,5 ile ortaokul ve öncesi grubun çoğunlukta olduğu, görülmüştür. Katılımcıların %82,5'i alt gelir grubunda (1200YTL ve altı) yer almaktadır.
2. Katılımcıların TV izlerken ağırlıklı olarak tercih ettikleri ilk beş kanalın sırasıyla ATV, Kanal D, Star TV, Show TV, TRT 1 olduğu, yerel kanalların ise en son tercih edilen kanallar arasında yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak, katılımcıların öncelikli tercihleri dikkate alındığında sırasıyla ATV, TRT 1, Kanal D, CNN Türk ve Star TV'nin izlendiği belirlenmiştir.
3. Katılımcıların izlemeyi tercih ettikleri ilk beş program sırasıyla haber programları, yerli dizi, belgesel, yabancı film ve yarışma programları-

şans oyunları olarak sıralanmıştır. Ancak, katılımcıların öncelikli tercihleri dikkate alındığında haber programları, yerli dizi, belgesel,spor programı,yabancı filmlerin tercih edildiği belirlenmiştir.

- a) Haber programı izleme durumlarına değişkenlere göre bakıldığında, katılımcıların yaş grubu arttıkça, eğitim düzeyi arttıkça ve Çankaya ilçesinde oturanlarda haber programı izleme oranlarının arttığı belirlenmiştir.
  - b) Yerli dizi, eğitim programı, magazin haberleri, Türk filmi ve sabah kuşağı programları izleme oranları kadınlarda fazla gözükmele beraber diğer değişkenler açısından anlamlı bir fark gözükmemektedir.
  - c) Yabancı dizi izleme oranlarının, kadınlarda, ortaokul ve altı eğitim seviyesi olan grupta, alt gelir grubunda arttığı görülmektedir.
  - d) Belgesel izlemeyi tercih etme oranı Çankaya ilçesinde yaşayanlarda, lise ve üstü eğitim seviyesinde ve üst gelir grubunda yüksektir.
  - e) Yabancı film izleme ve müzik programı izleme oranlarının yaş grubu düştükçe arttığı görülmektedir.
  - f) Araştırma haber programı izleme durumunun yaş grubu arttıkça ve üst gelir grubunda arttığı görülmektedir.
  - g) Spor programı izlemeyi tercih etme oranı, erkekler ile ortaokul ve altında eğitim düzeyi olanlarda artmaktadır.
4. Şiddet kavramının nitelenmesine baktığında, vurma, kırma, kapkaç, silah, cinayet vb, fiziksel şiddet türleri ağırlıklı olarak görülmektedir. Duygusal ve psikolojik şiddeti de kapsayan birilerinin zarar görmesi nitelemesi kadınlarda, Çankaya ilçesinde, lise ve üzeri eğitimi olan grupta ve üst gelir grubunda daha yüksek orandadır. Eğitim düzeyi

arttıkça şiddetin sadece fiziksel değil sosyal, ekonomik ve duygusal yönleri de nitelenmektedir.

5. Tüm değişkenlerde TV programlarının çok şiddet içerdiği görüşü yoğunluktadır. Programların çok şiddet içerdiğini düşünenlerin oranı kadınlarda, Çankaya ilçesinde, lise ve üzeri eğitim seviyesi olanlarda ve üst gelir grubunda yoğunlaşmaktadır.
6. Tüm değişkenlerde şiddet ögesi içeren yayınlardan rahatsız olma durumu yoğunluktadır. Şiddet ögesi içeren programlardan rahatsız olma oranı yaş grubu arttıkça artmaktadır. Çankaya ilçesinde, eğitim düzeyi yüksek olanlarda ve üst gelir grubunda yer alan kesimin şiddet ögesi içeren programlardan rahatsız olma oranları yüksektir.
7. Tüm değişkenlerde TV programlarında şiddet ögesi içeren yayınlardan rahatsız olma oranları ve yasal yaptırımların yeterli olmadığı görüşü yoğunluktadır. Fakat şiddet ögesi içeren yayınları izleme oranlarına bakıldığında programda yer alan şiddet ögesine rağmen izlemeye devam edenlerin oranı oldukça yüksektir.
8. Tüm değişkenlerde, TV programlarında şiddet ögesi içeren programlardan en çok çocukların etkilendiği görüşü ağırlıktadır. Bu programlardan herkesin etkilendiği görüşü ikinci ağırlıklı görüş olarak gözükmektedir.
9. Şiddet ögesi içeren programlardan rahatsız olup olmama durumuna bakıldığında, “Çizgi filmlerdeki şiddet unsuru içeren sahneleri çocukların seyretmesinden rahatsız olma durumu(%67)”, “Filmin kahramanının halkın iyiliği için kuvvet kullanmasından rahatsız olma durumu(%40)”, “Dizilerde veya filmlerde kadının çalışmasının engellenmesinden rahatsız olma durumu(%68,5)”, “Çocuğunuzun herhangi bir çizgi film kahramanını örnek almasından rahatsız olma durumu(%61)” vb. örneklerde rahatsız olma oranları düşük çıkmıştır.

Öneriler

1. Şiddet içeren programlara ilişkin olarak her ne kadar rahatsız olma durumu genel anlamda yüksek düzeyde çıkmış olsa da, Şiddetin halkın iyiliği için kullanılması noktasında rahatsız olma düzeyi düşmektedir. Bu durum toplumun önemli bir kesiminin şiddet kavramına ilişkin olarak farklı algılarının söz konusu olduğunu göstermektedir. Bu nedenle toplumun şiddet konusundaki duyarlılığının artırılmasına yönelik eğitim programlarının düzenlenmesi gerekir.
2. Sivil toplum örgütlerinin televizyon programlarındaki şiddet ögesi içeren yayınlara karşı duyarlılık geliştirmesine yönelik çalışmalar yapması özendirilmelidir.
3. Eleştirel medya okur yazarlığını geliştirici programlar okul müfredat programları içinde yerini almalıdır.
4. Şiddet ögesi içeren programlara ilişkin yasal yaptırımlar yeniden düzenlenmeli ve şiddet ögesi içeren programları yayınlayanlar için caydırıcılığı artırılmalıdır.

Araştırmacılara yönelik öneriler

1. Çocukların şiddet içeren programlardan en çok etkilendiği görüşü ön plana çıkmaktadır. Bu nedenle çocukları hedef alan kapsamlı bir çalışmayla şiddet içeren programlardan çocukların etkilenme düzeyleri araştırılabilir.
2. Bu araştırma farklı bölgeleri de içine alarak daha kapsamlı olarak uygulanabilir.

KAYNAKÇA

- Aybek, B. **Televizyon ve Çocuk** Web:<http://anafilya.net/y1so4/televizyon.htm>
- Aziz, A. (1981). **Radyo ve Televizyona Giriş**. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.
- Aziz, A.(1982).**Radyo ve Televizyonla Eğitim**. Ankara:Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Aziz, A.Köker E.,Altın A.,Gencel M.,Küçük Tural ,N. (1994). **Medya Şiddet Kadın (1993 Yılında Türk Basınında Kadına Yönelik Şiddetin Yer Alış Biçimi)**. Ankara: T.C.Başbakanlık Kadın Ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığı Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Berger, A. A. (1996). **Kitle İletişimde Çözümleme Yöntemleri**. (Çev: Barkan, M., Demiray, U., Güler, D., Bayram, N., Tunç, A., Ulutak, N., Yüksel, A. H.) Anadolu Üniversitesi: Eğitim Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışması Yayınları
- Boz Avcı,H. (2000). **Öğrenci Gençliğin Televizyonun Etkileri Hakkındaki Değerlendirmeleri**. Ankara: Matbaa Baskı 72.
- Buharalı, M. (1985), "Elektronik İletişim Araçlarının, Şiddetin Yaygınlaşmasındaki Rolü" , **Kitle İletişim Araçları ve Şiddet** (s.84-87). Unesco Milli Komisyonu Yayınları.
- Cereci, S. (1992).Büyülü Kutu Büyülenmiş Toplum. İstanbul: Şule Yayınları.Çetin, Z. (Ekim-1999). Kitle İletişim Araçları ve Şiddet. Marmara İletişim Dergisi.
- Cumalı, N. (1998) .**Şiddet Ruhu**, İstanbul: Çağdaş Yayınları.

- Duran, R. (2000). Medyamorfoz. İstanbul: Avesta Yayınları.
- Erdoğan, İ. Alemdar, K. (1993) **İletişim ve Toplum**. Ankara: Turhan Kitapevi Yayınları.
- Ergil, D.(1985). "İletişim Araçları ve Şiddet Üzerine", **Kitle İletişim Araçları ve Şiddet** (s.55-59). Unesco Milli Komisyonu Yayınları.
- Esslin, M. (1991). **TV Beyaz Camın Arkası** (Çev: Çiftkaya,M.). İstanbul:Pınar Yay.
- Geray, C. (1978). **Halk Eğitimi**. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Gökçe, O. (1993).**İletişim Bilimine Giriş**. Ankara: İmaj Yayınları.
- Halloran, J. (1985). "Kitle İletişim Araçlarının Şiddete İlişkin Çalışmalarını Etkileyen Koşullar", **Kitle İletişim Araçları ve Şiddet** (s.47-49). Unesco Milli Komisyonu Yayınları.
- Karasar, N. (1994). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.Şti.Basımevi.
- Kaskun, A., Öztunç, S. (2002).**Çocuk Televizyon ve Şiddet**. Web:<http://ilef.ankara.edu.tr/id/sonucs.php?yn=10&di=0>
- Kazancı, M. (1982). **Halkla İlişkiler (Kuramsal ve Uygulamaya İlişkin Sorular)**. Ankara: Savaş Yayınları.
- Kitle İletişim Araçları ve Halk Eğitimi**. Web:<http://www.antalyahem.com/hem/tr/halkegitim/kitle.htm>
- Köknel, Ö. (1985). "Kitle İletişim Araçları Gençleri Nasıl Etkiliyor", "**Kitle İletişim Araçları ve Şiddet**" (s.64-66). Unesco Milli Komisyonu Yayınları.

- Medyanın Şiddeti Sıradanlaştırması Paneli** (1996) Umut Vakfı Yay.,
Web:[http://www.umut.org.tr/etkinlikler/siddet_siradan .htm](http://www.umut.org.tr/etkinlikler/siddet_siradan.htm)
- McQuail, D., Windahl, E. (1993). İletişim Modelleri. (Çev: Küçükkurt, M.) .
Ankara: İmaj Yayınları.
- Mutlu, E. (1991). **Televizyonu Anlamak**. Ankara: Gündoğan Yayınları.
- Mutlu, E. (1997). **Televizyon, Çocuklar ve Şiddet**. İletişim Fak. Dergisi.
- Oktaç, A. (1994). **Türkiye'de Popüler Kültür**. İstanbul:Yapı Kredi Yay. 2.
Baskı.
- Ozankaya, Ö. (1985). "Toplumsal Gelişme Açısında Yığın İletişim Araçlarında Şiddet Olayları", **Kitle İletişim Araçları ve Şiddet** (s.50-54). Unesco Milli Komisyonu Yayınları.
- Özkök, E. (1985). **Kitlelerin Çözülüşü**. Ankara: Tan Yayınları.
- Postman, N. (1994). **Televizyon Öldüren Eğlence**. (Çev: Akınbay, O).
İstanbul:Ayrıntı Yayınları.
- Radecki, T.1985). "Şiddete Dayalı Eğlenceler" , **Kitle İletişim Araçları ve Şiddet** (s.15-20). Unesco Milli Komisyonu Yayınları.
- Radikal Gazetesi,12.02.2002., Web:[http://www.radikal.com.tr/ veriler/2002/02/12/haber_29058.php](http://www.radikal.com.tr/veriler/2002/02/12/haber_29058.php)
- Riches, D. (1986). **Antropolojik Açından Şiddet**. (Çev: Hattatoğlu, D.).
Ankara: Ayrıntı Yayınları.
- Sinanoğlu, S.(1985), **Kitle İletişim Araçları ve Şiddet** (s.3-5). Unesco Milli Komisyonu Yayınları.
- Tekin, M. (1996).**Yetişkinlerin Eğitiminde Radyo ve Televizyon**. Ankara: Yüksel Matbaacılık.
- Tekin, M. Gözütok, D. (1996). **Ankara Gecekondularında Yaşayan ve Şiddete Karşı Eğitim Alan Kadınların Eşler Arası Şiddet**

Açısından Konumları, Şiddete Uğrayan Kadınlara Yasal Haklar,Fırsatlar ve Bunları Kullanma Amaçlı Bilgilendirme /Bilinçlendirme Projesi. Ankara:Kadın Dayanışma Vakfı Yayınları.

Timisi, N. (1998). **Medya ve Kadın: Temel Sorun Noktaları, 20.yy. Sonunda Kadınlar ve Gelecek.** Ankara: Türkiye Amme İdaresi Enstitüsü İnsan Hakları Araştırma Ve Derleme Merkezi Yayınları.

TRT.(1996).**Radyo Televizyon Yayınları İzleme ve Eğilim Belirleme Kamuoyu Araştırması.** Ankara:TRT Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü Yayınları.

Ünalın, Ş. **Medya ve Kültür Değişmesi.** Web:<http://www.ilkadimdergisi.com/140/kapak-sukru.htm>

Vural, S. (1994). **Kitle İletişiminde Denetim Stratejileri.** Ankara: Özışık Matbaacılık.

Web :<http://arama.hurriyetim.com.tr/devam.asp?id=58660>'den 8 Mart 2002 tarihinde alınmıştır

Web:<http://arsiv.hurriyetim.com.tr/hur/turk/01/07/02/dunya/08dun.htm>'den 2 Temmuz 2001 tarihinde alınmıştır

Web: <http://www.bigglook.com/biggyazar1/makale1.asp>

Web:<http://www.bugraugurluel.sitemynet.com/>

Web: <http://www.jurnal.net/arastirma/arastirma-8.htm> 2006 yılında alınmıştır

Web:<http://www.milliyet.com.tr/2000/12/14/yasam/ayas.html> 14 Aralık 2000

Web: <http://www.ogd.org.tr/aciklamalar/04050400-1.htm>

Web: <http://www.rtuk.org.tr>

Web: <http://www.shcek.gov.tr/portal/dosyalar/basin/bakan88.asp>

Web: <http://www.un.org.tr/who/bulten/turk/bul9saglikgunsbbildiri.HTM>

Web:<http://www.yenigundem.com/2001/01/03/haber040>

Yıldırım, A. (1998). **Sıradan Şiddet;Kadına ve Çocuğa Yönelik Şiddetin Toplumsal Kaynakları.** İstanbul:Boyut Yayınları

Ek 1. Anket Soruları

I.BÖLÜM KİŞİSEL BİLGİLER

Mahalle: .....

1) Cinsiyetiniz?

- Kadın
 Erkek

2) Yaşınız?

.....

3) Medeni durumunuz?

- Evli
 Bekar
 Dul

4) Eğitim durumunuz?

- Ortaokul ve altı
 Lise ve üstü

5) Ne iş yapıyorsunuz?

- Ev hanımı
 Öğrenci
 Emekli
 İşçi
 Memur
 İşsiz
 Serbest meslek
 Diğer.....

6) Hane toplam geliriniz?

.....

II BÖLÜM
TELEVİZYON İZLEME DURUMU

7)Televizyon izliyor musunuz?

- Evet
Hayır

8)Günlük televizyon izleme süreniz nedir?

.....

9)Hangi kanalları daha sık izliyorsunuz?(Birden fazla işaretlenebilir.)

- TV 1
TV 2
TV 3
TV 4
TV GAP
TV INT
TV 8
NTV
TGRT
KANAL D
SHOW TV
ATV
STAR
KANAL 7
TELE ON
BRT
KANAL 6
KRAL TV
FLASH TV
STV
MESAJ
ITV
CNBC-E
CNN TÜRK
HABER TÜRK
UYDU YAYINLARI
OSTİM TV
ANKARA TV
YEREL TV KANALLARI
DİĞER.....

10) İzlemeyi en fazla tercih ettiğiniz kanal hangisi?

.....

11) Günün hangi saatleri arasında TV seyrediyorsunuz? Birden fazla seçenek işaretlenebilir.

.....

12) Hangi tür programları tercih ediyorsunuz? Birden fazla seçenek işaretlenebilir.

- Haber Programları
- Yerli Dizi
- Yabancı Dizi
- Belgesel
- Eğitim Programları
- Yarışma Programları-Şans Oyunları
- Magazin Haberleri
- Reality Show(Sıcağı Sıcagina,Özel Hat vb.)
- Türk Filmi
- Yabancı Film
- Araştırma Haber Programı
- Dini Programlar
- Spor Programları
- Sabah Kuşağı Programları
- Müzik Programları

13. Şiddet kavramı size neyi çağırıyor

.....

....

.....

....

14) Televizyon programlarında şiddet neleri aklınıza getiriyor?

.....

.....

15) Sizce TV programları şiddet ögesi içeriyor mu?

- Hiç düşünmedim
- Şiddet içermediğini düşünüyorum
- Orta derecede şiddet içerdiğini düşünüyorum
- Çok şiddet içerdiğini düşünüyorum

16)Şiddet ögesi içeren yayınlar sizi ne derece rahatsız ediyor?

- Hiç düşünmedim
- Beni rahatsız etmiyor
- Orta düzeyde rahatsız oluyorum
- Sürekli rahatsız oluyorum

17) TV izlerken şiddet ögesi içeren sahnelerle karşılaştığımızda ne yapıyorsunuz?

- İzlemeye devam ediyorum
- İzlemiyorum

18)TV Programlarındaki şiddet ögesi içeren sahnelerden sizce en çok kimler etkileniyor?

- Çocuklar
- Gençler
- Yetişkinler
- Herkes
- Hiç kimse

19)Şiddet ögesi içeren programların yayınlanması hakkında ne düşünüyorsunuz?

- Hiç düşünmedim
- Yayınlanmasında sakınca yok
- Yasaklanmalı

20)Şiddet ögesi içeren programlarla ilgili yasal düzenlemeler konusunda ne düşünüyorsunuz?

- Hiç Düşünmedim
- Yasal yaptırımlar yeterli
- Yasal yaptırımlar yetersiz

III.BÖLÜM
ŞİDDET İÇEREN PROGRAMLARDAKİ FARKLI ÖGELERDEN
RAHATSIZ OLUP OLMAMA DURUMU

22)Aşağıda belirtilen durumlara ilişkin düşünceniz nedir?İlgili sütuna(X)işareti koyunuz.

	Rahatsız oluyorum	Rahatsız olmuyorum	Düşünmedim
-Çizgi filmlerdeki uzay savaşları ve şiddet unsuru içeren sahneleri çocuğunuzun seyretmesinden			
-Filmin kahramanının halkın iyiliği için kuvvet kullanmasından			
-Haber programlarında kaza,çatışma,eylem,v.b. olayların izleyici çekmek kaygısıyla dramatize edilerek verilmesinden			
-Filmlerde yer alan taciz, tecavüz,teşhir v.b. sahnelerin verilmesinden			
-Magazin programlarında sosyetenin ve sanatçıların yaşam biçimlerinin sunulmasından ve eğlence mekanlarının tanıtımının yapılmasından			
-Dizilerde veya filmlerde kadının çalışmasının engellenmesinden			
-Dizilerde veya filmlerde kadınlara karşı uygulanan fiziksel şiddetten (dayak yaralama v.b.)			
-Dizilerde veya filmlerde çocuklara karşı uygulanan fiziksel şiddetten(dayak ,yaralama v.b.)			
-Dizilerde veya filmlerde kadınlara karşı uygulanan sözel şiddetten (hakaret,bağırma,küfür v.b.)			
-Dizilerde veya filmlerde çocuklara karşı uygulanan sözel şiddetten (hakaret,bağırma,küfür v.b.)			
-Kadının cinselliğinin sergilenmesinden			

	Rahatsız oluyorum	Rahatsız olmuyorum	Düşünmedim
-Zor koşullarda bulunan kişilerin durumlarının reyting amacı ile dramatik olarak sunulmasından			
-Açık oturum v.b. tartışma programlarında katılımcıların ve sunucunun birbirlerine kaba davranmasından			
-TV Programlarında küfür edilmesinden ve argo kullanılmasından			
-Dizi, film ve haber programlarının kan davası,kız kaçırma,evden kaçma ,namus uğruna işlenen cinayetleri içermesinden			
-İntaharı, psikolojik bunalımları ve sapık ilişkileri konu alan programların sunulmasından			
-Reklamların insanları ulaşamayacakları tüketim maddelerine özendirilmesinden			
-Çocuğunuzun herhangi bir çizgi film kahramanını örnek almasından			
-Televizyonların ana haber bültenlerinde magazin haberlerini vermesinden			

23)Ankette yer almayan fakat belirtilmesinde yarar olduğunu düşündüğünüz durumlar var ise lütfen belirtiniz.

.....

Teşekkür ederim